

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande budgetpropositionen för 2012 med förslag till anslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, vilket också innefattar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag Internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2011/12:1 utg.omr. 7). Anslagen inom utgiftsområde 7 uppgår 2012 till drygt 30 miljarder kronor.

De motioner om utvecklingsbiståndet som behandlas i betänkandet avser främjande av internationella biståndsströmmar, finansiering från biståndsramen av utgifter inom andra utgiftsområden och fördelningen på anslag inom utgiftsområde 7. De innefattar också förslag om den närmare inriktningen på biståndsinsatser, kapitaltillskott till det statliga bolaget Swedfund International AB, styrningsfrågor samt resultatredovisning och resultatanalys.

I betänkandet behandlas också regeringens skrivelse 2009/10:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Där har regeringen redogjort för resultat från Sveriges internationella utvecklingssamarbete och reformsamarbetet i Östeuropa. Två följdmotioner till skrivelserna har avlämnats, och dessa behandlas i betänkandet.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete fastställs till 1 % av beräknad BNI för 2012, vilket motsvarar 35,8 miljarder kronor. Utskottet anser att Sverige och EU ska vara pådrivande för att FN:s millennieutvecklingsmål ska kunna nås och för att de internationella biståndsåtaganden som gjorts också ska förverkligas.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om anslagstilldelning och tillstyrker de övriga förslag i budgetpropositionen som avser utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, inklusive förslaget om kapitaltillskott till Swedfund.

Utskottet anser i likhet med regeringen att de tre tematiska prioriteringarna för utvecklingssamarbetet under mandatperioden bör kvarstå och preciseras. Prioriteringarna är demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat respektive främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Alla motionsförslag med anknötning till utvecklingsbiståndet avstyrks. Vissa motioner behandlas förenklat i ett särskilt avsnitt. I betänkandet finns 18 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Utskottet föreslår att regeringens resultatskrivelse 2009/10:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling läggs till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Bakgrund	10
Propositionens huvudsakliga innehåll	11
Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll	13
Utskottet	15
Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt	
bistånd	15
Propositionen	15
Motionerna	15
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	15
Styrning, kontroll och öppenhet	16
Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.	17
Utskottets överväganden	21
Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.	21
Styrning, kontroll och öppenhet	26
Swedfund	31
Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.	36
Anslag och anslagsfrågor	45
Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd	49
Motionerna	49
Utskottets överväganden	50
Övriga yrkanden	50
Biståndets resultat – jämställdhet och kvinnors roll för utveckling	51
Bakgrund till resultatskrivelsen på temat jämställdhet och kvinnors roll för utveckling	51
Resultatskrivelsen	51
Motionerna	51
Utskottets överväganden	52
Jämställdhet och kvinnors roll för utveckling	53
Redovisning och analys av biståndets resultat	56
Reservationer	59
1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)	59
2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (S)	61
3. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (V)	62
4. Skuldavskrivning, punkt 3 (V)	63
5. System för skuldavskrivning, punkt 4 (MP, V)	63

6. Styrning, kontroll och öppenhet, punkt 5 (S, MP, V)	64
7. Styrning av Swedfund, punkt 6 (V)	65
8. PGU och fattigdomsbekämpning, punkt 7 (MP, V)	66
9. PGU och fattigdomsbekämpning, punkt 7 (S)	67
10. Demokrati och mänskliga rättigheter, punkt 8 (S, MP, V)	68
11. Jämställdhet och hbt-frågor, punkt 10 (V)	68
12. Internationella definitioner av bistånd, punkt 14 (S, MP)	69
13. Internationella definitioner av bistånd, punkt 14 (V)	70
14. Könsmaktsperspektiv, punkt 15 (MP, V)	71
15. SRHR och människohandel, punkt 16 (SD)	71
16. Resultatredovisning och resultatanalys, punkt 17 (MP, V)	73
17. Jämställdhet i multilaterala organisationer, punkt 18 (MP, V)	74
18. Information och opinionsbildning, punkt 19 (MP, V)	74
Särskilda yttranden	75
1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (S)	75
2. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (MP)	79
3. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)	81
4. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (V)	83
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	87
Proposition 2011/12:1	87
Skrivelse 2010/11:167	88
Följdmotioner med anledning av skrivelse 2010/11:167	88
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	89
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	98
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	99
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1	100
<i>Bilaga 5</i>	
Reservantens anslagsförslag	101

Diagram

Utvecklingsbistånd (ODA) från EU:s medlemsstater 2010 i procent av BNI – skillnaden mellan 2010 års ODA-nivåer och överenskomna individuella riktmärken för de 27 EU-medlemsstaterna samt förändringsriktningen mellan 2009 och 2010	24
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

a) *Biståndsram*

Riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 1 % av den vid budgeteringstillfället beräknade bruttonationalinkomsten för 2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) *Anslag och anslagsvillkor för 2012 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet angivit, för budgetåret 2012 anslag under utgiftsområde 7 i enlighet med utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkterna 8 och 10 samt avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) *Bemyndigande avseende garantier för biståndsverksamhet*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet till ett belopp av högst 10 000 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 3.

d) *Bemyndigande avseende garantier för EIB-lån*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet till ett belopp av högst 22 162 356 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 4.

e) *Bemyndigande avseende garantier för NIB:s miljöinvesteringslån*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringslån till ett belopp av högst 103 720 437 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 5.

f) *Bemyndigande avseende kapitaltillskott till Swedfund*

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12: 1 utgiftsområde 7 punkt 6.

Reservation 1 (SD)

2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U214 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 2,

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP) yrkande 1,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 10 och 22.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (V)

3. Skuldavskrivning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U286 av Mikael Oscarsson och Caroline Szyber (båda KD) och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 7.

Reservation 4 (V)

4. System för skuldavskrivning

Riksdagen avslår motion

2011/12:U322 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 5 (MP, V)

5. Styrning, kontroll och öppenhet

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 6,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 i denna del,

2011/12:U322 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 6 och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Reservation 6 (S, MP, V)

6. Styrning av Swedfund

Riksdagen avslår motion

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 4 och 5.

Reservation 7 (V)

7. PGU och fattigdomsbekämpning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 2 och 4 samt

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Reservation 8 (MP, V)

Reservation 9 (S)

8. Demokrati och mänskliga rättigheter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 8 och

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 10 (S, MP, V)

9. Miljö och klimat

Riksdagen avslår motion

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 5.

10. Jämställdhet och hbt-frågor

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 14 och 15,

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 7,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 10 och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 14.

Reservation 11 (V)

11. Beställningsbemyndigande för anslag 1:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 535 000 000 kr 2013–2028. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 2.

12. Beställningsbemyndigande för anslag 2:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kr 2013–2018. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 7.

13. Beställningsbemyndigande för anslag 1:5

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2012 för ramanslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr 2013–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 9.

14. Internationella definitioner av bistånd

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 i denna del och
2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 8 och 20.

Reservation 12 (S, MP)

Reservation 13 (V)

15. Könsmaktperspektiv

Riksdagen avslår motion

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 14 (MP, V)

16. SRHR och människohandel

Riksdagen avslår motion

2011/12:U4 av Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–5.

Reservation 15 (SD)

17. Resultatredovisning och resultatanalys

Riksdagen avslår motion

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Reservation 16 (MP, V)

18. Jämställdhet i multilaterala organisationer

Riksdagen avslår motion

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 17 (MP, V)

19. Information och opinionsbildning

Riksdagen avslår motion

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 18 (MP, V)

20. Vissa övriga frågor

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U215 av Christina Karlsson (S),

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP) yrkandena 2 och 4,

2011/12:U253 av Irene Oskarsson (KD),

2011/12:U273 av Finn Bengtsson m.fl. (M),

2011/12:U277 av Peter Rådberg m.fl. (MP),

2011/12:U295 av Thomas Strand m.fl. (S) yrkandena 2–4,

2011/12:U301 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M),

2011/12:U314 av Krister Hammarbergh (M),

2011/12:U316 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2011/12:U317 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 15.

21. Skrivelse om biståndets resultat

Riksdagen lägger skrivelse 2010/11:167 till handlingarna.

Stockholm den 29 november 2011

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Carina Hägg (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Christer Winbäck (FP), Désirée Pethrus (KD), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kerstin Engle (S), Valter Mutt (MP) och Abir Al-Sahlani (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas *regeringens budgetförslag för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd* som inkluderar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag för internationellt utvecklingsarbete (prop. 2011/12:1 utg.omr. 7).

Utskottet behandlar i betänkandet även regeringens *skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling*. Denna skrivelse till riksdagen, som överlämnades den 13 september 2011, innehåller en redogörelse för hur Sverige arbetar för att främja jämställdhet inom utvecklingssamarbetet och en redovisning av resultat och lärdomar från denna verksamhet.

Utrikesutskottet och Utrikesdepartementet anordnade den 8 november 2011 ett seminarium utifrån regeringens resultatskrivelse 2010/11:167. I seminariet medverkade biståndsminister Gunilla Carlsson.

I betänkandet behandlas vidare ett antal *motionsförslag*. Det gäller två följdmotioner till resultatskrivelsen och ett antal motionsförslag från den allmänna motionstiden hösten 2011.

Utskottet har i samband med ärendets beredning tagit del av faktapromemoria 2010/11:FPM121 EU:s system för tullsänkningar för utvecklingsländer och faktapromemoria 2011/12:FPM23 Meddelande om ökat genomslag av EU:s utvecklingspolitik – en agenda för förändring. Utskottet har också tagit del av faktapromemoria 2011/12:FPM15 Gemensam EU-position inför Busankonferensen om biståndseffektivitet. En överläggning med biståndsminister Gunilla Carlsson om en gemensam EU-position om biståndseffektivitet inför konferensen ägde rum i utrikesutskottet den 25 oktober 2011. Överläggningen hölls enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen. Två ledamöter från utrikesutskottet deltar i regeringsdelegationen vid Busankonferensen, som just nu äger rum.

Inför beredningen av detta ärende informerade företrädare för Statskontoret den 18 oktober 2011 utskottet om myndighetens utvärdering av resultatstyrningen i utvecklingssamarbetet.

Bakgrund

Målet för Sveriges politik för global utveckling är att bidra till en hållbar global utveckling. Detta har riksdagen, efter förslag från utrikesutskottet, senast bekräftat i juni 2008 (bet. 2007/08:UU5, rskr. 2007/08:252). Beslutet 2008 innebär ingen förändring av det mål som fastställdes vid 2003 års beslut om den svenska politiken för global utveckling (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112).

Sveriges globala utvecklingspolitik ska bidra till att uppnå FN:s millenniemål och innebär en samstämmighet och samverkan mellan politikområden. Den svenska politiken för global utveckling präglas av två perspektiv som ska vägleda regeringens gemensamma arbete: fattiga människors perspektiv på utveckling och ett rättighetsperspektiv.

Förvaltningsmyndigheter inom utgiftsområde 7 är Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev). Dessutom har Riksrevisionen ett ramanslag för internationellt utvecklingssamarbete som är klassificerat som bistånd enligt den definition som fastlagts av biståndskommittén (Dac, Development Assistance Committee) inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (utg.omr. 7) att riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete till 1 % av den vid budgeteringstillfället beräknade bruttonationalinkomsten (BNI) för 2012 (*prop.yrk. 1*). Biståndsramen för 2012 beräknas enligt regeringen uppgå till 35 800 miljoner kronor.

I biståndsramen ingår kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd enligt OECD/Dac. Sådana kostnader återfinns under andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 och uppgår 2012 sammantaget till 5 541 miljoner kronor. Deras andel av biståndsramen uppgår 2012 till 15 %, vilket är oförändrat jämfört med 2011.

Kostnader för asylsökande från utvecklingsländer under deras första tid i Sverige ingår i biståndsramen och beräknas 2012 uppgå till 3 164 miljoner kronor.

I biståndsramen ingår vidare kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens (EU) gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget. För 2012 uppgår dessa kostnader till 1 868 miljoner kronor.

De förvaltningskostnader för utrikesförvaltningen som ingår i biståndsramen uppgår 2012 till 464 miljoner kronor. Av budgetpropositionen framgår att en översyn sker av modellen för att beräkna utrikesförvaltningens biståndsfinansierade förvaltningskostnader.

Övriga kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd och ingår i biståndsramen uppgår sammantaget till 435 miljoner kronor 2012. De består av flera olika komponenter. Där ingår medel för den internationella biståndsverksamhet som bedrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, bidrag till Världssjöuniversitetet (WMU) och bidrag till demokratiinsatser i Ukraina och Vitryssland. Också den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organs reguljära budget som klassificeras som bistånd ingår i biståndsramen. Från och med 2011 fördelas stipendie-

medel till universitet och högskolor för stipendier till särskilt kvalificerade studenter som är skyldiga att betala studieavgifter. I biståndsramen ingår stipendiemedel som avser studenter som kommer från länder som enligt OECD/Dac får räknas som biståndsländer.

Det belopp som föreslås i årets budgetproposition för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppgår till 30 264 miljoner kronor.

Målet för utgiftsområde 7 är fortsatt att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Regeringens tre tematiska prioriteringar under mandatperioden ligger fast: demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och klimat samt jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

För budgetåret 2012 föreslår regeringen i budgetpropositionen (*prop.yrk. 8*) att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition (anm. anslag 1:1–1:4, 1:6 och 2:1), enligt den tabell som framgår av bilaga 2 i betänkandet.

I budgetpropositionen föreslås det att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012

- för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 535 000 000 kr under perioden 2013–2028 (*prop.yrk. 2*)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet intill ett belopp av 10 000 000 000 kr (*prop.yrk. 3*)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet intill ett belopp av 22 162 356 euro (*prop.yrk. 4*)
- ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån intill ett belopp av högst 103 720 437 euro (*prop.yrk. 5*)
- besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kr (*prop.yrk. 6*)
- för ramanslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kr under perioden 2013–2018 (*prop.yrk. 7*).

I budgetpropositionen finns även två förslag från Riksrevisionen.

Riksrevisionen föreslår att riksdagen

- bemyndigar Riksrevisionen att under 2012 för ramanslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kr under perioden 2013–2015 (*prop.yrk. 9*)

- för budgetåret 2012 anvisar ett anslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller det anslag som är avsett för Riksrevisionen, enligt den tabell som framgår av bilaga 2 i betänkandet (*prop.yrk. 10*; anm. anslag 1:5).

Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen redogör i skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling, som överlämnades till riksdagen den 13 september 2011, för hur Sverige arbetar för att främja jämställdhet inom utvecklingssamarbetet och redovisar resultat och lärdomar från denna verksamhet.

I skrivelsen redovisas hur det svenska utvecklingssamarbetet har bidragit till att förbättra förutsättningarna för jämställdhet och kvinnors rättigheter och villkor i Sveriges samarbetsländer, framför allt genom strategiska insatser inom områden där Sverige haft en komparativ fördel och det svenska biståndet haft ett mervärde. En viktig faktor har varit Sveriges erfarenheter och kompetens på jämställdhetsområdet, t.ex. vad gäller insatser för att förbättra mödr hälsa och stärka kvinnors rättigheter. I skrivelsen lämnas uppgifter om vilka kanaler som används för insatserna.

Redovisningen av resultat från det bilaterala utvecklingssamarbetet utgår från i skrivelsen redovisade metoder för att genomföra jämställdhetsintegrering i biståndet. Resultat från det multilaterala utvecklingssamarbetet framgår av skrivelsen genom att regeringen redogör för resultat i fyra multilaterala organisationer som är eller har varit viktiga för att främja jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

En av slutsatserna i resultatskrivelsen är att regeringen ska fortsätta att fokusera sitt stöd inom de fyra jämställdhetsområden som regeringen särskilt prioriterar: 1) kvinnors politiska deltagande och inflytande; 2) kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor; 3) sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter; 4) kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Flera slutsatser dras som har bäring på biståndsförvaltningens lärande och regeringens fortsatta reformarbete för att främja jämställdhetsresultat inom hela utvecklingssamarbetet. Några av dessa är följande:

- Utmaningar kvarstår på jämställdhetsområdet i samarbetsländerna. Sveriges utvecklingssamarbete bör i ökad utsträckning präglas av ett jämställdhetsperspektiv och fokus på kvinnors och flickors rättigheter och villkor. Ambitionsnivån bör vara fortsatt hög när det gäller att säkra genomslag av jämställdhetsperspektivet i det utvecklingssamarbete som kanaliseras via multilaterala organisationer inklusive EU-kommissionen.

- En tekniskt väl utarbetad insats har små möjligheter att lyckas om det saknas ett politiskt åtagande från beslutsfattare i mottagarlandet som ansvarar för genomförandet. Framgång kräver aktivt ägarskap hos samarbetspartner, långsiktigt engagemang och ökad samverkan bland givare, aktiva och starka förändringsaktörer på alla nivåer samt fungerande institutioner. Fortsatta insatser ska göras för kapacitetsuppbyggnad och institutionsutveckling.
- Sverige är en av flera finansiärer av insatser som drivs av samarbetsländers regeringar, multilaterala organisationer, organisationer i det civila samhället m.fl. Det är våra samarbetspartner som planerar, genomför och följer upp de insatser som får svenskt stöd. Fortsatt stöd bör lämnas till och dialog föras med våra samarbetspartner om vikten av relevanta institutioner och systematiska mål- och resultatstyrningssystem i arbetet med att främja jämställdhet.

Utskottet

Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om biståndsram på 1 % av beräknad BNI, fördelning på anslag inom utgiftsområde 7 och övriga förslag inom utgiftsområdet. Vidare bifaller riksdagen förslag från Riksrevisionen om anslag och bemyndigande.

Jämför reservation 1 (SD) och särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Propositionen

Utskottet har i betänkandets inledande del, under rubriken Propositionens huvudsakliga innehåll, redovisat uppgifter om regeringens bedömning och förslag vad avser biståndsramen, ramen för utgiftsområde 7 samt anslag och bemyndiganden under utgiftsområdet.

Motionerna

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:U315 (S) yrkande 12 att Sverige ska vara pådrivande för att EU:s medlemsstater ska höja sina bistånds nivåer. EU:s medlemsstater och kommissionen är tillsammans världens största biståndsgivare, och EU ska vara pådrivande för att nå millenniemålen. Om detta ska lyckas måste EU-biståndet i ökad utsträckning fokuseras på fattigdomsbekämpning och EU:s politik på olika områden samordnas för hållbar utveckling.

Miljöpartiet begär i kommittémotion 2011/12:U322 (MP) yrkande 3 att ett system tas fram för framtida skuldavskrivningar där skuldens legitimitet beaktas och där man vid avskrivningar utgår från den faktiska fordran.

Sverigedemokraterna förordar i kommittémotion 2011/12:U337 (SD) delvis en gradvis minskning av utvecklingssamarbetet så att Sverige 2013 har en biståndsram på 0,7 % av BNI, vilket är i enlighet med FN:s rekommendationer.

Vänsterpartiet anser enligt kommittémotion 2011/12:U329 (V) yrkande 4 att behovet av bistånd i världen aldrig har varit större. När nu enprocentsmålet är uppnått bör Sverige gå vidare och göra detta till ett enprocents-

golv som inte får understigas. Allt bistånds- och utvecklingsarbete måste enligt *yrkande 9* kopplas till uppfyllandet av millenniemålen och Sveriges politik för global utveckling. I EU och andra internationella forum bör Sverige aktivt verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålens uppfyllande blir verklighet (*yrkande 10*). Sverige bör enligt motionens *yrkande 7* verka för att i första hand de 50 fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

Vänsterpartiet lägger i *yrkande 22* fram ett antal förslag om vad Sverige ska verka för på biståndsområdet i förhandlingarna om EU:s långtidsbudget från 2014. Det gäller agerande för en färdplan för hur EU ska nå sitt gemensamma biståndsmål om 0,7 % av BNI till 2015. Sverige bör också verka för att långtidsbudgeten fastställer åtagandet om att 0,15 % av BNI ska gå till bistånd till de minst utvecklade länderna och att klimatfinansieringen ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet. Andra frågor som Vänsterpartiet begär att Sverige ska agera för är en färdplan för samstämmighet för utveckling (Policy Coherence for Development) och ett tydliggörande av det civila samhällets roll för utveckling.

I den enskilda motionen *2011/12:U214 (FP) yrkande 2* begärs det att Sverige ska stimulera andra givarländer att infria givna löften. Motsvarande yrkande läggs fram i den enskilda motionen *2011/12:U223 (FP) yrkande 1*.

I den enskilda motionen *2011/12:U286 (KD)* förespråkas skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

I den enskilda motionen *2011/12:U295 (S) yrkande 1* begärs det att Sverige ska slå vakt om enprocentsmålet och att biståndsanslaget ska användas till fattigdomsbekämpning.

Styrning, kontroll och öppenhet

Socialdemokraterna anser i kommittémotion *2011/12:U315 (S) yrkande 7 delvis* att stor möda ska ägnas åt kontroll, revision och utvärdering av hur biståndsmedel används och om de når målen. Eftersom det är svårt att mäta resultaten bör metoderna för granskning och utvärdering utvecklas och lärdomar omsättas i praktisk tillämpning. Partiet anser att det är viktigt att kunna ha en öppen diskussion om olika typer av biståndsinsatser och anser att regeringens satsning på Open Aid bör vidareutvecklas.

Miljöpartiet begär i kommittémotion *2011/12:U322 (MP) yrkande 6* en övergripande analys av måluppfyllelsen för det multilaterala stödet inom biståndet. Regeringen ställer enligt partiet inte samma höga krav när det gäller resultatredovisning för det multilaterala biståndet som för det bilaterala biståndet. Miljöpartiet begär en utredning av frågan och anser att regeringen för riksdagen bör presentera en övergripande analys av måluppfyllelsen i förhållande till det svenska biståndets mål.

I kommittémotion *2011/12:U5 (MP) yrkande 6*, som är en följdmotion till regeringens skrivelse 2010/11:167, föreslår Miljöpartiet att regeringen i biståndspolitikerna ska ta fasta på rekommendationerna i OECD/Dacs utvär-

dering av Parisöverenskommelsen om biståndseffektivitet, som innebär att resultatstyrning bör bygga på principerna om samordning bland givare, lokalt ägarskap och harmonisering med mottagarländernas system samt ömsesidigt ansvarsutkrävande mellan givare och mottagare av bistånd.

Sverigedemokraterna förordar i kommittémotion 2011/12:U337 (SD) delvis utvärderingar av metoder och organisation i biståndet.

Vänsterpartiet begär i kommittémotion 2011/12:U329 (V) yrkande 1 att man inom ramen för Open Aid-initiativet ska redovisa avräkningar från biståndsramen för flyktingmottagande, skuldavskrivningar och ambassadkostnader. I yrkande 2 poängteras att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete bör följa Sveriges politik för global utveckling och Sveriges officiella utvecklingsmål. När utvecklingsinsatser följs upp bör enligt yrkande 3 grundregeln vara att man alltid använder samma former för uppföljning och mäter mot samma indikatorer.

I kommittémotion 2011/12:Sk206 (V) yrkandena 4 och 5, som bl.a. tar upp verksamheten i Swedfund, föreslår *Vänsterpartiet* att Sverige ska införa förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis eller som bidrar till kapitalflykt.

Anslag och anslagsfrågor, prioriteringar inom biståndet, insatser för att nå millenniemålen m.m.

Oppositionspartiernas förslag om förändrade anslagsbelopp i förhållande till regeringens budgetförslag framgår av bilaga 2.

Socialdemokraternas budgetförslag för 2012 innebär en oförändrad ram för utgiftsområde 7 jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen. Partiet förordar i förhållande till regeringen inte någon omfördelning av medel mellan anslagen inom utgiftsområdet.

Enligt kommittémotion 2011/12:U315 (S) yrkandena 2 och 4 anser *Socialdemokraterna* att fattigdomsbekämpning ska prioriteras i utvecklingssamarbetet. Därför bör den tematiska fokuseringen i det svenska biståndet skärpas. Finanskrisen har förvärrat situationen för de fattiga. Sverige bör föra en tydlig solidaritetspolitik som katalysator för ekonomisk utveckling, vilket fungerar som pådrivande för rättigheter och demokratisering. Kunskaper hos utvecklingsländernas diaspora måste tas till vara på ett bättre sätt än i dag. Sverige bör mer aktivt stödja entreprenörskap i utvecklingsländer och därmed också bidra till att stärka kvinnors ställning. I yrkande 10 betonas det att satsningar på kvinnor är särskilt viktiga i biståndet. Svenskt biståndsarbete måste bidra till att öka kvinnors möjlighet att styra sina liv och påverka det egna landets utveckling.

Biståndet bör vara klimatsäkrat, framhåller Socialdemokraterna i *yrkande 5*. En mekanism för överföring av miljöteknik och kunskap till utvecklingsländerna bör inrättas. FN:s miljöprogram Unep och FN:s klimatpanel IPCC bör stärkas och utvecklas. Sverige bör agera för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatåtgärder.

Det är enligt *yrkande 13* viktigt att återkoppla till svenska folket hur skattefinansierat bistånd används. Socialdemokraterna konstaterar att det civila samhällets organisationer i Sverige har en viktig roll i biståndet genom att de medverkar till att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för demokratisk utveckling.

Frågor om mänskliga rättigheter och demokrati ska genomsyra allt utvecklingssamarbete och partnerskap i Sveriges Afrikapolitik, poängterar Socialdemokraterna i *yrkande 63*. Det bistånds- och opinionsarbete för Afrika som genomförs av det civila samhället och folkrörelserna i Sverige bör utökas. Diasporans roll för utveckling bör stödjas.

Partiet förespråkar i *yrkande 8* en aktiv biståndspolitik för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i biståndet. Inte minst genom den arabiska våren har behovet av demokratistöd ökat. Demokratistödet genom partinära organisationer bör inte minskas så drastiskt som regeringen anser. För att långsiktigt främja demokrati och mänskliga rättigheter bör det civila samhället stärkas och fungerande institutioner byggas upp.

Socialdemokraterna föreslår i *yrkande 9* att Sverige inrättar en demokratifond där medel anslås för att främja demokrati och uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder och regioner där detta är eftersatt, däribland i länderna i Nordafrika. Ett svenskt demokratifremjande bör utses för att arbeta med demokratifremjande i regionen. Den kommande biståndsökning som automatiskt följer av ökad BNI bör gå till en satsning på demokratifonden, kvinnors delaktighet i samhällsomvandlingen samt stöd till svenska folkrörelserns arbete för ett civilt samhälle i Nordafrika, anser Socialdemokraterna.

Också i kommittémotion *2011/12:U328 (S) yrkande 2* framförs motsvarande förslag. Där understryker partiet också att Sverige bör bidra till att kvinnor ges möjlighet att göra sina röster hörda i den samhällsomvandling som nu sker i de nordafrikanska länderna. I *yrkande 3* slås det fast att partier och partisystem är oundgängliga delar av en fungerande demokrati. Demokratistödet bör från 2012 inte minskas så drastiskt som regeringen föreslår.

Regeringens förslag i budgetpropositionen om kapitaltillskott till Swedfund under 2012 avstyrks av Socialdemokraterna i *yrkande 1*. Partiet anser att medlen, som är beräknade under anslag 1:1, ska användas för tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.

Miljöpartiet riktar i sitt budgetförslag i kommittémotion *U322 (MP)* kritik mot att regeringen via biståndsramen finansierar en alltför stor andel av flyktningmottagandet. Partiet återför därför 1 600 miljoner kronor till utgiftsområde 7. Medelstillskottet förs enligt *yrkande 7* till anslag 1:1. Partiet

ifrågasätter att regeringen tar biståndsmedel uppgående till 4 000 miljoner kronor under en fyraårsperiod för finansiering av klimatsatsningar i syd. Ett nytt anslag för klimatsatsningar bör skapas under utgiftsområde 20 och utanför biståndsramen. Enligt *yrkande 4* anser Miljöpartiet att 60 miljoner kronor ska sättas av för informationsinsatser eftersom sådana är av avgörande betydelse för bred folklig mobilisering i arbetet för en rättvisare värld.

Miljöpartiet säger i *yrkande 2* nej till bemyndigandet om kapitaltillskott till Swedfund om 400 miljoner kronor och konstaterar att bolaget fått skarp kritik av bl.a. Riksrevisionen. I motionen betonas det att alla insatser som finansieras via biståndsbudgeten ska gå att mäta mot biståndets övergripande mål om fattigdomsminskning. Partiet menar att det finns exempel på hur Swedfunds verksamhet har bidragit till kapitalflykt från utvecklingsländer och på så sätt underminerat biståndets mål samt att en del av bolagets vinster genereras genom att bolaget undviker att betala skatt i utvecklingsländer. Efter Riksrevisionens granskning har ägardirektiven till Swedfund blivit tydligare, anser Miljöpartiet som vill se en uppföljning av de nya direktiven innan nya medel skjuts till. Partiet vill att det ska tydliggöras om förbudet mot Swedfunds fondinvesteringar ska bli permanent eller inte. Styrningen av bolaget måste bidra till ökad transparens och ske i enlighet med biståndets mål, anser Miljöpartiet.

I kommittémotion *2011/12:Fö214 (MP) yrkande 4* begärs ökade resurser till vatten och sanitet inom biståndet. Arbetet mot diskriminering av hbt-personer bör, enligt Miljöpartiet i kommittémotion *2011/12:U248 (MP) yrkandena 1 och 5*, förstärkas i Sveriges alla biståndsländer, och biståndet bör hbt-säkras.

Sverigedemokraterna förordar som framgått en sänkning av biståndet till 0,7 % av BNI, vilket innebär att ramen för utgiftsområde 7 minskas med 4 152 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av besparingarna på utgiftsområdet avser 3 434 miljoner kronor anslag 1:1 Biståndsverksamhet och 46 miljoner kronor anslag 1:2 som avser Sidas förvaltningskostnader.

Sverigedemokraternas budgetförslag, som redovisas i kommittémotion *2011/12:U337 (SD) delvis*, innebär att medelstilldelningen för informations- och kommunikationsverksamhet och insatser i geografiska områden minskar. Även bidragen till internationella finansiella institutioner och andra multilaterala organ skärs ned liksom verksamhetsstöd för biståndsinsatser som genomförs via ett antal svenska myndigheter.

De minst utvecklade länderna bör få en större andel av insatserna, anser Sverigedemokraterna. Medelstilldelningen till humanitära insatser och konflikthantering, biståndsinsatser via det civila samhällets organisationer samt miljölån bör öka. Satsningar på vatten och sanitet bör ges högre prioritet, ett förslag som läggs fram även i den enskilda motionen *2011/12:U338 (SD)*. Sverigedemokraterna för över ett mindre belopp från biståndsramen

än regeringen för finansiering av flyktingmottagande under ett annat utgiftsområde och beräknar i stället ökade medel för UNHCR:s verksamhet. Det sistnämnda föreslås även i partimotion *2011/12:Sf352 (SD) yrkande 23*.

Anslagen till Nordiska Afrikainstitutet och Folke Bernadotteakademien bör reduceras med vardera 8 miljoner kronor, anser Sverigedemokraterna. Anslag 2:1 Reformsamarbetet med Östeuropa bör enligt partiet fasas ut och avslutas 2013. Anslaget minskas 2012 med 656 miljoner kronor.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion *2011/12:U306 (V) yrkande 1* att ramen för utgiftsområde 7 ska ökas med 2 082 miljoner kronor i förhållande till regeringens budgetförslag. Partiet riktar kritik mot att regeringen via biståndsramen i alltför stor utsträckning finansierar flyktingmottagande inom ett annat utgiftsområde. Därför återförs 1 582 miljoner kronor till anslag 1:1 inom utgiftsområde 7. Partiet avvisar i *yrkande 2*, utan närmare motivering, regeringens förslag om kapitaltillskott på högst 400 miljoner kronor till Swedfund. Sammantalet innebär detta enligt *Vänsterpartiet* att 1 982 miljoner kronor frigörs för insatser inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Vänsterpartiet förespråkar i den aktuella motionen en treårig satsning på klimatbistånd och avsätter på ett nytt anslag 500 miljoner kronor under 2012 som ett första steg. Medlen ska inte få användas för Sveriges åtaganden enligt Kyotoprotokollet. Förslag med motsvarande innebörd läggs fram också i partimotion *2011/12:MJ407 (V) yrkande 19* och kommittémotion *2011/12:U329 (V) yrkande 19*. Allt utvecklingsbistånd bör enligt den sistnämnda motionens *yrkande 5* utgå från respektive mottagarlands egna behov och respektera dess suveränitet och ska inte förknippas med ekonomiska villkor. Flera länder har enligt *yrkande 6* beslutat att inte koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s makroekonomiska krav, och Sverige bör fatta motsvarande beslut.

Egeninsatsen för frivilligorganisationers informationsarbete bör enligt *yrkande 18* helt avskaffas. *Vänsterpartiet* föreslår i *yrkande 21* att regeringen ska lägga fram förslag om hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan förstärkas och utökas. Andelen bilateralt och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet bör enligt *yrkandena 13 och 14* uppgå till 10 % av biståndsbudgeten. Tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice och utförandet av säkra aborter bör lyftas fram i de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

En ny handlingsplan för hbt-frågor i utvecklingssamarbetet med tydliga och ambitiösa mål bör skyndsamt tas fram, anser *Vänsterpartiet* i kommittémotion *2011/12:U204 (V) yrkande 14*. Regeringen bör enligt *yrkande 15* återkomma till riksdagen med förslag till hur stödet till hbt-organisationer i syd kan förstärkas och göras mer flexibelt. I kommittémotion *2011/12:U207 (V) yrkandena 2, 4, 7 och 8* förordar *Vänsterpartiet* att Sveriges utvecklingssamarbete bör bidra till att stärka organisation och fackliga rättigheter i exportfrizoner och att Sverige och EU i utvecklingssamarbetet

ska understödja kvinnors fackliga rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser samt tydligare prioritera mänskliga rättigheter i arbetslivet.

I den enskilda motionen 2011/12:U313 (S) yrkande 7 betonas vikten av hbt-perspektiv i utvecklingssamarbetet.

Utskottets överväganden

Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen att biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete 2012 fastställs till 1 % av den beräknade bruttonationalinkomsten (*prop.yrk. 1*). Utskottet konstaterar att detta innebär att det s.k. enprocentsmålet vidmakthålls och att medlen för biståndsinsatser beräknas uppgå till 35,8 miljarder kronor under 2012.

Utskottet avvisar Sverigedemokraternas förslag om en dramatisk minskning av biståndsramen till 0,7 % av BNI, vilket för 2012 beräknas motsvara en krympning av ramen för utgiftsområde 7 med nära 4,2 miljarder kronor. Likaså avstyrker utskottet Vänsterpartiets förslag om att Sverige, nu när enprocentsmålet är uppnått, ska slå fast ett enprocentsgolv som inte får underskridas.

Utskottet, som ställer sig bakom regeringens inriktning mot ett effektivt och generöst bistånd som en del av en samstämmig utvecklingspolitik, noterar att tankesmedjan Center for Global Development i år rankar Sverige högst bland världens 22 rikaste länder vad gäller stöd för policy som hjälper fattiga länder. Rankningen görs utifrån ett index som mäter insatser på sju policyområden av betydelse för utvecklingsländer: bistånd, handel, investeringar, migration, miljö, säkerhet och teknik.

Det långsiktiga målet om att utrota fattigdom och förtryck är långt ifrån uppnått. Det är ett moraliskt ansvar att stödja människor i utsatthet och fattigdom. De utvecklade länderna har också ett ansvar för att driva på förverkligandet av de biståndslöften som ställts ut, inte minst de löften som avgetts under det senaste decenniet. Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete, att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, ligger fast.

FN:s millenniedeklaration och millennieutvecklingsmålen har fört med sig ett stort antal biståndsåtaganden och partnerskap, som bekräftats vid ett stort antal internationella sammankomster. Det gäller exempelvis överenskommelsen vid 2002 års internationella konferens om finansiering för utveckling i Monterrey, Mexiko (Monterrey Consensus), 2002 års världskonferens om hållbar utveckling i Johannesburg, Sydafrika (genomförandepLANEN från Johannesburg), slutdokumentet från 2005 års världstoppmöte av FN i New York samt Dohadeklarationen om finansiering för utveckling (uppföljning 2009 till Monterrey Consensus). Den gångna tioårsperioden

har samtidigt fört med sig en rad oförutsedda utmaningar för enskilda länder och regioner men också på global nivå, som livsmedelskrisen och ekonomiska och finansiella kriser.

Utskottet anser i likhet med vad som framhålls i motioner att Sverige och EU ska vara pådrivande för att FN:s millennieutvecklingsmål ska kunna nås och för att de biståndsåtaganden som gjorts också ska förverkligas.

EU:s befintliga åtaganden om offentligt utvecklingsbistånd (Official Development Assistance, ODA) och ODA-mål är följande¹:

- 0,7 % av ODA/BNI (rådets slutsatser av den 24 maj 2005)

”Det behövs en omedelbar ökning av ODA:s volym för att nå millennieutvecklingsmålen. EU ... godkänner ... ett nytt kollektivt EU-mål på 0,56 % ODA/BNI senast 2010, vilket skulle leda till en årlig ökning av ODA med 20 miljarder euro från och med detta år.

i) De medlemsstater som ännu inte har nått en nivå på 0,51 % ODA/BNI åtar sig att nå denna nivå senast 2010 inom ramen för sina respektive budgetfördelningsprocesser, medan de länder som redan ligger över denna nivå åtar sig att fortsätta sina ansträngningar.

ii) De medlemsstater som har anslutit sig till EU efter 2002 och som ännu inte har nått en nivå på 0,17 % ODA/BNI kommer att sträva efter att öka sitt ODA för att nå denna nivå senast 2010 inom ramen för sina respektive budgetfördelningsprocesser, medan de länder som redan ligger över denna nivå åtar sig att fortsätta sina ansträngningar.

iii) Medlemsstaterna åtar sig att nå målet 0,7 % ODA/BNI senast 2015, medan de som har nått detta mål åtar sig att ligga kvar över detta mål. De medlemsstater som har anslutit sig till EU efter 2002 kommer att sträva efter att senast 2015 öka sitt ODA/BNI till 0,33 %.”

- Afrika (rådets slutsatser av den 24 maj 2005)

”EU kommer att öka sitt finansiella bistånd till de afrikanska länderna söder om Sahara och kollektivt tillhandahålla minst 50 % av den överenskomna ökningen av ODA-medel för kontinenten, med full respekt för enskilda medlemsstaters prioriteringar för utvecklingsbistånd.”

- De minst utvecklade länderna (rådets slutsatser av den 31 mars 2011)

”... EU bekräftar sitt åtagande att i samband med ovan nämnda totala ODA-åtagande villigt att kollektivt nå målet, nämligen att ge 0,15–0,20 % av BNP till de minst utvecklade länderna.”

Utskottet konstaterar att Europeiska rådet vid sitt möte den 23–24 juni 2011 bekräftade sitt åtagande att senast 2015 uppnå målen för utvecklingsstöd i enlighet med sina slutsatser från 2005.

¹ Källa: Slutsatser från rådet för yttre förbindelser (FAC) den 23 maj 2011.

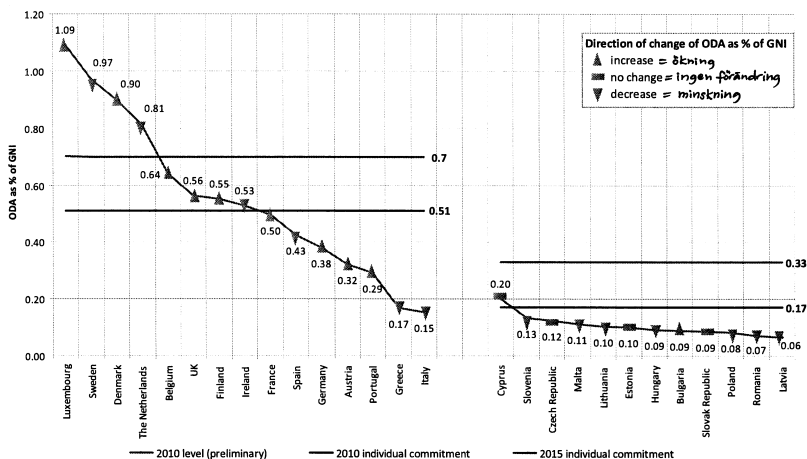
I meddelandet EU stärker ansvarsskyldigheten när det gäller utvecklingsfinansiering inför EU:s sakkunnigbedömning av det offentliga utvecklingsbiståndet (KOM(2011) 218) redovisar Europeiska kommissionen en rad uppgifter om biståndsåtaganden. Meddelandet innehåller en genomgång av de resultat som EU och dess medlemsstater uppnått när det gäller utvecklingsfinansiering genom åtgärder för att uppfylla gemensamma åtaganden om att

- mobilisera inhemska resurser (genom en god förvaltning på skatteområdet) och mobilisera internationella resurser för utveckling
- öka handelskapaciteten och investeringarna
- öka det offentliga utvecklingsbiståndet
- hitta innovativa finansieringskällor och finansieringsmekanismer
- främja biståndseffektivitet
- minska skuldsättningen
- främja klimatfinansieringen
- stärka utvecklingsländernas representation inom internationella finansinstitut.

I meddelandet redovisar kommissionen vad EU hittills gjort för att främja utvecklingsfinansiering och vilka ytterligare insatser som fordras. Även frågor om öppenhet och redovisningsskyldighet i det internationella samarbetet blir belysta i meddelandet.

Kommissionen diskuterar i det nämnda meddelandet också hur man ska kunna nå de gemensamma EU-målen för utvecklingsbiståndet och anskaffa de uppskattningsvis 50 miljarder euro som saknas om det ska vara möjligt att nå unionens mål för 2015 om att anslå 0,7 % av sin samlade BNI till offentligt utvecklingsbistånd. Ett delmål var att EU skulle nå upp till 0,56 % av BNI i offentligt utvecklingsbistånd till 2010. Dessvärre missade medlemsstaterna det mellanfristiga målet med 15 miljarder euro, och man nådde upp till endast motsvarande 0,43 % av BNI. Situationen varierar betydligt mellan medlemsstaterna, vilket framgår av diagrammet nedan.

Utvecklingsbistånd (ODA) från EU:s medlemsstater 2010 i procent av BNI – skillnaden mellan 2010 års ODA-nivåer och överenskomna individuella riktmärken för de 27 EU-medlemsstaterna samt förändringsriktningen mellan 2009 och 2010

Källa: OECD/Dac och EU:s årliga frågeformulär om utvecklingsfinansiering.

Utskottet noterar att det till meddelandet KOM(2011) 218 finns knutet omfattande arbetspapper (SEC(2011) 500–505) som syftar till ökad öppenhet och ansvarsutkrävande i EU:s och medlemsstaternas bistånd. För första gången publiceras en sammanhållen rapportering om åtgärder med anknytning till den internationella dagordningen avseende finansiering för utveckling. Det gäller offentligt utvecklingsbistånd, finansiering av åtgärder med koppling till klimatförändringarna och biologisk mångfald, innovativa finansieringsmekanismer, främjande av privata biståndsflöden, handelsrelaterat bistånd, skuldlätnader samt främjande av biståndseffektivitet.

Utskottet konstaterar att om inte alla EU:s medlemsstater uppfyller sina individuella mål kommer unionen inte att nå upp till det samlade biståndsmålet för 2015. Särskilt bekymmersamt är det enligt utskottet att vissa medlemsstater har klargjort att de avser att sänka det offentliga biståndet från 2011, eftersom detta äventyrar den samlade insatsen från EU i dess helhet.² Utskottet välkomnar att kommissionen lagt fram en rad förslag om åtgärder för att mobilisera resurser för biståndet och att transparensen och ansvarsutkrävandet i dessa frågor ökar. Detta är enligt utskottet steg mot att kunna förverkliga givna biståndslöften. Utskottet utgår från att regeringen fortsätter att aktivt agera för att EU:s åtaganden ska fullgöras.

Kommissionens meddelande Årsrapport 2011 om genomförandet av Europeiska unionens utvecklings- och biståndspolitik under 2010 (KOM(2011) 414) innehåller en genomgång av EU:s insatser under det gångna året för

² Källa: Kommissionens meddelande KOM(2011) 218 med tillhörande kommissionsdokument, främst SEC(2011) 500.

att millenniemålen ska uppnås i tid och av åtgärder för biståndseffektivisering. I meddelandet belyses samarbetet med traditionella och nya biståndsgivare samt EU:s samarbete med partnerländer.

Ett antal kommissionsförslag med inriktning på biståndseffektivitet har lagts fram under 2011. I anslutning till beredningen av detta betänkande har utskottet tagit del av meddelandena Förslag till EU:s gemensamma ståndpunkt vid det fjärde högnivåforumet om biståndseffektivitet i Busan (KOM(2011) 541), Det framtida upplägget för budgetstödet från EU till tredjeländer (KOM(2011) 638) och Att göra EU:s utvecklingspolitik mer effektiv: en agenda för förändring (KOM(2011) 637).

Det sistnämnda kommissionsförslaget innebär att EU ska fokusera på två prioriterade områden: mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning samt hållbar tillväxt för mänsklig utveckling. För att säkerställa bästa kostnadseffektivitet föreslås differentiering av partnerskap och samordning av EU:s agerande för förbättrad samstämmighet mellan EU:s politikområden. Förslaget behandlas i faktapromemoria 2011/12:FPM23 Meddelande om ökat genomslag av EU:s utvecklingspolitik – en agenda för förändring. Av faktapromemorian framgår att regeringen generellt sett är positiv till vad som föreslås i meddelandet samtidigt som man efterlyser en konkretisering av vad ökad EU-samordning kan innebära.

Regeringen har till riksdagen också överlämnat faktapromemoria 2011/12:FPM15 Gemensam EU-position inför Busankonferensen om biståndseffektivitet. En överläggning med biståndsminister Gunilla Carlsson om en gemensam EU-position om biståndseffektivitet inför konferensen ägde rum i utrikesutskottet den 25 oktober 2011. Överläggningen hölls enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen. Regeringens preliminära ståndpunkt redovisades i faktapromemorian och utvecklades vid överläggningen.

Utskottets ordförande konstaterade att det fanns stöd för regeringens redovisade ståndpunkter. Ordföranden redovisade också utskottets uppfattning att även frågor om ansvarsutkrävande i givarländer bör prioriteras av regeringen och att den i EU:s arbete inför Busankonferensen ska kräva att också EU fullgör sina åtaganden som givare. Ansvarsutkrävande kan inte enbart gälla i partnerländerna utan måste även gälla givarländerna. EU måste arbeta aktivt för att utöka kretsen av givarländer i takt med att allt fler länder får ett ökat ekonomiskt välstånd. Utskottet underströk också vid överläggningen att fler länder bör uppmanas att lämna mer bistånd.

De synpunkter som framkom under överläggningen om vikten av att jämställdhetsperspektivet tydliggörs i arbetet och om de nationella parlamentens centrala roll i ansvarsutkrävandet bör också beaktas av regeringen liksom behovet av mätbara åtaganden samt ansvarsutkrävande i näringslivet (bl.a. i fråga om kapitalflykt). Ett oppositionsparti anmälde en avvikande mening till utskottets protokoll från överläggningen.

I en motion begärs totala och ovillkorade skuldavskrivningar för de 50 fattigaste länderna. Utskottet anser att utgångspunkten för skuldavskrivningar ska vara skuldållbarhet och en god reformpolitik. Samtidigt ska skuldavskrivningar riktas mot de fattigaste och mest skuldtyngda länderna.

För att en skuldavskrivning ska innebära ett effektivt utnyttjande av medel för fattigdomsbekämpning är det viktigt att den baseras dels på en analys av skuldens hållbarhet, dels på att det aktuella landet för en politik som främjar tillväxt och fattigdomsbekämpning. Att skriva av skulder på andra grunder, såsom illegitimitet eller improduktivitet, kan enligt utskottet inte ses som en framkomlig väg.

Inför och under beredningen av detta ärende har utskottet utöver de ovan nämnda meddelandena från kommissionen även tagit del av följande meddelanden: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpning av Allmänna preferenssystemet (KOM(2011) 241) och Årsrapport om Europeiska unionens politik för humanitärt bistånd och civilskydd och dess genomförande under 2010 (KOM(2011) 343). Det förstnämnda meddelandet behandlas i Regeringskansliets faktapromemoria 2010/11: FPM121 EU:s system för tullsänkningar för utvecklingsländer, som nämnts tidigare i betänkandet.

Styrning, kontroll och öppenhet

Utrikesutskottet har genom åren ägnat ett betydande utrymme åt frågor om styrning, kontroll och öppenhet, vilket bl.a. framgår av utskottets årliga budgetbetänkanden.

Hösten 2010 redovisade utskottet i sitt betänkande 2010/11:UU2 en översikt över frågor om styrning och kontroll i Sidas verksamhet, vilka aktualiserats under ett antal år. Utskottet redogjorde också för åtgärder som nyligen vidtagits eller planerades för att stärka styrningen och kontrollen i myndighetens verksamhet.

Utskottet noterar att regeringen i årets budgetproposition anger att viktiga framsteg görs inom Sida för att nå en ekonomi i balans och att genomföra nödvändiga förändringar vad gäller intern styrning och kontroll, ledarskap, organisationskultur, arbetssätt och kompetens. Arbetet på dessa områden ska fortsätta under kommande år, enligt regeringen.

Senare i detta avsnitt återkommer utskottet till revisionens iakttagelser om biståndsmyndigheterna och redovisar där vad som framgår om Sidas senaste årsredovisning i Riksrevisorernas årliga rapport 2011.

Som framgått ovan informerade företrädare för Statskontoret den 18 oktober 2011 utskottet om myndighetens utvärdering av resultatstyrningen i utvecklingssamarbetet, som genomförts på uppdrag av regeringen. Uppdraget innebar att Statskontoret skulle utvärdera tillämpningen av regeringens modell för resultatstyrning inom det internationella utvecklingssamarbetet.

Enligt Statskontorets rapport *Styrning av svensk biståndspolitik – en utvärdering* (2011:25) har den centrala frågan för utvärderingen varit om modellen har bidragit till en effektiv, tydlig, långsiktig, strategisk och resultatriktad styrning av utvecklingssamarbetet. I rapporten lämnas förslag om hur regeringens styrning av utvecklingssamarbetet kan förbättras. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen med en redovisning av de åtgärder som vidtas eller planeras med anledning av Statskontorets utvärdering eller andra studier och överväganden som gäller förändringsarbete avseende bl.a. styrning och kontroll.

Utskottet anser i likhet med vad som framförs motionsvis att det är viktigt att ägna stor möda åt kontroll, revision och utvärdering av hur biståndsmedel används. Metoderna för detta bör utvecklas och lärdomar omsättas i praktisk tillämpning.

Regeringen gav den 15 september 2011 Statskontoret ett nytt uppdrag med anknytning till biståndet. Myndigheten ska nu göra en översyn av utvärderingsverksamheten inom Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Förslag ska senast den 20 april 2012 lämnas på eventuella förbättringsåtgärder i syfte att säkerställa en ändamålsenlig styrning och organisering av verksamheten samt processer för att följa upp utvärderingar inom utvecklingssamarbetet. En av de frågeställningar som regeringen vill få belyst gäller om man tillvaratar möjligheter till koordinering och harmonisering i utvärderingsverksamheten mellan Sverige och olika samarbets- och givarländer.

Behovet av en övergripande analys av måluppfyllelsen för det multilaterala biståndet lyfts fram i en motion. Det multilaterala utvecklingssamarbetet, som UD huvudsakligen ansvarar för, utgjorde 53 % av det totala biståndet under 2010.

Sverige bidrar med obundet basbudgetstöd till FN-organisationer, humanitära aktörer och multilaterala utvecklingsbanker samt med finansiering av dessa organisationers verksamhet på landnivå som en del av genomförandet av svenska samarbetsstrategier för enskilda länder.

Strategin för multilateralt utvecklingssamarbete, som beslutades av regeringen 2007, utgör ramen för en förstärkt styrning av det multilaterala utvecklingssamarbetet. Enligt strategin ska organisationsstrategier tas fram för de viktigaste organisationerna som Sverige samarbetar med.

I oktober 2011 hade regeringen beslutat om åtta organisationsstrategier:

- Internationella arbetsorganisationen (ILO)
- Organisationsstrategi för FN:s utvecklingsprogram (UNDP) 2010–2013
- Svensk Unescostrategi 2008–2013
- Svensk UNEP-strategi 2008–2010, förlängd till 2014
- Strategi för Sveriges samarbete med FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), 2011–2012
- Strategi för Sveriges samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO), 2011–2015

- Strategi för Sveriges samarbete med Världsbanksgruppen (VBG), 2011–2014
- Strategi för Sveriges samarbete med Världslivsmedelsprogrammet (WFP), 2011–2013.

Strategierna bygger på bedömningar som gjorts av respektive organisation.

Under 2008 genomförde Regeringskansliet bedömningar av de 25 främsta multilaterala organisationerna. Därefter har ytterligare organisationsbedömningar gjorts 2010 och 2011, varav vissa för andra gången. Bedömningarna är publicerade på regeringens webbplats. De multilaterala organisationerna bedöms främst utifrån deras relevans för svenskt utvecklingssamarbete, samt deras interna och externa effektivitet. Intern effektivitet avser organisationens interna system och rutiner, extern effektivitet avser vilka resultat och effekter som uppnås genom verksamheten. Även utvecklingstendenser bedöms. En beskrivning från hösten 2010 av den metod som används för att genomföra organisationsbedömningarna finns tillgänglig på Utrikesdepartementets webbplats.

Regeringen har i skrivelse 2008/09:189 Biståndets resultat, integrerat i de tematiskt och geografiskt inriktade avsnitten, redovisat resultat av Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete. Av skrivelsen framgår också resultat av ett urval av insatser samt bedömningar av insatserna för fyra multilaterala samarbetsorganisationer: Världsbanken, FN:s utvecklingsprogram UNDP, FN:s barnfond Unicef och Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria. Utskottet behandlade skrivelsen i betänkande 2009/10:UU2 (rskr. 2009/10:88).

Av resultatskrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat framgår att ca 40 % Sveriges samlade miljö- och klimatbistånd 2008 betalades ut via multilaterala kanaler. När det gäller metodfrågor och analys av de multilaterala organen samarbetar Sverige med andra länder, däribland nätverket för likasinnade givare Mopan (Multilateral Organization Performance Assessment Network), som bedömer multilaterala organisationers effektivitet. Utskottet behandlade skrivelsen i betänkande 2010/11:UU2 (rskr. 2010/11:98).

Utskottet noterar att också årets resultatskrivelse, skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling, belyser frågor om resultat av multilateralt utvecklingssamarbete. Fyra multilaterala organ – FN:s befolkningsfond UNFPA, FN:s barnfond Unicef, FN:s utvecklingsfond för kvinnor Unifem och Världsbanken – behandlas närmare i skrivelsen. Samtliga dessa har interna styrdokument som handlingsplaner eller policyer för organisationens arbete på jämställdhetsområdet. Enligt regeringen visar en uppföljning av dessa dokument att organen arbetar med jämställdhetsfrågor och jämställdhetsintegrering utifrån sina respektive förutsättningar, dvs. med utgångspunkt i respektive organisations mandat, verktyg och organisationsstruktur. Organen redovisar för närvarande resultat i form av både prestationer och effekter för ett specifikt program eller projekt som organet stöder eller driver på egen hand.

Efter att ha tagit del av redovisningen i resultatskrivelsen instämmer utskottet i regeringens uppfattning att arbetet med att aggregerat redovisa mer långsiktiga resultat på effektnivå behöver stärkas.

I oktober 2010 publicerade Sadev rapporten Utvärdering av den svenska strategin för multilateralt utvecklingssamarbete (Sadev Report 2010:5). Rapporten visade bl.a. att den strategi som beslutats av regeringen inte till fullo var genomförd. Enligt Sadevs utvärdering hade arbetet med att genomföra strategin till stora delar inneburit att viktiga steg tagits för kompetenshöjning men syftet med strategin med kvalitetssäkring och effektivitetshöjning hade inte uppnåtts. Sadev har därefter initierat en utvärdering av multibifinansiering, som avser finansiering där multilaterala organisationer används för att genomföra bilateralt utvecklingssamarbete. Där ska processer utvärderas inom svenska utlandsmyndigheter och Sida som leder fram till beslut av en multilateral organisation som genomförare av program eller projekt i länder som Sverige har ett långsiktigt utvecklingssamarbete med. Utvärderingen väntas bli klar under 2011. Sadev har påbörjat en utvärdering av styrelsearbete inom multilaterala organisationer. Utvärderingen ska genomföras i samarbete med Finlands utrikesministerium.

Utskottet har fått information om att Sadev i arbetet inom OECD:s nätverk för utvärdering, Dac Network on Development Evaluation, har understrukit vikten att utvärdera multilateralt bistånd. Sadev är tillsammans med utvärderare i Kanada (CIDA) och Storbritannien (DFID), engagerade i utvecklingen av metoder för utvärdering av multilaterala organisationers verksamhet.

I sammanhanget kan nämnas att OECD 2011 har publicerat rapporten Multilateral Aid 2010 som bl.a. belyser trender i det multilaterala biståndet med särskilt fokus på UNDP och Världsbankens förvaltningsfonder (trust funds) samt utvecklingsperspektiv på arkitekturen för finansiering med koppling till klimatförändringarna.

Utskottet konstaterar att det på det internationella planet pågår en diskussion om utvärdering av multilateralt bistånd och effekterna av och effektiviteten i sådant bistånd. Komplexiteten i utvärderingsarbetet är betydande genom att det rör sig om stora volymer och om verksamhet som bedrivs på många håll och på olika plan. Det har också rests tveksamhet om kvaliteten i organisationernas egna interna utvärderingar. Det finns enligt utskottet anledning att såväl nationellt som i internationella forum fortsätta att uppmärksamma denna problematik.

I de åtta organisationsstrategier som regeringen beslutat om och som nämnts ovan finns mål fastlagda. Något motsvarande mål för hela det multilaterala biståndet har inte formulerats. Mot den bakgrunden kan utskottet inte ställa sig bakom motionsförslaget om att ta fram en övergripande analys av måluppfyllelsen för det multilaterala biståndet.

I en motion poängteras det att alla aktörer som är verksamma inom utvecklingssamarbetet bör följa Sveriges politik för global utveckling och de officiella målen för utvecklingspolitiken. Utskottet delar denna uppfattning

och konstaterar att detta uttryckligen framgår av styrdokument inom biståndet, exempelvis i policyn för Sveriges stöd till det civila samhället inom utvecklingssamarbetet och i strategin för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2011–2015.

Utskottet noterar att det av budgetpropositionen framgår att finansutskottet uppdragit åt en revisionsbyrå att utföra extern revision av Riksrevisionen. Revisionen har i sin revisionsberättelse bedömt Riksrevisionens årsredovisning som i allt väsentligt rättvisande.

Till skillnad från tidigare år saknas i årets budgetproposition i övrigt uppgifter om revisionens iakttagelser om biståndsmyndigheterna, vilket utskottet beklagar.

Av Riksrevisorernas årliga rapport 2011 framgår att Riksrevisionen lämnat en revisionsberättelse utan anmärkning för Sidas årsredovisning 2010. Sida har dock fått en upplysning i revisionsberättelsen. Riksrevisionen använder en upplysning för att uppmärksamma läsaren om saker som är viktiga för att förstå årsredovisningen på rätt sätt eller för att fästa uppmärksamhet på en viss fråga.

Sida har i sin årsredovisning beskrivit brister i sin interna styrning och kontroll. Detta fäster Riksrevisorerna i sin årliga rapport 2011 uppmärksamhet på och har där lämnat följande upplysning:

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidorna 144 samt 82–88 i årsredovisningen som beskriver brister i Sidas interna styrning och kontroll inom tre områden:

- Väsentliga delar av förordning om intern styrning och kontroll har ännu inte implementerats i Sidas verksamhet och processer.
- Sidas interna regelverk är bristfälligt.
- Vid hantering av biståndsinsatser föreligger brister vad gäller revision som kontrollmetod, riskanalyser, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation.

Riksrevisionen bedömer att Sidas årsredovisning därigenom är i allt väsentligt rättvisande.

Vad gäller Nordiska Afrikainstitutet, Folke Bernadotteakademien och Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev), som finansieras via anslag inom utgiftsområde 7, har Riksrevisionen enligt dess årliga rapport 2011 lämnat revisionsberättelser utan anmärkning.

Regeringen presenterade 2009 initiativet Öppna biståndet som tar fasta på behovet av ökad öppenhet och transparens för att öka kunskapen om biståndet och förbättra förutsättningarna för ansvarsutkrävande och granskning. Det syftar också till att främja nytänkande och till att öka samverkan med andra delar av samhället. Öppna biståndet omfattar även ett mer aktivt arbete för att motverka korruption och skapa incitament för att ställa krav och resa invändningar när insatser och samarbeten inte lever upp till förväntningarna.

Regeringens avsikt är att transparens och deltagande av och samverkan med fler aktörer ska genomsyra hela biståndet. En av komponenterna i Öppna biståndet är onlinetjänsten openaid.se som våren 2011 lanserades av Utrikesdepartementet i samarbete med Sida och som tas upp i motioner.

Via openaid.se kan man i dag hämta grundläggande information om drygt 92 000 biståndsinsatser eller delar av insatser. Intresserade kan följa hela biståndskedjan, från övergripande beslut om biståndets inriktning och fördelning till enskilda beslut, utbetalningar, genomförande och uppföljning. Informationen i openaid.se är publicerad på svenska och engelska.

I dagsläget är onlinetjänsten openaid.se under utveckling, och den offentliga statistik och information om statliga biståndsmedel som finns tillgänglig där är inte fullständig. Successivt kommer mer data från fler källor att läggas in och sökfunktionerna förbättras.

I en motion efterfrågas en möjlighet att genom openaid.se få fram information om utgifter inom andra utgiftsområden som ingår i biståndsramen. Sådana uppgifter finns redan tillgängliga via openaid.se men är relativt svåråtkomliga. Det pågående arbetet med att utveckla onlinetjänsten förväntas leda till att denna successivt blir alltmer användarvänlig.

Swedfund

I detta avsnitt tar utskottet upp aktuella uppgifter om styrning, kontroll och inriktning vad gäller det statliga bolaget Swedfund International AB. Redovisningen i avsnittet avser frågeställningar som aktualiseras i de motioner där Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ställer sig avvisande till regeringens förslag i budgetpropositionen om bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund.

Utskottet behandlar i slutet av detta avsnitt också en motion där det med referens till Swedfunds verksamhet föreslås förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis eller som bidrar till kapitalflykt.

Som framgått tidigare i betänkandet har regeringen i budgetpropositionen föreslagit ett bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund. Utskottets ställningstagande till förslaget och motioner om detta framgår av betänkandets avsnitt om anslag och anslagsrelaterade frågor inklusive bemyndiganden.

Kapitaltillskotten till Swedfund har huvudsakligen finansierats via biståndsbudgeten. Verksamheten finansieras via bolagets eget kapital som består av kapitaltillskott och ackumulerade vinster. Det totala utbetalade kapitaltillskottet uppgick vid årsskiftet 2010/11 till ca 2 200 miljoner kronor. Därefter har 250 miljoner kronor utbetalats våren 2011. Vid årsskiftet 2010/11 uppgick bolagets eget kapital till ca 2 700 miljoner kronor. Sedan starten 1979 har Swedfund bedrivit verksamhet för totalt ca 5 000 miljoner kronor.

Swedfunds kapitaltillskott sedan 2007 uppgår till ca 1 700 miljoner kronor. Bolaget har också fått utökade uppgifter i och med att en enig riksdag 2008 beslutade att överföra de s.k. startprogrammen från Sida till Swedfund (bet. 2008/09:UU9). På Swedpartnerships webbplats anges att programmet ska ge fler svenska små och medelstora företag möjlighet att på ett seriöst sätt genomföra investeringar i de utvecklingsländer som programmet omfattar.

Utskottet har fått information om att en uppföljning av Swedpartnership har gjorts inom Utrikesdepartementet. I uppföljningen konstateras bl.a. följande:

Swedpartnerships nya organisatoriska hemvist i Swedfund har haft en positiv effekt på programmets administrativa och operativa hantering. Kvalitetssäkringen har stärkts och tillämpningen av kriterierna är mer enhetlig än när verksamheten sköttes av Sida/Nutek/ALMI (1994–2008). Portföljkvaliteten främjas genom obligatoriska platsbesök och ett generellt kontaktintensivt arbetssätt.

I budgetbetänkande 2009/10:UU2 behandlade utskottet 2009/10:RRS1 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Swedfund International AB, som hade överlämnats till riksdagen. Utskottet förutsatte att regeringen i ett lämpligt sammanhang snarast skulle återkomma till riksdagen med en redovisning av dels det pågående analysarbetet i Regeringskansliet rörande Swedfund, dels vilka åtgärder som vidtagits respektive planerades till följd av Riksrevisionens iakttagelser och översynsarbetet.

Utskottet välkomnar att regeringen i budgetpropositionerna för 2010, 2011 och 2012 redogjort för sin syn på Swedfund och de åtgärder som motiverats av Riksrevisionens granskning och Regeringskansliets översynsarbete som syftar till att säkerställa att styrningen av Swedfund utformas så ändamålsenligt och tydligt som möjligt. Översynsarbetet har, förutom bolagsordningen och ägaranvisningar, även omfattat de rekommendationer som fördes fram i Riksrevisionens redogörelse.

I en aktuell motion framhålls det att alla insatser som finansieras via biståndsbudgeten ska kunna mätas mot biståndets övergripande mål om fattigdomsbekämpning. Motionärerna konstaterar att ägaranvisningarna till Swedfund har förtydligats efter att Riksrevisionen genomförde sin granskning och att dessa klagör att Swedfund ska redovisa utvecklingsresultaten på ett systematiskt sätt.

Utskottet konstaterar att det av § 1 i Swedfunds ägaranvisningar framgår bl.a. följande:

Bolaget ska bidra till målet för Sveriges politik för global utveckling (PGU) om en rättvis och hållbar global utveckling. Målen för bolagets verksamhet är målet för internationellt utvecklingssamarbete om att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor, respektive målet för reformsamarbetet i Östeuropa om en stärkt demokrati, rättvis och hållbar utveckling samt närmande till Europeiska unionen och dess värdegrunder.

Sedan 2009 redovisar Swedfund verksamhetens resultat i bl.a. bolagets hållbarhetsredovisning. Utskottet konstaterar att utvecklingseffekterna framgår av bl.a. bolagets årsredovisning och hållbarhetsredovisning 2010.

Riksrevisionens granskning omfattade tiden fram t.o.m. 2008. Redan i granskningsrapporten Swedfund International AB och samhällsuppdraget (RiR 2009:4), som låg till grund för Riksrevisionens styrelses redogörelse 2009/10:RRS1, noterade Riksrevisionen förbättringar i bolagets investeringsprocess och uppföljning. I granskningsrapporten skrev Riksrevisionen:

I granskningen har emellertid konstaterats att Swedfunds investeringsprocess och uppföljningsarbete har utvecklats och förbättrats under senare år. Bolaget har strävat efter att strukturera beslutsunderlagen och göra dem mer enhetliga. Dessutom har man inrättat en kvalitetssäkringsprocess. Vidare har bolaget arbetat med att följa upp investeringarna, inte bara ur ett finansiellt perspektiv, utan också vad avser utvecklingseffekterna.

I Swedfunds hållbarhetsredovisning 2010³, som är publicerad på bolagets webbplats, redogör man bl.a. för verksamheten (avsnitten Swedfund's Mandate och Investment Portfolio 2010), utvecklingseffekter utifrån de områden med tillhörande indikatorer som Swedfund använder för att följa upp sin verksamhet (avsnittet Development Impact) samt Swedfunds bidrag till de globala utmaningar som har identifierats i Sveriges politik för global utveckling (avsnittet Global Challenges). Utvecklingseffekterna anges också fördelat på 4 områden och totalt 15 indikatorer (s. 13 i hållbarhetsredovisningen). Verksamhetens resultat framgår även av Swedfunds årsredovisningar och bolagets fondrapport (publicerad 2010, se nedan).

Utskottet har följande kommentarer till uppgifterna i en motion om att det finns exempel på hur Swedfunds verksamhet har bidragit till kapitalflykt från utvecklingsländer och att bolaget undviker att betala skatt i utvecklingsländer.

Utskottet konstaterar att Swedfund betalar skatt i Sverige. De verksamheter som Swedfund investerar i betalar skatt i sina respektive verksamhetsländer.

I rapporten Swedfund's Investments through Funds – Capital for Economic Growth and Development Driven by Local Businesses (2010), som är publicerad på bolagets webbplats, redogör man för bolagets fondinvesteringar och utvecklingseffekter. Rapporten innehåller såväl sektorsvis som regionalt uppdelad information. Vad gäller exempelvis Afrika anges i rapporten att 39 700 personer är anställda i portfölj företag i Afrika som stöds av Swedfunds investeringar genom fonder, enligt tillgängliga uppgifter, samt att Swedfunds investeringar också genererar avsevärda inkomster för lokala regeringar i Afrika, med 923 miljoner kronor i skatteinkomster från fondens portfölj företag, enligt tillgängliga uppgifter. (Hänsyn har inte tagits till Swedfunds ägarandel i fonden.)

³ Finance for Development 2010 – Swedfund Sustainability Report 2010 (publicerad 2011).

Av hållbarhetsredovisningen för Swedfund framgår uppgifter om antal anställda och skatteintäkter genom bolagets övriga verksamhet.

Utskottet står bakom regeringens strävanden att öka öppenheten inom biståndet. Swedfunds medverkan i regeringens s.k. transparensgaranti regleras genom ägaranvisningarna. Utskottet välkomnar att Sida och Swedfund arbetar med frågan om hur information om Swedfunds verksamhet kan redovisas via onlinetjänsten openaid.se.

Utskottet övergår nu till att behandla den motion där det föreslås förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis eller som bidrar till kapitalflykt. De exempel som redovisas i motionen avser Swedfund, och utskottets redovisning och ställningstagande nedan tar sikte på bolagets verksamhet.

En av rekommendationerna från Riksrevisionen i den nyss nämnda redogörelsen om Swedfund var att riktlinjer borde utarbetas för statliga verksamheters engagemang i s.k. skatteparadis.

Utskottet konstaterade i betänkande 2009/10:UU2 att investeringar i fonder registrerade i s.k. skatteparadis inte var en unik företeelse för Swedfund utan att även exempelvis Sida och flera multilaterala utvecklingsbanker och motsvarigheter till Swedfund i andra länder hade liknande engagemang, eftersom riskkapital är betydelsefullt för framväxten av en dynamisk privat sektor i utvecklingsländerna. Samtidigt är det, slog utskottet fast, angeläget att det finns ett förtroende för att biståndsmedel används så att det effektivt främjar fattigdomsminskning. Regeringen hade därför inlett en översyn av frågan, och i avvaktan på resultatet av denna skulle Swedfund från april 2009 undvika att göra nya fondinvesteringar.

Vad gäller investeringar via s.k. skatteparadis konstaterar utskottet att Sverige våren 2009 undertecknade avtal om informationsutbyte i skatteärenden med Caymanöarna respektive Brittiska Jungfruöarna, vilka båda nämns i den aktuella motionen. Avtalen gör det möjligt för Skatteverket i Sverige och Caymanöarnas respektive Brittiska Jungfruöarnas skatteförvaltning att utbyta upplysningar i skatteärenden och därmed förhindra skattefusk.

Sedan april 2011 gäller enligt ägaranvisningarna för Swedfund att bolaget inte ska göra nya åtaganden genom investeringar i fonder via tredjeländer, detta i avvaktan på att den tidigare nämnda översynen inom Regeringskansliet slutförs och nya långsiktiga riktlinjer beslutas.

Restriktionen i Swedfunds ägaranvisningar mot samtliga nya fondinvesteringar via tredjeländer gäller i avvaktan på utformandet av långsiktiga riktlinjer på området. Ett översynsarbete pågår inom Regeringskansliet i syfte att få till stånd ett förhållningssätt som inte stöder de skadliga effekter som skatteparadisen har på utvecklingsländer, samtidigt som effektiva verktyg för att bedriva fattigdomsbekämpning säkerställs. Inriktningen är att de reviderade riktlinjerna ska återspegla det internationella policy- och utvecklingsarbete som pågår, framför allt inom ramen för OECD:s Global

Forum Peer Review Process. I översynsarbetet skaffar Regeringskansliet information även om pågående arbete på annat håll, exempelvis i Norge och multilaterala organisationer.

Utöver ägaranvisningarna tillämpar Swedfund också de rekommendationer för finansiella offshorecentrum som tagits fram gemensamt av Swedfund och bolagets europeiska motsvarigheter i organisationen EDFI (European Development Finance Institutions). En sammanfattning av rekommendationerna, som beslutades i juni 2011, är publicerad på Swedfunds webbplats.

Den restriktionen mot fondinvesteringar via tredjeländer som finns i Swedfunds ägaranvisningar avser nya fondinvesteringar, dvs. inte fondinvesteringar där Swedfund redan ingått avtal om exempelvis utbetalningar. Om Swedfund inte fullföljer ett investeringsavtal begår bolaget avtalsbrott. En fondinvestering löper i regel i ca 10–12 år.

Swedfunds investering i bolaget Panafrica Energy tas också upp i den motion där det föreslås förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis eller som bidrar till kapitalflykt. I motionen görs det gällande att Swedfund skulle ha investerat 90 miljoner kronor i bolaget Panafrica Energy. Utskottet har fått information om att Swedfunds indirekta investering i Panafrica Energy i själva verket var betydligt mindre och uppgick till ca 4,7 miljoner kronor under åren 2001–2003.

Den indirekta investeringen i Panafrica Energy gjordes genom att Swedfund investerade 11 miljoner US-dollar (ca 90 miljoner kronor) i fonden African Infrastructure Fund, vilket motsvarade en ägarandel på 2,7 %. Fonden investerade i sin tur 21 miljoner US-dollar, vilket motsvarar en ägarandel på 46,6 %, i bolaget Panafrica Energy 2001 och sålde andelen i maj 2003.

Bland ägarna i African Infrastructure Fund återfinns bl.a. AIG som har 18 % (sponsor), IFC/Världsbanken som har 18 %, Afrikanska utvecklingsbanken som har 12 %, Development Bank South Africa som har 6 %, EIB som har 6 %, finska Finnfund som har 2,9 %, norska Norfund som har 1,2 %, Nordiska utvecklingsfonden som har 0,5 % och danska IFU som har 0,2 %. Uppgifter om investeringen i Panafrica Energy finns publicerade på Swedfunds webbplats.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att investering av biståndsmedel i fonder inte är unikt för Swedfund. Även Världsbanksgruppens institution för privatsektorutveckling (International Finance Corporation, IFC), Europeiska investeringsbanken (EIB), Afrikanska utvecklingsbanken och Sida har liknande engagemang.

Utskottet tar senare i betänkandet ställning till regeringens förslag i budgetpropositionen om bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund.

Prioriteringar inom biståndet, särskilda insatser för att nå millenniemålen, anslag och anslagsfrågor m.m.

I detta avsnitt behandlar utskottet övergripande frågor om prioriteringar i utvecklingssamarbetet. Utskottet tar också ställning till förslagen i budgetpropositionen om anslag inom utgiftsområde 7 och motionsyrkanden med anknytning till anslag och anslagsvillkor m.m. Utskottet behandlar också förslag om bemyndiganden.

Målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete ligger fast. Målet är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Utvecklingssamarbetet ska präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling.

Utskottet anser liksom regeringen att ekonomisk tillväxt är central för att uppnå samtliga millenniemål. Ingenstans i världen har fattigdomen kunnat minskas varaktigt utan ekonomisk tillväxt, vilket i sig är en del av hållbar utveckling. Ekonomisk tillväxt ger resurser som kan användas för fattigdomsbekämpning och utgör den viktigaste förutsättningen för förbättrad utbildning och hälsa i fattiga länder. Genom ekonomisk tillväxt kan statens intäkter öka, vilket i sin tur skapar utrymme för att lägga ökade resurser på bl.a. skola, sjukvård, mödrahälsovård och sociala trygghetssystem. Det främjar i sin tur en friskare, bättre utbildad och tryggare befolkning som kan bidra än mer till att få ekonomin att växa.

Den enskilt viktigaste förutsättningen för utveckling är varje lands egen politik och egna prioriteringar. Men Sverige och andra har också ett ansvar genom att den politik som förs när det gäller exempelvis internationell handel, säkerhet och klimat påverkar förutsättningarna för fattiga länder och människor att utvecklas. Därför är det viktigt, som regeringen framhåller i budgetpropositionen, att Sverige agerar i och påverkar processer inom EU som har stor inverkan på utvecklingsländer. Det gäller exempelvis EU:s nya handelsstrategi, reformer av den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken samt klimatförhandlingarna. Regeringen verkar också för att öka de positiva utvecklingseffekterna av migration.

Utskottet delar regeringens uppfattning att de tre tematiska prioriteringarna för Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete bör kvarstå och preciseras. Prioriteringarna är:

- demokrati och mänskliga rättigheter
- miljö och klimat
- främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Dessa prioriteringar utgör enligt utskottet grundläggande förutsättningar för att stimulera utvecklingens drivkrafter. Det är angeläget att prioriteringarna kommer till uttryck i exempelvis bilaterala samarbetsstrategier, i det multilaterala utvecklingssamarbetet och i globala utvecklingsinsatser.

I motioner betonas genomförandet av åtaganden som gjordes i den s.k. Parisdeklarationen om biståndseffektivitet, som antogs 2005. Genom deklara- tionen åtar sig samarbetsländerna ett större ansvar för sin egen utveck- ling genom ekonomiska och politiska reformer, och biståndsgivarna lovar att förändra attityder och metoder för att anpassa sitt bistånd bättre till varje enskilt samarbetsland. Som framgått under rubriken Biståndsramen, internationella biståndsströmmar, skuldavskrivningar m.m. agerar Sverige pådrivande i förberedelserna för Busankonferensen med ambitionen att ytterligare stärka den internationella agendan för biståndseffektivisering.

Tematisk prioritering: demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter

Den första tematiska prioriteringen i Sveriges långsiktiga utvecklingssamar- bete, stöd till demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom såväl det multilaterala som det bilaterala utvecklingssamarbetet, har följande mål: demokratisk utveckling och ökad respekt för de mänskliga rättighe- terna i utvecklingsländer.

Regeringen har beslutat om en policy för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2014. Poli- cyn utgår från regeringens och riksdagens ställningstaganden under den förra mandatperioden i fråga om demokratibiståndet (skr. 2008/09:11, bet. 2008/09:UU6 Frihet från förtryck – Sveriges demokratibistånd).

I policyn för demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbe- tet fastställs, liksom alla policyer som regeringen beslutar om, grundlägg- ande principer, och där anges på ett övergripande plan ställningstaganden inom utvecklingssamarbetet. Policyn är vägledande och ska, på samma sätt som övriga policyer, tillämpas i bl.a. strategier för samarbetet med länder, regioner och organisationer samt i Sveriges ståndpunkter i EU och inom det multilaterala systemet.

Tre huvudområden prioriteras under mandatperioden:

- medborgerliga och politiska rättigheter
- demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer
- demokratiseringens aktörer.

Ett tydligt uttryck för prioriteringen av demokrati och mänskliga rättighe- ter i Sveriges utrikespolitik är att dessa frågor tydligt lyfts fram som en tematisk prioritering i såväl det multilaterala som det bilaterala utvecklings- samarbetet. En strävan att främja demokrati och de mänskliga rättigheterna ska genomsyra allt utvecklingssamarbete.

De mänskliga rättigheterna är universella, ömsesidigt samverkande och odelbara. Demokrati och människors åtnjutande av de mänskliga rättighe- terna är både ett mål i sig och ett medel för att uppnå millenniemålen. Utskottet delar regeringens uppfattning att respekten för medborgerliga och politiska rättigheter tillsammans med rättsstatens principer är avgörande för demokratisk utveckling och minskad fattigdom i alla dess dimensioner. Åtnjutandet av medborgerliga och politiska rättigheter är angeläget i sig

och stärker möjligheterna för människor som lever i fattigdom att kräva sina ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Samtidigt kan uppfyllandet av de sistnämnda rättigheterna i sin tur vara en förutsättning för att kunna åtnjuta vissa av de medborgerliga och politiska rättigheterna.

Millenniemalet omfattar inte uttryckligen demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att demokrati och mänskliga rättigheter har stor betydelse för målens uppfyllande. En hållbar demokratisk utveckling förutsätter respekt för de mänskliga rättigheterna och stärks ytterligare av jämställdhet mellan könen och en utbildad befolkning med god hälsa.

I motionsförslag föreslås utökade insatser för att främja demokrati, däribland i Nordafrika.

Utskottet anser att det är viktigt att lämna stöd till demokratiska reformer som initierats i samband med eller omedelbart efter maktskifte och i en övergångsperiod och därmed medverka till att bereda väg för en långsiktig demokratiseringsprocess. Av budgetpropositionen framgår att medeltilldelningen till särskilda insatser för demokratisering och yttrandefrihet stärks ytterligare och beräknas uppgå till 215 miljoner kronor 2012, vilket innebär en ökning med 65 miljoner kronor jämfört med 2011.

Regeringen beslutade i september 2010 om en regional strategi för Sveriges utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika (MENA) under perioden 2010–2015. Det övergripande målet för det svenska utvecklingssamarbetet med Mellanöstern och Nordafrika är stärkt demokrati och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna samt en hållbar utveckling som förbättrar förutsättningarna för fred, stabilitet och frihet i regionen. När beslutet om strategin togs beräknade regeringen totalt ca 650 miljoner kronor för genomförandet.

I april 2011 beslutade regeringen att tillföra MENA-strategin en medelsförstärkning. Det totala strategibeloppet höjdes därmed till ca 850 miljoner kronor för hela strategiperioden. Ytterligare 100 miljoner kronor tillförs 2011 och 2012 och gör det möjligt att genomföra stärkta regionala insatser på områdena demokrati och mänskliga rättigheter (MR), regional ekonomisk integration och hållbart nyttjande av gränsöverskridande vattenresurser. Av de medel som tillförs 2011 är 40 miljoner kronor öronmärkta för bilaterala demokrati- och MR-insatser i enskilda länder i regionen.

Utskottet konstaterar att Sverige lämnar ett betydande stöd till insatser för demokratisering och yttrandefrihet och till insatser för bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter i Mellanöstern och Nordafrika. Utskottet noterar också att regeringen i budgetpropositionen klargör att den har beredskap att under 2012 ytterligare stärka de svenska insatserna till stöd för demokratisk transition i Mellanöstern och Nordafrika.

Det särskilda demokratistödet genom svenska partianknutna organisationer (PAO) tas upp i motioner. Den ökning av PAO-stödet som föreslås i budgetpropositionen ger uttryck för regeringens engagemang för demokratiseringsaktörer. Den verksamhet som bedrivs med PAO-stöd ska bidra till

att få till stånd väl fungerande politiska partier och väl fungerande flerpartisystem på demokratisk grund i utvecklingsländer. Utskottet konstaterar att regeringen enligt budgetpropositionen räknar med att höja PAO-stödet med 5 miljoner kronor till 80 miljoner kronor 2012.

Engagemanget för demokratiseringens aktörer kommer också till uttryck genom en förstärkt ambition att stödja utsatta organisationer i det civila samhället. Regeringen betonar generellt den betydelse som informations- och kommunikationsteknik kan ha för utveckling och för att främja de mänskliga rättigheterna.

När det gäller de motionsförslag där det föreslås att egeninsatsen för frivilligorganisationers informationsarbete ska avskaffas och att 60 miljoner kronor av biståndsmedlen ska öronmärkas för informationsinsatser och opinionsbildning har utskottet följande kommentarer.

Regeringen har beslutat om en strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället och med giltighet under perioden 2010–2014. Med strategin styr regeringen det Sidastöd till aktörer i det civila samhället i utvecklingsländer som kanaliseras via det svenska civila samhällets organisationer (CSO).

I strategin för stöd genom svenska CSO anger regeringen att dessa organisationer ska uppmärksamma potentialen för CSO i utvecklingsländer att bl.a. utgöra en demokratiserande kraft. Där anges mål för stödet till dels kapacitetsutveckling inom det civila samhället i utvecklingsländerna, dels demokratisering och mänskliga rättigheter inom alla sektorer.

Utskottet välkomnar regeringens ambition att effektivisera stödet till det civila samhällets organisationer i samarbetsländerna med särskild tonvikt på ökad användning av programansatser och ökad användning av organisationernas system. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom motionsförslag om att avskaffa kravet på en egeninsats från svenska CSO för finansiering av utvecklingsinsatser. En egeninsats ger uttryck för engagemang, och förmågan att insamla medel till insatsen manifesterar allmänhetens förtroende för verksamheten. Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom förslaget om öronmärkning av biståndsmedel för informationsinsatser och opinionsbildning. Tidigare i betänkandet har utskottet redogjort för regeringens initiativ för öppenhet i biståndet.

I motionsförslag begärs det att Sverige genom biståndet ska främja fackliga rättigheter och mänskliga rättigheter i arbetslivet. Utskottet konstaterar att Sverige har ett partnerskapsavtal med Internationella arbetsorganisationen (ILO) som omfattar perioden 2009–2013. Inom ramen för detta bidrar Sida med finansiering av ILO-insatser för uppbyggnad av såväl oberoende och självständiga fackliga organisationer som arbetsgivarorganisationer. Sidastöd lämnas också till ILO-projekt för att främja bättre och mer jämlika arbetsvillkor för kvinnor och män.

En utvärdering av resultatet av det bistånd vars huvudinriktning är demokratisk utveckling och ökad respekt för mänskliga rättigheter genomförs för närvarande av Sadev på uppdrag av regeringen. Utvärderingen ska utgå

från de mål för demokrati och mänskliga rättigheter som anges i de strategier som styr den verksamhet som ingår i utvärderingen samt från mål och ställningstaganden i den nyss nämnda policyn för demokratisk utveckling och mänskliga rättigheter. Om möjligt ska utvärderingen genomföras i samverkan med andra givare. Utvärderingen med tillhörande rekommendationer ska redovisas senast den 15 februari 2012.

Tematisk prioritering: miljö och klimat

Miljö och klimat utgör den andra tematiska prioriteringen i Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete. Det övergripande målet för Sveriges stöd till miljö och klimat är: förbättrad miljö, hållbart nyttjande av naturresurser och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändring i utvecklingsländer samt begränsad klimatpåverkan.

Utskottet konstaterar att miljö- och klimatförändringar har störst påverkan på människor som lever i fattigdom. Fattiga människor som bor i slumområden, på landsbygden eller i avlägsna områden kan vara särskilt utsatta, och kvinnor och barn blir ofta hårdast drabbade.

I den policy som regeringen beslutat om för området miljö och klimat fastslås principer och prioriteringar för klimat- och miljöarbetet inom biståndet. Där anges också att frågor om klimat och miljö ska integreras i utvecklingssamarbetet.

Vikten av satsningar på vatten och sanitet lyfts fram i motionsförslag om prioriteringar med inriktning på miljö- och klimatsatser inom biståndet.

I den skrivelse om biståndets resultat (skr. 2009/10:214) som utskottet behandlade förra hösten (bet. 2010/11:UU2) framhölls det att vattenresursförvaltning, tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet är viktiga och basala områden i utvecklingssamarbetet. Insatserna där omfattar stöd som ska förbättra fattiga människors tillgång till sanitet, rent vatten för hygien och stöd för att hållbart tillvarata utvecklingspotentialen i vattenresurser genom exempelvis bevattning, elproduktion och förbättrad fiskerinäring. Sverige stöder integrerade program som kombinerar reformer och kapacitetsutveckling inom offentliga och icke-offentliga organisationer samt program för investeringar i vatteninfrastruktur. De resultat av insatser för vatten och sanitet som redovisades i resultatskrivelsen omfattade ökad tillgång till dricksvatten och odlingsbar mark, regionala strategier för vattenresurshantering och gemensamma investeringar, en ”helpdesk” för integrerad flodvattenhantering, uppbyggnad av reningsverk samt upprättandet av regionala centrum för kunskapsförmedling och genomförande av ekosanitetslösningar.

Utskottet delar regeringens uppfattning att en särskild ambitionshöjning är motiverad i fråga om millenniemål 7 om att säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling. I fråga om vatten och sanitet lanserar regeringen Water Aid Innovation Challenge, ett initiativ riktat till innovatörer, entreprenörer och det civila samhällets organisationer som kan bidra med lösningar på olika problem inom vattenområdet. Ett annat exempel på insatser inom

området är den särskilda satsning på barn och ungdomar som bedrivs inom utvecklingsarbetet där det ingår åtgärder för att förebygga diarré och sjukdomar orsakade av förorenat vatten och bristande sanitet.

Utskottet instämmer i vad som anförs i motioner om vikten av att klimatsäkra biståndet. I Sveriges utvecklingssamarbete ägnas särskild uppmärksamhet åt anpassning till klimatförändringarna, bl.a. genom åtgärder för att bevara biologisk mångfald och förebygga naturkatastrofer. Stöd lämnas också för tekniköverföring och för att exempelvis plantera ny skog och förbättra jordmånen. Även satsningar på miljömässigt hållbar energi och energieffektivisering, miljö och säkerhet samt vattenfrågor bör nämnas i sammanhanget.

Regeringens fyraåriga klimatsatsning i biståndet om sammanlagt 4 000 miljoner kronor fortsätter under 2012. Målet är främst att på det mest effektiva sättet bidra till de fattigaste ländernas långsiktiga arbete med att anpassa sig till ett förändrat klimat. Det är också angeläget att stödja insatser som leder till begränsade utsläpp av växthusgaser.

Inom den särskilda klimatsatsningen ingår åtgärder för rent dricksvatten och sanitet med ett integrerat anpassningsperspektiv, exempelvis genom vatten- och sanitetssystem som är motståndskraftiga mot klimatförändringar, och insatser för att öka vattentillgången i torkdrabbade områden.

Sverige ingår i den kommitté som förbereder den gröna klimatfond som beslutades vid FN:s klimatomöte i Cancún i december 2010.

Med anknytning till frågor om miljö- och klimatinsatser i biståndet vill utskottet framhålla regeringens livsmedelssatsning i biståndet som fortsätter och 2012 uppgår till 225 miljoner kronor. Medel ska användas för att bidra till en stärkt livsmedelsförsörjning, med särskilt fokus på Afrika, främst genom ökad produktivitet i jordbruket, bättre fungerande marknader och förbättrade villkor för kvinnorna, vilka utgör en stor andel av de verk samma inom denna sektor. Insatserna inom jordbruket handlar bl.a. om bättre mark- och vattenanvändning samt forskning om bättre utsäde och gödning.

Utskottet har fått information om att Sadev planerar att i samarbete med Stockholms universitet utvärdera effekterna av svenskt utvecklingssamarbete på jordbruksområdet. Jordbruk har en nära koppling till fattigdomsbekämpning, och resultatet av studien ska ge möjligheter att dra slutsatser om kopplingen mellan insats och resultat i form av effekter. Utvärderingen beräknas bli slutförd under 2012.

Utskottet erinrar om att regeringen i en särskild resultatskrivelse (skr. 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat) redogjort för resultat inom det tematiska området miljö och klimat. Skrivelsen behandlades i förra årets budgetbetänkande om utvecklingsbiståndet (bet. 2010/11:UU2).

Tematisk prioritering: främjande av jämställdhet och kvinnors roll för utveckling

Också för den tredje tematiska prioriteringen för Sveriges långsiktiga utvecklingssamarbete, främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, finns ett övergripande mål som gäller för Sveriges stöd och som avser både det multilaterala och det bilaterala utvecklingssamarbetet. Målet är: jämställdhet, ökat inflytande för kvinnor samt ökad respekt för kvinnors rättigheter i utvecklingsländer.

I den tematiska prioriteringen med inriktning mot att främja jämställdhet och kvinnors roll i utveckling ingår också frågor om exempelvis sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), som i sin tur innefattar hbt-frågor.

Regeringen fattade i juli 2010 beslut om en policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom svenskt utvecklingssamarbete 2010–2015. Policyn har fyra huvudområden:

- kvinnors politiska deltagande och inflytande
- kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor
- sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
- kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel.

Utskottet konstaterar att den tematiska prioriteringen av biståndsinsatser inriktade på att främja jämställdhet och kvinnors roll i utveckling ligger i linje med en motion där det framhålls att satsningar på kvinnor är särskilt viktiga i biståndet och att svenskt biståndsarbete måste bidra till att öka kvinnors möjlighet att styra sina liv och påverka det egna landets utveckling.

Regeringen har i en särskild resultatskrivelse, skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling, redogjort för resultat inom det tematiska området. Utskottet redovisar i ett senare avsnitt i betänkandet sina överväganden med anledning av den aktuella resultatskrivelsen.

Med anledning av motionsförslag om en än starkare prioritering än i dag av insatser för att främja SRHR-frågor och hbt-frågor konstaterar utskottet att rätten att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion är grundläggande för alla människor. Utgångspunkten för arbetet med SRHR är främst internationella åtaganden, bl.a. deklARATIONERNA och handlingsprogrammen från FN:s konferens om befolkning och utveckling 1994 och kvinnokonferensen i Peking 1995. Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2011 ett antal förstärkta insatser för att nå FN:s millenniemål. Bland dessa ingår fortsatta satsningar på förbättrad mödr hälsa och SRHR-frågor. Riksdagen har ställt sig bakom satsningarna genom bl.a. betänkande 2010/11:UU2.

Enligt regeringens uttalanden i årets budgetproposition måste varje enskild biståndsaktör, inom ramen för den strategiska roll som det samlade biståndet kan spela i varje utvecklingsland, identifiera de områden där man

har ett tydligt mervärde. För Sveriges del kan detta innebära att bilaterala insatser genomförs inom sektorer och ämnesområden där vi har lång erfarenhet och hög trovärdighet, men det kan även handla om insatser på områden där få andra givare är aktiva eller områden som internationellt arbetar i motvind. Vad regeringen i budgetpropositionen och resultatskrivelsen benämner motvindsfrågor kan vara områden där det kan vara svårt att snabbt se resultat men där Sverige företräder en hållning som inte i tillräcklig utsträckning lyfts fram av andra aktörer i det internationella samarbetet. Exempel på det sistnämnda är bl.a. homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter och SRHR-frågor.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ses på många håll i världen fortfarande som kontroversiella frågor. Trots att bristen på SRHR fortsätter att vara en av de vanligaste orsakerna till sjukdom och död bland fattiga kvinnor förblir frågor som rätten till preventivmedel och abort kontroversiella. Det gäller också frågor som rör homo- och bisexuellas samt transpersoners rättigheter. Sverige är ett av de länder som är ledande i det internationella arbetet för att lyfta fram SRHR-frågor. Utskottet välkomnar att regeringen har gjort tydliga ställningstaganden och kraftfulla ansträngningar att främja SRHR i nationell och internationell politikutformning. Utskottet vill också understryka betydelsen av den samverkan som sker mellan Regeringskansliet och det civila samhället och näringslivet på SRHR-området.

Inom ramen för Sveriges SRHR-politik utgör hbt-personers rättigheter en viktig fråga. Av dokumentet Sveriges internationella politik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), som finns tillgängligt på regeringens webbplats, framgår att Sverige ska höja kompetensen om sexuell läggning och könsidentiteter i Sveriges internationella arbete och på så sätt motverka att arbetet med SRHR automatiskt utgår från att alla människor är heterosexuella. Vidare ska Sverige fortsätta att verka för att diskriminering mot hbt-personer uppmärksammas som kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

I en motion begärs det att en handlingsplan för hbt-frågor i utvecklings-samarbetet tas fram. Motsvarande fråga har tidigare behandlats i flera betänkanden. I budgetbetänkandet för utgiftsområde 7 hösten 2009 (bet. 2009/10: UU2) förutsatte utskottet att regeringen i lämpliga sammanhang skulle återrapportera till riksdagen om resultatet av den utvärdering som skulle göras av hbt-handlingsplanen för perioden 2007–2009. Utskottet förutsatte också att en ny handlingsplan skulle utarbetas för konkretisering av homo-, bi- och transfrågor i utvecklingssamarbetet.

I Sidas regleringsbrev för 2010 uppdrogs myndigheten att senast den 30 juni 2010 rapportera till regeringen hur myndigheten avsåg att arbeta med frågor om hbt-personers villkor och rättigheter i utvecklingssamarbetet. Detta skulle ske med utgångspunkt i den utvärdering som gjorts av Sida.

Våren 2011 konstaterade utskottet i betänkande 2010/11:UU15 att någon ny handlingsplan inte tagits fram. Utskottet utgick i betänkandet från att regeringen senast under hösten 2011 skulle göra en redovisning till riksdagen.

Utskottet konstaterar att någon redovisning i den aktuella frågan ännu inte har lämnats till riksdagen. Enligt vad utskottet fått information om från Regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete inom Sida för att ta fram en ny handlingsplan för hbt-frågor i utvecklingssamarbetet. Utskottet förutsätter att regeringen snarast återrapporterar arbetet till riksdagen.

Även om det skett en fördröjning i arbetet med att utarbeta en ny handlingsplan för hbt-frågor kan utskottet konstatera att Sverige fortsätter att arbeta aktivt inom området. Sverige och Sida ingår bland de ledande i det internationella givarsamfundet när det gäller att främja hbt-personers rättigheter i samarbetsländerna. Mänskliga rättigheter för hbt-personer ingår i ökad utsträckning i samarbetsstrategier och samarbetsdialoger. Omfattningen av Sidas finansiering av direkta hbt-insatser har tiofaldigats under perioden 2006 till 2010, genom en ökning från knappt 4 miljoner kronor 2006 till 40 miljoner kronor 2010.

Traditionellt har bistånd till hbt-insatser ofta handlat om hivprevention och ofta riktats till män. Nu håller den bilden på att ändras. Sidas arbete med hbt-frågor är nära sammankopplat med demokrati och mänskliga rättigheter. Bl.a. lämnas stöd till hbt-organisationer inom ramen för Sveriges särskilda demokratisatsning.

Som exempel på biståndsinsatser som rör hbt-frågor kan nämnas att Sida centralt och i 18 landteam har lyft fram hbt-frågor i dialog med organisationer, givare, regeringar eller andra samarbetspartner. I nio landstrategier ingår hbt-personers rättigheter, och tre regionala team ger stöd till hbt-initiativ. Utbildningar utvecklas och genomförs för utveckling av kapaciteten hos organisationer i fält som arbetar för hbt-personers rättigheter. Till stöd för ambassadernas arbete med att främja demokrati och mänskliga rättigheter har under 2010 ett underlag tagits fram för att hjälpa ambassadpersonal att föra en dialog om yttrandefrihet, barns och ungdomars rättigheter, funktionshindrades rättigheter och hbt-personers rättigheter.

Utskottet välkomnar att Sverige bedriver ett aktivt och konsekvent internationellt påverkansarbete i hbt-frågor, inte minst inom ramen för samarbetet i EU och FN men också genom bilaterala kontakter. Under 2010 genomfördes ett internationellt givarmöte på Sida med representanter för det civila samhället och givarländerna Nederländerna, USA, Storbritannien, Norge, Finland och Frankrike. En av kurserna inom Sidas internationella utbildningsprogram avser hbt-frågor och riktas till personal från olika typer av organisationer i utvecklingsländer. Hittills har över 200 deltagare genomgått kursen. Ett arbete pågår också för att ta fram en strategi för regionalt arbete med hiv och aids och mänskliga rättigheter samt insatser för hbt-personers rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Afrika söder om Sahara.

Anslag och anslagsfrågor

Utskottet övergår nu till att behandla förslag om *anslag* och *bemyndiganden*.

I budgetpropositionen redovisar regeringen förslag om medelstildelning på respektive anslag och motiv till förslagen.

Uppgifter om hur myndigheterna inom utgiftsområde 7 främjar eller uppmärksammar jämställdhet inom utvecklingssamarbetet framgår förutom av budgetpropositionen även av regeringens resultatskrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Även det statliga bolaget Swedfunds verksamhet berörs i resultatskrivelsen.

Med utgångspunkt från ställningstaganden tidigare i betänkandet om bl.a. de tematiska prioriteringarna i biståndet ställer sig utskottet bakom förslaget om medel under anslag 1:1 *Biståndsverksamhet*. Utskottet, som tidigare i detta betänkande under rubriken Styrning, kontroll och öppenhet behandlat frågor om bl.a. styrningen av Sida, tillstyrker även förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslag 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)*. Utskottet har tagit del av informationen i budgetpropositionen om viktigare förändringar som påverkar medelsberäkningen för de båda nämnda anslagen.

Vad gäller Nordiska Afrikainstitutet noterar utskottet regeringens bedömning i budgetpropositionen att institutet genomfört flera positiva förändringar främst inom förvaltningsrelaterade delar av verksamheten samt att det finns utrymme för att fortsätta reformarbetet inom institutets forskningsverksamhet. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag 1:3 *Nordiska Afrikainstitutet* är väl avvägt.

Regeringen gör i budgetpropositionen bedömningen att Folke Bernadotteakademins verksamhet (FBA) under 2011 utvecklats väl. Utskottet noterar att Statskontoret hösten 2011 publicerat rapporten Myndighetsanalys av FBA (2011:21) där förslag lagts fram om förbättringar av verksamheten. FBA:s uppgift som central myndighet för att stärka den svenska och internationella förmågan inom området konflikt- och krishantering med särskild inriktning på fredsinsatser motiverar enligt utskottet den medelstildelning som föreslås i budgetpropositionen under anslag 1:4 *Folke Bernadotteakademien*.

I budgetpropositionen föreslås det inom utgiftsområde 7 att ett oförändrat anslag om 40 miljoner kronor ska anvisas för 2012 till Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete (anslag 1:5).

Från Riksrevisionen har utskottet mottagit en skrivelse om resultat av myndighetens internationella utvecklingssamarbete (daterad 2011-08-25, dnr 10-2011-1029). I skrivelsen redovisar Riksrevisionen bl.a. hur samarbetsprojekt initieras samt vilka förutsättningar som ska gälla för att myndigheten ska gå in ett samarbete. Där beskrivs också verksamheten närmare vad gäller bl.a. innehåll, genomförare, utvärdering och metodutveckling. Skrivelsen innehåller även en redogörelse för pågående samarbete med Afrosai-E, den regionala organisationen för revisionsmyndigheterna i 23 engelsk- och portugisisktalande länder i Afrika och med

Bosnien och Hercegovina, Georgien, Kambodja, Kenya, Kosovo, Moldavien och Tanzania. För de olika samarbetsprojekten belyser Riksrevisionen övergripande projektmål, innehållet i samarbetet och faktorer som kan påverka eller har påverkat samarbetet. Uppgifter om tre länder där utvecklingssamarbetet avslutats finns också i skrivelsen.

Utskottet har tagit del av Riksrevisionens redogörelse och konstaterar att myndighetens internationella utvecklingssamarbete utgör en viktig del av Sveriges internationella utvecklingssamarbete. Målet för verksamheten är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva offentlig revision, stärka parlamentens kontrollmakt och bidra till uppbyggnaden av god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer. Huvudinriktningen bör vara långsiktigt institutionellt samarbete. Utvecklingssamarbetet initieras, planeras och genomförs i direkt samverkan med samarbetslandets nationella revisionsmyndighet.

I Riksrevisionens skrivelse konstateras det att en ändring infördes den 1 januari 2011 i 22 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen. Genom ändringen regleras att bedömningen av om inriktningen av Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete är i linje med svenska prioriteringar ska göras efter samråd med Sida. Ett första sådant samråd är inplanerat till hösten 2011. Tidigare hade Riksrevisionen och Sida en överenskommelse om regelbundna halvårsvisa samråd.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om anslag 1:5 *Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete*.

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete, Sadev, har en central roll i arbetet med att utveckla styrningen av utvecklingssamarbetet genom myndighetens utvärderingar av samarbetets resultat och effektiviteten i användningen av biståndsmedel. Utskottet anser att regeringens förslag om anslag 1:6 *Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete* är väl avvägt och tillstyrker detta.

Anslag 2:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* används främst för reformstöd till länderna i Östeuropa, på västra Balkan och i Turkiet. Medel från anslaget disponeras av Regeringskansliet, Sida, Folke Bernadotteakademien, Svenska institutet och Strålsäkerhetsmyndigheten. Utskottet ställer sig bakom förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslag 2:1.

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens respektive Riksrevisionens förslag om ramanslag för utgiftsområde 7 för budgetåret 2012 (*prop.yrk. 8 respektive 10*) är väl avvägda. Utskottet tillstyrker förslagen och avstyrker därmed samtliga motionsvis framlagda förslag om förändringar av den anslagstilldelning som redovisas i budgetpropositionen.

Utskottet övergår nu till att behandla förslagen i budgetpropositionen om *bemyndiganden* inom utgiftsområde 7.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande om att under 2012 besluta om kapitaltillskott om 400 miljoner kronor till Swedfund International AB. Som framgått ovan har motionsförslag lagts fram

om att förslaget ska avslås av riksdagen. Utskottet har i ett särskilt avsnitt ovan behandlat uppgifter om styrning, kontroll och inriktning vad gäller Swedfund.

Ekonomisk tillväxt spelar en central roll för fattigdomsminskning. Det statligt helägda bolaget Swedfund är en viktig aktör i arbetet för ekonomisk tillväxt och förbättrade levnadsvillkor för fattiga människor i utvecklingsländerna.

Utskottet välkomnar att regeringen i budgetpropositionen redovisar en rad uppgifter om hur Swedfunds verksamhet har utvecklats och gör en bedömning av kapitalbehovet de närmaste åren. Av budgetpropositionen framgår att bolaget sedan starten 1979 medverkat till framväxten av bärkraftiga små och medelstora företag i över 60 länder. Verksamheten har bidragit till sysselsättning, utveckling av lokala marknader, teknik- och kunskapsöverföring, förädling av råvaror och ökade skatteintäkter i företagets verksamhetsländer. Detta bidrar i sin tur till förbättrade levnadsvillkor och självförsörjning för fattiga människor samt ett livskraftigt inhemskt näringsliv som på sikt leder till minskat biståndsberoende.

Det är enligt utskottet positivt att Swedfund de senaste åren har förstärkt inriktningen på de fattigaste länderna, vilket lett till att företagets investeringsportfölj till 54 % avser sådana länder. Även inriktningen på länder i Afrika har ökat, och i dag består företagets investeringsportfölj till 46 % av företag belägna där. En växande andel av investeringarna sker i postkonfliktländer, såsom Irak och Liberia. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är i de nyss nämnda typerna av länder som Swedfunds mervärde är som störst. Där kan svårigheterna vara som störst att få tillgång till privat investeringskapital på grund av politiska risker, en outvecklad infrastruktur eller en svag inhemsk kapitalmarknad. Bolagets verksamhet bör bättre tas till vara i utvecklingssamarbetet för att främja ekonomisk tillväxt i de fattigaste länderna. Dess förutsättningar att göra affärsmässiga investeringar i särskilt utsatta områden men med potentiellt stora utvecklingseffekter bör förstärkas.

Regeringen förespråkar enligt budgetpropositionen ett treårigt kapitaltillskott till Swedfund om minst 1 200 miljoner kronor. Som framgått ovan anser regeringen att bolaget under 2012 bör tillföras ett kapitaltillskott om 400 miljoner kronor. Det är enligt utskottet angeläget att Swedfunds bidrag till Sveriges politik för global utveckling och till utvecklingssamarbetets mål kan stärkas ytterligare. En ökning av investeringstakten kan endast ske genom att det egna kapitalet förstärks. Utskottet föreslår att riksdagen bifaller förslaget om kapitaltillskott till Swedfund (*prop.yrk. 6*) och avvisar motionsförslagen om att kapitaltillskottet inte ska beviljas.

Inga motioner har lagts fram när det gäller övriga förslag i budgetpropositionen om bemyndiganden, som utskottet tar ställning till nedan.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande att under 2012 för ramanslag 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst

44 535 miljoner kronor under 2013–2028. Förslaget tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 2*). I budgetpropositionen finns en översikt över gjorda och förväntade ekonomiska åtaganden under anslaget. Under 2012 beräknas nya åtaganden uppgå till totalt drygt 12 000 miljoner kronor. För den del av anslaget som Regeringskansliet beslutar om beräknas nya förpliktelser ingås 2012 till ett belopp om ca 1 000 miljoner kronor som främst avser påfyllnad i Asiatiska utvecklingsfonden (AsDF) och bidrag till den årliga lokalhyran för Internationella institutet för demokrati och fria val (Idea).

För den del av anslag 1:1 som Sida disponerar beräknas nya förpliktelser ingås 2012 till ett belopp om drygt 11 000 miljoner kronor. Åtagandena består av insatser som löper under flera år och berör myndighetens samtliga verksamheter. Utfallet kan bl.a. komma att påverkas av att avtal sluts senare än beräknat samt av att det i mottagarländerna inträffar oförutsedda händelser som inverkar på planerade beslut om projekt och program. Förändringar kan även inträffa på grund av att utbetalningar av redan beslutade insatser förskjuts över tiden. För den del av anslag 1:1 som Svenska institutet disponerar beräknas nya förpliktelser ingås 2012 till ett belopp om ca 35 miljoner kronor. Åtagandena består framför allt av fleråriga stipendier.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om att bemyndiga regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet som uppgår till ett belopp av högst 10 000 miljoner kronor (*prop.yrk. 3*). Garantierna är enligt utskottet ett viktigt biståndspolitiskt instrument. Garantiåtagandet, som avser Sidas garantigivning under anslag 1:1, innefattar såväl äldre system för biståndsgarantier och fristående garantier som garantier enligt det system för finansiering av utvecklingslån och garantier som infördes 2009.

Utskottet ställer sig också bakom förslaget i budgetpropositionen om att under 2012 för anslag 1:1 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier intill ett belopp av 22 162 356 euro, som avser garantier för de lån som Europeiska Investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonouavtalet (*prop.yrk. 4*). Det i euro angivna beloppet motsvarar ca 203 miljoner kronor.

I budgetpropositionen föreslås det att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investeringsbankens (NIB) miljöinvesteringsslån intill ett belopp av 103 720 437 euro, vilket motsvarar ca 946 miljoner kronor. Utskottet ställer sig bakom förslaget (*prop.yrk. 5*). Av budgetpropositionen framgår att eventuella infrianden av garantiåtaganden finansieras av Riksgäldskontorets garantireserv.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ett bemyndigande att under 2012 för ramanslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 miljoner kronor under 2013–2018. Av budgetpropositionen

framgår att bemyndiganderamen främst avser Sida och åtaganden av långsiktig karaktär inom myndighetens alla verksamheter. Utskottet tillstyrker propositionsyrkandet (*prop.yrk. 7*).

Utskottet ställer sig också bakom Riksrevisionens förslag om att Riksrevisionen under 2012 för ramanslag 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ska medges att ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor under 2013–2015 (*prop.yrk. 9*).

Sammanfattningsvis anser utskottet att regeringens förslag om biståndsram, anslag, godkännanden och bemyndiganden inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för budgetåret 2012 är väl avvägda, och de tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 1–8*). Också Riksrevisionens förslag är väl avvägda och tillstyrks av utskottet (*prop.yrk. 9 och 10*). Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U5 (MP) yrkande 6, 2011/12:U204 (V) yrkandena 14 och 15, 2011/12:U207 (V) yrkandena 2, 4, 7 och 8, 2011/12:U214 (FP) yrkande 2, 2011/12:U223 (FP) yrkande 1, 2011/12:U248 (MP) yrkandena 1 och 5, 2011/12:U286 (KD), 2011/12:U295 (S) yrkande 1, 2011/12:U306 (V) yrkandena 1 och 2, 2011/12:U313 (S) yrkande 7, 2011/12:U315 (S) yrkandena 2, 4, 5, 7 delvis, 8–10, 12, 13 och 63, 2011/12:U322 (MP) yrkandena 2–4, 6 och 7, 2011/12:U328 (S) yrkandena 1–3, 2011/12:U329 (V) yrkandena 1–7, 9, 10, 13, 14, 18, 19, 21 och 22, 2011/12:U337 (SD), 2011/12:U338 (SD), 2011/12:Sk206 (V) yrkandena 4 och 5, 2011/12:Fö214 (MP) yrkande 4, 2011/12:Sf352 (SD) yrkande 23 och 2011/12:MJ407 (V) yrkande 19.

Internationella överenskommelser om vad som avses med bistånd

Motionerna

Socialdemokraterna kritiserar i kommittémotion 2011/12:U315 (S) yrkande 7 delvis regeringens metod för avräkning från biståndsramen till skuldavskrivningar, även om denna är tillåten enligt Dacs regelverk. Skulderna ska avräknas krona för faktisk krona och ska enkelt kunna utläsas i redovisningen, vilket inte är fallet i dag. Dacreglerna bör enligt partiet ändras så att uppskrivna avräkningar av skulder inte ska kunna räknas som bistånd.

Vänsterpartiet anser enligt kommittémotion 2011/12:U329 (V) yrkande 8 att Sverige ska verka för avskaffande av de delar av Dacs regelverk som tillåter att flyktigmottagande och skuldavskrivningar finansieras med bistånd. Partiet föreslår i yrkande 20 att Sverige i Dac ska arbeta för att åtaganden enligt Kyotoprotokollet inte får räknas som utvecklingssamarbete.

Utskottets överväganden

Sverige följer det regelverk om vad som räknas som bistånd som tas fram av OECD:s biståndskommitté Dac (Development Assistance Committee). Regelverket om vad som får räknas som bistånd (Official Development Aid, ODA) slås fast genom enhälliga beslut. Huvudsyftet med ODA är att bidra till ekonomisk utveckling och välfärd.

I motionerna föreslås det att Sverige ska agera för ändringar av Dacs regler vad gäller skuldavskrivningar. Utskottet konstaterar att Sverige inte driver något förslag om ändrad definition av Dacs statistiska riktlinjer vad gäller skuldavskrivning.

Inte heller verkar Sverige för avskaffande av den del av Dacs regelverk som medger att vissa kostnader för flyktingmottagande kan räknas som bistånd. Inom Dac pågår emellertid en diskussion om ökad öppenhet i fråga om beräkningar och redovisning av kostnader för flyktingmottagande. Sverige agerar i detta sammanhang för större transparens. Utskottet har ovan i avsnittet Styrning, kontroll och öppenhet belyst frågor om transparens i Sveriges redovisning av biståndet.

I ett motionsförslag understryks det att medel för klimatbistånd inte ska få användas för åtaganden enligt Kyotoprotokollet. Utskottet konstaterar att mekanismen för en ren utveckling (Clean Development Mechanism) och CDM-projekt som kommer till stånd i utvecklingsländerna bidrar till kapacitetshöjning och tekniköverföring. CDM-projekt finansieras inte med bistånd.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 7 delvis och 2011/12:U329 (V) yrkandena 8 och 20.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med den av utrikesutskottet i oktober 2010 fastställda promemorian Förenklad motionsbehandling under återstoden av mandatperioden.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som anges nedan inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna 2011/12:U215 (S), 2011/12:U223 (FP) yrkande 2, 4 och 6, 2011/12:U228 (FP), 2011/12:U231 (KD), 2011/12:U232 (MP) yrkande 2, 2011/12:U250 (KD), 2011/12:U252 (KD), 2011/12:U253 (KD), 2011/12:U273 (M), 2011/12:U277 (MP), 2011/12:U295 (S) yrkandena 2, 3 och 4, 2011/12:U301 (M), 2011/12:U311 (C), 2011/12:U314 (M), 2011/12:U316 (M), 2011/12:U317 (M) och 2011/12:U329 (V) yrkande 15.

Biståndets resultat – jämställdhet och kvinnors roll för utveckling

Bakgrund till resultatskrivelsen på temat jämställdhet och kvinnors roll för utveckling

Som framgått behandlas i detta betänkande, utöver budgetpropositionen för utgiftsområde 7, även regeringens skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll redovisas i början av detta betänkande.

Efter riksdagsvalet 2006 inledde regeringen 2007 ett långsiktigt och systematiskt arbete för att förbättra styrningen och resultatredovisningen inom det svenska utvecklingsarbetet. Syftet är att successivt stärka kvaliteten och effektiviteten. Information om resultaten ska användas för att kontinuerligt förbättra verksamheten. Styrningen och uppföljningen av resultat mot uppställda mål ligger i linje med Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och senare handlingsplaner knutna till denna.

Två särskilda skrivelser om biståndets resultat har tidigare lämnats av regeringen. Det är skrivelse 2008/09:189 Biståndets resultat och skrivelse 2009/10:214 Biståndets resultat – tema miljö och klimat. Dessa har behandlats i betänkande 2009/10:UU2 (rskr. 2009/10:88) och betänkande 2010/11:UU2 (rskr. 2010/11:98). Innan den första resultatskrivelsen utformades förde representanter för Utrikesdepartementet en dialog med en referensgrupp där det ingick företrädare för samtliga riksdagspartier.

Resultatskrivelsen

Utskottet har i betänkandets inledande del, under rubriken Resultatskrivelsens huvudsakliga innehåll, redogjort för huvudkomponenter i regeringens redogörelse och analys i skrivelsen.

Motionerna

Miljöpartiet anser enligt kommittémotion 2011/12:U5 (MP), som avlämnats med anledning av skrivelse 2010/11:167, att arbetet med den globala fattigdomsbekämpningen bör utgå från ett könsmaktsperspektiv och att det är avgörande att styra bistånd mot specifika satsningar för flickor och kvinnor (*yrkande 1*). Enligt *yrkande 2* låter sig resultat i fråga om jämställdhet och kvinnors roll i utveckling inte mätas i korta tidsperspektiv utan kräver längre redovisningsperioder. Regeringen har valt att i huvudsak redovisa de insatser som har jämställdhet som sitt huvudsyfte. Miljöpartiet anser enligt *yrkande 3* att det hade varit betydligt mer intressant att ta del av redovisning från aktörer som inte har jämställdhet i fokus. I *yrkande 4* begär partiet att Sverige i utvecklingsbanker och andra multilaterala organ ska agera för att främjande av jämställdhet blir en central kärnverksamhet. Miljöpartiet beklagar enligt *yrkande 5* att regeringen skurit ned medelstills-

delningen till biståndsaktörernas informationsarbete och opinionsbildning, vilket leder till att debatten om utvecklingspolitiken begränsas. Sverige bör beakta rekommendationerna i OECD/Dacs utvärdering av Parisöverenskommelsen om biståndseffektivitet och verka för att överenskommelsen genomförs i biståndspolitik.

Enligt den enskilda motionen 2011/12:U4 (SD) yrkandena 1–5, som avlämnats med anledning av skrivelse 2010/11:167, bör man i arbetet för jämställdhet ge större prioritet åt satsningar för att bekämpa könsrelaterat våld och människohandel och öka kvinnors säkerhet och rättssäkerhet. Motionären anser att Sverige inte på samma onyanserade sätt som i dag ska utöva påtryckningar på andra länder i fråga om abortlagar för att föra fram Sveriges liberala abortpolitik. I arbetet för flickors rättigheter bör Sverige i högre grad stödja insatser för att minska antalet flickaborter. Större fokus bör i SRHR-arbetet ligga på att minska antalet oönskade graviditeter och aborter. Svensk genuspedagogik bör inte bedrivas i andra länder.

Utskottets överväganden

Utskottet välkomnar den tredje skrivelse om biståndets resultat som regeringen överlämnat till riksdagen. Skrivelsen är en del i regeringens arbete för att förbättra styrningen och resultatredovisningen inom det svenska internationella utvecklingssamarbetet.

Årets skrivelse (2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling) är inriktad på det tematiska området jämställdhet och kvinnors roll för utveckling, ett av tre prioriterade områden i Sveriges utvecklingssamarbete.

I skrivelsen förs inledningsvis en diskussion om vad ett ökat fokus på resultat innebär för utvecklingssamarbetet. Därefter följer en redogörelse för hur Sverige arbetar för att främja jämställdhet inom utvecklingssamarbetet samt för resultat, lärdomar och slutsatser från denna verksamhet. Redovisningar och bedömningar görs av insatser i ett antal länder. Utskottet noterar att det av skrivelsen framgår att Sida 2010 använde ca 1,7 miljarder kronor (11 %) till insatser vars huvudsyfte var att främja jämställdhet i jämförelse med 1 miljard kronor (7 %) 2008.

Sammantaget erbjuder skrivelsen enligt utskottet en bred översikt över utvecklingssamarbetet för att främja jämställdhet och kvinnors roll för utveckling och resultatet av detta. Utskottet värdesätter att det i skrivelsen förs en diskussion kring syfte och utmaningar när det gäller att följa upp, redovisa och analysera resultat i biståndet.

Utskottet behandlar nedan motionsyrkanden om könsmaktsperspektiv i den globala fattigdomsbekämpningen, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR-frågor) samt människohandel. Därefter för utskottet ett resonemang kring hur redovisningen och analysen av biståndets resultat kan utvecklas och förbättras och tar i sammanhanget upp motionsförslag med anknytning till detta.

Jämställdhet och kvinnors roll för utveckling

En av grundstenarna i svensk utrikespolitik är alla människors lika värde och respekten för de internationella normerna för de mänskliga rättigheterna. Det övergripande målet för Sveriges jämställdhetsinsatser inom det internationella utvecklingssamarbetet är följande: jämställdhet, ökat inflytande för kvinnor samt ökad respekt för kvinnors rättigheter i utvecklingsländer. För att målet ska kunna nås måste jämställdhetsintegrering tillämpas.

Jämställdhet har sedan länge varit en viktig tvärfråga i Sveriges utvecklingssamarbete och har en central position i Sveriges politik för global utveckling. Det huvudsakliga tillvägagångssättet för att främja jämställdhet i det svenska utvecklingssamarbetet är att jämställdhetsintegrera all verksamhet. Jämställdhetsintegreringen sker i praktiken genom tre metoder: 1) riktade insatser som direkt syftar till att förbättra kvinnors villkor och främja jämställdhet, 2) integrerade insatser där hänsyn tagits till kvinnors situation och jämställdhet men som har ett annat huvudsyfte och 3) dialog med samarbetspartner. Redovisningen av resultat från det bilaterala utvecklingssamarbetet i skrivelse 2010/11:167 utgår från dessa tre metoder.

I Världsbankens World Development Report 2012 (WDR 2012), Gender Equality and Development, slås det fast att jämställdhet mellan könen i sig är ett centralt utvecklingsmål. Ökad jämställdhet mellan könen kan stärka produktiviteten, främja en utveckling till gagn för nästa generation och leda till att institutioner blir mer representativa. WDR 2012 har delfinansierats av Sverige.

Utvecklingsländerna bör enligt världsbanksrapporten i första hand satsa på ett flertal åtgärder. De bör ta itu med den högre dödligheten bland flickor och kvinnor, sluta missgynna flickor inom utbildning och avskaffa skillnaderna mellan kvinnor och män i fråga om ekonomiska möjligheter, vilket i sin tur påverkar löner och produktivitet. Utvecklingsländerna bör också minska skillnaderna mellan könen när det gäller att göra sig hörda och kunna utöva inflytande såväl i hemmet som i samhället och vidta åtgärder för att ojämlikhet i en generation i minskad utsträckning ska föras över till nästa generation. Det enskilda landets politik är avgörande när det gäller att vidta dessa åtgärder, konstaterar Världsbanken i rapporten, men det internationella samfundet kan på olika sätt komplettera åtgärder på vart och ett av de ovannämnda områdena.

Miljöpartiet efterlyser i kommittémotion 2011/12:U5 ett könsmaktsperspektiv i arbetet med den globala fattigdomsbekämpningen. Utskottet har tidigare slagit fast att ett jämställdhets- och könsmaktsperspektiv ska genomgå den svenska politiken för global utveckling (bet. 2010/11:UU13). Dessa perspektiv är en central del såväl av rättighetsperspektivet som av fattiga människors perspektiv på utveckling. Rättighetsperspektivet tar sin utgångspunkt i respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati, jämställdhet mellan kvinnor och män samt barnets rättigheter. Utskottet betonar återigen att jämställdhetsperspektivet är centralt för att bidraget till

global utveckling och kampen mot fattigdomen ska bli effektivt. Enligt utskottet bekräftar Världsbankens rapport Gender Equality and Development detta synsätt.

Sverige ser sedan länge jämställdhet och kvinnors roll i utveckling som ett centralt område i utvecklingsbiståndet för att nå långsiktiga resultat. Ett uttryck för detta är att utskottet redan under den första halvan av 2000-talet tillsatte en särskild arbetsgrupp om jämställdhet inom utvecklingssamarbetet. Resultat från gruppens arbete utnyttjades i beredningen av utskottets betänkande 2003/04:UU3 Sveriges politik för global utveckling. Arbetsgruppens rapport ingick som bilaga i betänkande 2004/05:UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Ett annat uttryck för prioriteringen av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling är att området lyfts fram som en av tre tematiska prioriteringar i Sveriges utvecklingsbistånd under såväl den förra som den innevarande valperioden. Avgörande för att nå framsteg på området jämställdhet och kvinnors roll i utveckling är bl.a. samarbete med starka aktörer, kapacitetsutveckling, ägarskap och dialog.

Utgångspunkten för Sveriges internationella arbete med SRHR-frågor är de åtaganden som världens länder gjort i samband med konventionerna om de mänskliga rättigheterna samt resultaten från FN:s internationella konferenser – bl.a. handlingsprogrammen från FN:s konferenser om befolkning och utveckling i Kairo 1994 och om kvinnor i Peking 1995.

Sverige driver jämställdhet och SRHR-frågor som rättighetsfrågor både bilateralt och genom multilaterala processer. Utskottet anser att Sverige ska fortsätta att vara pådrivande på dessa områden såväl i bilaterala samarbeten som inom EU och i multilaterala organisationer inklusive utvecklingsbanker. Sverige är en stor finansiär i ett flertal multilaterala organisationer och bör även fortsättningsvis agera för att lyfta fram och integrera jämställdhetsinsatser i organisationers verksamhet.

Statskontoret överlämnade i oktober 2011 rapporten Styrning av svensk biståndspolitik – en utvärdering (2011:25) till regeringen. Som nämnts tidigare i betänkandet informerade företrädare för Statskontoret den 18 oktober 2011 utskottet om myndighetens utvärdering av resultatstyrningen i utvecklingssamarbetet.

Utskottet noterar att Statskontorets utvärderingsrapport slår fast att regeringen i resultatskrivelsen inte gör någon särskild resultatanalys när det gäller det multilaterala utvecklingssamarbetet utan förlitar sig på årsrapporter och resultatrapporter från de organisationer som får basstöd från Sverige. Dessa rapporter utgör underlag för den del av resultatskrivelsen till riksdagen som behandlar det multilaterala utvecklingssamarbetet. Tidigare i betänkandet, under rubriken Styrning, kontroll och öppenhet, har utskottet fört ett resonemang om utvärdering av multilateralt bistånd.

Inom utvecklingssamarbetet är SRHR ett prioriterat område där Sverige arbetar bl.a. med aktörer inom FN och det civila samhället för att stärka kvinnors situation och minska mödradödligheten. Sverige verkar aktivt både i EU och i FN för att förmå andra länder att förverkliga åtaganden

när det gäller alla människors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Sverige är en tydlig röst för kvinnors rättigheter världen över. Utskottet välkomnar att regeringen prioriterar och driver frågan om kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, och att en kompetensutveckling på SRHR-området ägt rum inom utrikesförvaltningen.

Den tematiska prioriteringen av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling innefattar bl.a. SRHR-frågor och kvinnors säkerhet inklusive alla former av könsrelaterat våld och människohandel. Sverige ska på SRHR-området bl.a. verka för att säkerställa kvinnors tillgång till säkra och lagliga aborter samt för att stärka kvinnors och flickors fysiska integritet och rätt att bestämma över sin egen kropp, sin sexualitet, sin reproduktiva hälsa och sitt barnafödande. Regeringen har utarbetat en policy för jämställdhet och kvinnors rättigheter och roll inom svenskt internationellt utvecklingssamarbete 2010–2015. Policyn finns på regeringens webbplats. Där finns också skriften Sveriges internationella politik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter där det bl.a. lyfts fram att tillgång till säkra och lagliga aborter är en viktig hälsofråga för kvinnor.

Riksdagen ställde sig förra hösten i betänkande 2010/11:UU2 (rskr. 2010/11:98) bakom regeringens förslag i budgetpropositionen om ett antal förstärkta insatser för att nå FN:s millennieutvecklingsmål. Bland insatserna ingår fortsatt främjande av SRHR-frågor.

Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete (Sadev) har utvärderat hur den tematiska prioriteringen av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling integreras i regeringens båda övriga tematiska prioriteringar för biståndet, dvs. demokrati och mänskliga rättigheter samt miljö och klimat. I rapporten Gender equality in thematic priorities (Sadev Report 2010:7) rekommenderar utvärderingsmyndigheten bl.a. att jämställdhet ska beaktas i samtliga delar av samarbetsstrategierna för utvecklings-samarbete. Strategier bör utvecklas för hur jämställdhet mellan könen ska lyftas fram i dialoger med samarbetsländer. De svenska ambassaderna och Sidakontoren rekommenderas att ytterligare förbättra sina genderanalyser.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), som enligt utskottet är en av hörnstenarna i främjandet av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling, ses på många håll i världen fortfarande som kontroversiella frågor. Sverige är ett av de länder som är ledande i det internationella arbetet för att lyfta fram SRHR-frågor. Utskottet ser positivt på att regeringen fortsätter att göra tydliga ställningstaganden och kraftfulla ansträngningar att främja SRHR i nationell och internationell politikutformning. Utskottet understryker betydelsen av den samverkan som sker mellan Regeringskansliet och det civila samhället och näringslivet på SRHR-området.

Utskottet välkomnar, i likhet med vad som framförts i ett flertal tidigare betänkanden, att Sverige stöder insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor.

Utskottet har följande kommentarer till förslaget om åtgärder mot människohandel i motion 2011/12:U4 (SD).

Arbetet med att bekämpa människohandel, som tas upp i den aktuella motionen, är sedan länge en högt prioriterad fråga för regeringen. I detta arbete är internationell samverkan en förutsättning för framgång och det europeiska samarbetet av central betydelse. På det nationella planet ingår, som nämnts, åtgärder mot människohandel i den tidigare nämnda tematiska prioriteringen av jämställdhet och kvinnors roll i utveckling.

Utskottet välkomnar fortsatta initiativ inom EU för att ytterligare förstärka arbetet med att motverka och bekämpa människohandel. I december 2010 lanserade kommissionen en ny webbplats som är inriktad på att bekämpa människohandel samt presenterade en särskild samordnare av EU:s åtgärder mot människohandel. Därefter har allmänna rådet den 21 mars 2011 beslutat om ett direktiv om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer. Direktivet ska inom två år införas i EU:s medlemsstater genom nationell lagstiftning. Insatser för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål måste göras utifrån ett rättsligt och socialt perspektiv och ett jämställdhetsperspektiv och ha sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Sveriges åtaganden inom ramen för EU, Europarådet och FN är grunden för regeringens politik på området. På det nationella planet har en handlingsplan tagits fram för att bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I åtgärderna har det ingått ett uppdrag till Svenska institutet att genomföra besöksprogram för utländska nyckelaktörer som vill studera Sveriges arbete med att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Redovisning och analys av biståndets resultat

I såväl betänkandets inledande del som ovan i detta avsnitt har utskottet redogjort för delar av regeringens resultatskrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat – tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling.

Ett ökat fokus på resultat är en prioriterad fråga inom det internationella utvecklingssamarbetet, och resultatfrågan är en central del i dialogen om biståndseffektivitet. Utgångspunkten i strävandena efter ökat resultatfokus är att biståndsmedel ska användas på bästa sätt för att bidra till minskad fattigdom i världen. Att följa upp, redovisa och analysera resultat utgör en viktig del i bedömningen av biståndets effektivitet. Det kan konstateras att olika typer av verksamheter kräver olika former av resultatanalys.

Utrikesutskottet och Utrikesdepartementet anordnade den 8 november 2011 ett seminarium om biståndsfrågor utifrån regeringens resultatskrivelse 2010/11:167. Vid seminariet, där biståndsminister Gunilla Carlsson medverkade, diskuterades jämställdhet inom utvecklingssamarbetet och styrning och resultatuppföljning inom biståndet.

Vid seminariet konstaterades det att Statskontoret i rapporten Styrning av svensk biståndspolitik – en utvärdering riktat kritik mot att det nuvarande styrsystemet för Sveriges utvecklingsbistånd är alltför komplext och lagt fram förslag om hur styrningen och resultatuppföljningen kan förbättras. I seminariediskussionen framhölls det att det är angeläget att klargöra vad vi vill uppnå med biståndsinsatserna och att en strävan måste vara att slå fast tydligare mål på insatsnivå. Det är viktigt att fråga sig vad som ska mätas så att man inte enbart mäter det som är lätt att mäta och att nogra överväga var i insatskedjan resultatet ska mätas. Samtidigt måste man, som Statskontoret framhåller i sin utvärderingsrapport, ha rimliga förväntningar på vad som kan åstadkommas genom mer precisa målformuleringar och mer utvecklade resultatindikatorer.

Resultatredovisningen och en fördjupad resultatanalys bör ta sikte på att urskilja vilka samarbetsformer och insatser som leder till långsiktiga och bestående positiva effekter. I nästa steg gäller det för Sida och utrikesförvaltningen att, i egenskap av lärande organisationer, fånga upp dessa erfarenheter i det fortsatta utvecklingssamarbetet.

När det gäller styrning och resultatuppföljning inom biståndet slog biståndsministern under seminariet fast att Utrikesdepartementet är berett att utarbeta fler resultatskrivelser till riksdagen. Hon välkomnade utskottets synpunkter på inriktningen av sådana resultatskrivelser och pekade på att regeringen hade uppdragit åt Statskontoret att utvärdera den modell för förstärkt resultatstyrning i biståndet som regeringen beslutade om 2007.

En central fråga i Statskontorets utvärdering har varit om en stärkt resultatstyrning har bidragit till en mer effektiv, tydlig, strategisk, långsiktig och resultatriktad styrning av verksamheten. Enligt Statskontoret är styrsystemet för Sveriges biståndspolitik komplext och styrningen alltför fokuserad på att redovisa kortsiktiga prestationer och effekter, något som många gånger inte låter sig göras. Större fokus bör enligt myndigheten läggas på att utveckla den mer långsiktiga styrningen. Detta är en uppfattning som även framförs i kommittémotion 20011/12:U5 från Miljöpartiet och som också kom till uttryck i det nämnda seminariet.

Statskontoret anser att en mer långsiktig styrning kan åstadkommas genom bl.a. fler förutsättningslösa analyser av mervärdet av svenskt utvecklingssamarbete i olika miljöer och situationer. Vidare bör utvärderingar användas mer systematiskt som ett instrument för att analysera resultat på längre sikt, dvs. tio år eller mer.

Utskottet konstaterar att möjligheten att följa upp effekter på kort, medellång och lång sikt skiljer sig åt mellan olika insatser. Ett starkt förenklat exempel kan illustrera detta. Det är relativt enkelt att följa upp kortsiktiga effekter av vaccinationsprogram eftersom detta är förhållandevis lätt att mäta. Betydligt svårare är det att analysera långsiktiga effekter av ett stöd till en kvinnorrättsorganisation i det civila samhället som arbetar för att förändra kvinnors faktiska politiska inflytande i ett visst land eftersom det då handlar om gradvisa attitydförändringar.

Statskontoret anser att regeringen ställer långtgående krav på årlig redovisning av resultat av det svenska utvecklingssamarbetet samtidigt som redovisningen endast omfattar en begränsad del av alla de insatser som genomförs under året. Redovisningen är enligt myndigheten resurskrävande och behäftad med stor osäkerhet. Statskontoret ifrågasätter dess värde och menar att det finns en obalans mellan resultatredovisningen och resultatanalysen. Regeringen bör enligt Statskontoret minska kraven på årlig redovisning och utveckla resultatanalysen.

Utskottet anser för sin del att det skulle vara värdefullt med en mer utvecklad resultatanalys som skulle kunna ligga till grund för omprioriteringar och omprövningar inom utvecklingssamarbetet. För att möjliggöra detta kan det enligt utskottet vara nödvändigt att minska ambitionerna vad gäller årlig resultatredovisning och se över styrprocesserna så att underlag från resultatanalyser i större utsträckning kan användas som underlag i den strategiska styrningen. Utskottet konstaterar att en inriktning av detta slag ligger i linje med Statskontorets förslag till förbättringar av styrningen av svenskt utvecklingssamarbete.

Tidigare i betänkandet har utskottet redovisat uppgifter om regeringens initiativ Öppna biståndet som syftar till ökad transparens och ökade kunskaper om biståndet, vilket i sin tur underlättar granskning och ansvarsutkrävande. En av komponenterna i initiativet Öppna biståndet utgörs av webbplatsen openaid.se, som är under utveckling. Information om biståndsinsatser kan hämtas på webbplatsen, som innehåller information på svenska och engelska, och utskottet konstaterar att denna också kan användas för att löpande redovisa exempelvis resultatanalyser och utvärderingar på biståndsområdet.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2011/12:U4 (SD) yrkandena 1–5 och 2011/12:U5 (MP) yrkandena 1–5. Utskottet lägger skrivelse 2010/11:167 till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

1. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

a) Biståndsram

Riksdagen bifaller motion

2011/12:U337 av Julia Kronlid m.fl. (SD) i denna del och

avslår proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

b) Anslag och anslagsvillkor för 2012 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som reservanten angivit, för budgetåret 2012 anslag under utgiftsområde 7 i enlighet med reservantens förslag i bilaga 5 i betänkandet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 10 och motionerna 2011/12:U337 av Julia Kronlid m.fl. (SD) i denna del,

2011/12:U338 av Julia Kronlid (SD) och

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 23,

bifaller delvis proposition 2011/12:1 utgiftsområde 7 punkt 8 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

c) Bemyndigande avseende garantier för biståndsverksamhet

=Utskottet.

d) Bemyndigande avseende garantier för EIB-lån

=Utskottet.

e) Bemyndigande avseende garantier för NIB:s miljöinvesteringsslån

=Utskottet.

f) *Bemyndigande avseende kapitaltillskott till Swedfund*
=Utskottet.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna tror på ett ansvarsfullt bistånd där varje satsad krona ska göra så mycket nytta som möjligt. Sverigedemokraterna nöjer sig inte med en kvantitativ målsättning utan fäster större fokus vid kvalitet, effektivitet och resultat. Det långsiktiga målet med bistånd bör vara att länder utvecklas till den grad att de inte längre behöver något bistånd. Vårt mål är att genom en översyn av ineffektivt bistånd och en större koncentration av bistånd till de minst utvecklade länderna, gradvis kunna minska kostnaderna för utvecklingsbiståndet och 2013 ha en biståndsram på 0,7 procent, vilket är i enlighet med FN:s rekommendationer.

Sida hanterar en stor del av regeringens biståndsanslag. Sverigedemokraterna ser allvarligt på de brister Sida har uppvisat i hanteringen av biståndet. Det är positivt att Sida omorganiserades under förra mandatperioden och att det sker en utveckling mot ett mer effektivt och öppet bistånd. Vi menar dock att det behövs ytterligare översyn av organisation och fördelning av biståndet för att det ska vara möjligt att nå målet att varje krona ska satsas där den gör som mest nytta.

Vi är kritiska till att Sverige genom anslag 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa ger bistånd till länder i Europa för att de ska uppfylla kraven för att gå med i EU. Reformsamarbetet med Östeuropa bör fasas ut och avslutas 2013.

När det gäller biståndsinsatser genom Sida vill Sverigedemokraterna öka tilldelningen av medel för humanitära insatser och konflikthantering. I anslagsposten för informations- och kommunikationsverksamhet bör medlen minskas för studiecirkelar och liknande inom organisationer i Sverige.

För att nå ut till de mest utsatta människorna är svenska organisationer som verkar bland lokalbefolkningen ett bra verktyg. Svenska organisationer kan bygga upp samarbete med lokala organisationer i mottagarlandet och stötta korruptionsbekämpning och föra in dem på vägen till en god samhällsutveckling. Sverigedemokraterna anser att de svenska organisationerna bör tillföras extra resurser för detta ändamål.

I Asien väljer vi att gradvis fasa ut de bilaterala samarbetsstrategierna med flera medelinkomstländer, samt med länder där det långsiktiga utvecklingsbiståndet redan är avslutat eller är på väg att avslutas för att i stället gå över till aktörssamverkan. I Afghanistan anser vi att humanitära insatser bör få högre prioritet.

I den känsliga konflikten mellan Israel och Palestina menar Sverigedemokraterna att det är olämpligt att Sverige ger stora biståndsmedel till Västbanken, Gaza och den palestinska myndigheten eftersom det riskerar att legitimera och möjliggöra förekomsten av terrorism, antisemitism och

brist på respekt för mänskliga rättigheter. Därför förespråkar Sverigedemokraterna en minskad medelstildelning och en inriktning främst på humanitära insatser på Västbanken och i Gaza.

Koldioxidutsläpp är en global fråga som kräver globala insatser. Sverigedemokraterna vill öka medelstildelningen till miljölån i förhållande till regeringens förslag. Satsningar på rent vatten och sanitet bör lyftas fram som en prioriterad fråga i insatser för en hållbar miljö i utvecklingsländer. När det gäller multilaterala organisationer vill Sverigedemokraterna prioritera Världsbanken och FN som viktiga biståndsaktörer.

Sverigedemokraterna ser det som viktigt att bidra med insatser för att bistå utsatta människor på flykt från krig och naturkatastrofer. Av de drygt 1,3 miljoner invandrare som Sverige tagit emot sedan 1980 har färre än 10 procent varit flyktingar med ett konstaterat skyddsbehov. Av dessa har enbart drygt hälften klassats som flyktingar enligt flyktingkonventionen. Samtidigt får FN:s flyktingorgan UNHCR, som ansvarar för mer än 43 miljoner människor, endast 500–600 miljoner kronor per år från Sverige. Sett i kontrast mot de tiotals miljarder kronor som flyktingmottagningen i Sverige kostar ter sig detta som en allvarlig felprioritering. Sverigedemokraterna vill föra en ansvarsfull flyktingpolitik och vill i jämförelse med regeringen göra mindre avräkningar från biståndsramen för flyktingkostnader. I stället bör FN:s flyktingorgan UNHCR tillföras ökade medel för stöd till flyktingar i krisområdenas närhet.

2. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (S)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Désirée Liljevall (S) och Kerstin Engle (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12 och avslår motionerna

2011/12:U214 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 2,

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP) yrkande 1 och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 10 och 22.

Ställningstagande

Genom EU:s biståndspolitik kan unionen och dess medlemsländer gemensamt på ett kraftfullt och konstruktivt sätt främja en mer rättvis och demokratisk värld och spegla EU:s grundläggande värderingar. EU:s med-

lemsländer och kommissionen tillsammans är världens största biståndsgivare, och unionen ska vara en pådrivande aktör för att uppnå FN:s millenniemål.

EU-biståndet bör i större utsträckning fokuseras på fattigdomsbekämpning och EU:s politikområden bättre samordnas för en hållbar utveckling. Unionens jordbruks- och handelspolitik måste reformeras för att främja och inte bromsa utvecklingsländernas möjligheter. Sverige bör vara pådrivande för att EU:s medlemsländer ska höja sina bistånds nivåer och agera för att unionen inom olika politikområden strävar åt samma håll för en hållbar global utveckling.

3. Internationella insatser för bistånd och millenniemålen, punkt 2 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 10 och 22 samt avslår motionerna

2011/12:U214 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 2,

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP) yrkande 1 och

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 12.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att det är Sveriges skyldighet att i EU och andra internationella forum trycka på de rika länder som inte lever upp till de gemensamt satta målen för det internationella biståndet.

Under 2012 kommer förhandlingar att äga rum om EU:s långtidsbudget för perioden 2014–2020. I förhandlingarna måste Sverige verka för att EU och dess medlemsländer i budgeten gör en tydlig färdplan för hur EU:s gemensamma mål om att nå 0,7 procent av BNI till 2015 ska uppnås. Sverige bör också verka för att långtidsbudgeten fastställer

- att 0,15 procent av BNI ska gå till bistånd till de minst utvecklade länderna (MUL-länderna)
- att klimatfinansieringen ska ske utöver redan existerande åtaganden för biståndet, att samstämmighet för utveckling (Policy Coherence for Development) är ett överordnat mål som ska anges i en konkret färdplan
- att det civila samhället har en viktig roll för utveckling, bl.a. genom att delta i beslutsprocesser, vilket bör också bör komma till uttryck genom en ökad finansiering.

4. Skuldavskrivning, punkt 3 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 7 och avslår motion 2011/12:U286 av Mikael Oscarsson och Caroline Szyber (båda KD).

Ställningstagande

Fattiga länders skulder i syd utgör i dag ett avgörande hinder för utveckling. I många länder förhindrar utgifter för räntor och amorteringar att satsningar på utbildning, hälsovård och infrastruktur genomförs, vilket i grunden hotar möjligheterna till grundläggande utveckling. En av flera förutsättningar för utveckling i syd är därför att omfattande skuldavskrivningar kommer till stånd. Sverige bör verka för att i första hand de 50 fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.

5. System för skuldavskrivning, punkt 4 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U322 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet är kritiska till det system regeringen använder för regelmässig avskrivning av skulder. I stället förespråkar vi ett system som tar hänsyn till skuldens legitimitet och att man vid avskrivningar utgår från den faktiska fordran och inte räknar upp denna till orimliga belopp, som sedan avräknas från biståndsramen.

6. Styrning, kontroll och öppenhet, punkt 5 (S, MP, V)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S), Kerstin Engle (S) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 6,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 i denna del,

2011/12:U322 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 6 och

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi förespråkar en ambitiös utvecklingspolitik, och vi beklagar den snedvridna bild av svenskt utvecklingssamarbete som ibland målas upp och där kvantitet sägs stå i motsatsförhållande till kvalitet och där det hävdas att strategisk styrning och resultatorienterat tänkande är något nytt sedan den borgerliga regeringen tillträdde 2006. Alliansregeringen tog över en internationellt respekterad biståndspolitik som hållit god kvalitet.

Självklart ska stor möda ägnas åt kontroll, revision och utvärdering av hur biståndsmedel används och om de når målen. Utvecklingssamarbetet ska präglas av höga ambitioner för effektivitet, kvalitet och måluppfyllelse. Därför välkomnar vi granskning och redovisning av hur biståndet uppfyller de mål vi satt upp. Men det är svårt att mäta resultat av utvecklingssamarbete, och sambanden är inte alltid lätta att se. Därför vill vi utveckla metoderna för granskning och utvärdering och se till att lärdomarna omsätts i praktik.

Regeringen har lanserat initiativet Open Aid, vars syfte sägs vara att offentliggöra strategier, utvärderingar, kostnader osv. för biståndet. Initiativet är naturligtvis lovvärt. Men det saknas öppenhet kring de nästan 10 procent av biståndsmedlen som används för att bl.a. finansiera flyktingkostnader i Sverige och ambassadkostnader och hur detta bidrar till att uppnå regeringens uppsatta mål för internationellt utvecklingssamarbete, att ”skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor”. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att även dessa kostnader ska redovisas inom ramen för Open Aid-initiativet.

Regeringen antog 2007 en strategi för det multilaterala biståndet. En uppföljning och analys av det multilaterala stödet bör nu genomföras och regeringen bör därefter, före utgången av 2012, återkomma till riksdagen med en övergripande analys sedd i relation till det svenska biståndets mål.

I skrivelse 2010/11:167 om biståndets resultat betonar regeringen inledningsvis att det svenska utvecklingssamarbetet utgör en del av ett globalt sammanhang där samstämmighet, arbetsfördelning och samordning blir allt viktigare. Vi konstaterar dock att huvuddelen av resultatskrivelsen nästan enbart utgår från resultat och styrning enligt svensk modell blandat med en portion kritik för brister i densamma. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet anser att regeringen i utvecklingen av biståndspolitikerna ska ta fasta på rekommendationerna i OECD/Dacs utvärdering av Parisdeklarationen, att resultatstyrning bör bygga på principerna om samordning bland givare, lokalt ägarskap och harmonisering med mottagarländernas system, liksom ömsesidigt ansvarsutkrävande mellan givare och mottagare av bistånd.

Swedfund International AB är ett statligt ägt bolag som arbetar med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. Vi ser mycket allvarligt på den kritik som riktats mot Swedfund av Riksrevisionen. De krav på resultat och effektivitet som ställs på övrigt bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet. Regeringen har inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdat den kritik som tidigare förts fram, vilket vi krävt.

7. Styrning av Swedfund, punkt 6 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 4 och 5.

Ställningstagande

Swedfund är ett statligt riskkapitalbolag som erbjuder riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer i Afrika, Asien, Latinamerika och till länder i Östeuropa som inte är EU-medlemmar. Verksamheten finansieras via biståndsbudgeten. Swedfund har under de senaste åren fått utökade uppgifter, bl.a. genom att ansvaret för de s.k. startprogrammen förts över från Sida till Swedfund och genom att regeringen vid flera tillfällen gett Swedfund kapitaltillskott.

Vänsterpartiet anser, utifrån bl.a. erfarenheterna av investeringar som gjorts av Swedfund, att Sverige borde följa Norges exempel och införa ett förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis.

Det finns flera exempel på hur Sverige gett exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av ekonomiskt stöd till företag som aktivt bedriver kapitalflykt. Detta är oacceptabelt och strider mot grunderna för den svenska politiken för global utveckling och biståndspolitiken. Sverige bör införa ett förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som bidrar till kapitalflykt.

8. PGU och fattigdomsbekämpning, punkt 7 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutz (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 samt avslår motion

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

Miljöpartiets och Vänsterpartiets utgångspunkt för bistånd är den internationella solidariteten. Vi menar därför att utvecklingssamarbetet ska utgå från mottagarnas prioriteringar och ägarskap. En förutsättning för en framgångsrik fattigdomsbekämpning är att det politiska och ekonomiska självbestämmandet i syd ökar. Dessvärre tenderar givarländerna, inklusive Sverige, att i allt högre grad lägga vikt vid ”value for money” för de egna skattebetalarna.

Ägarskap är en fråga om demokrati men också om effektivitet. Om biståndsmedel ska leda till långsiktiga förändringar krävs att mottagaren äger sin egen utveckling. Därför måste besluten om landets utveckling fattas av invånarna själva – detta är grunden för demokrati. Allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands egna behov. Dess suveränitet ska respekteras och inte förknippas med ekonomiska villkor.

Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken ställer liksom alla banker upp villkor för att ett land ska beviljas lån eller för att gamla lån ska avskrivas. Det är i sig inget anmärkningsvärt att sätta upp villkor, men vi är starkt kritiska till hur kraven många gånger utformats och på vilka grunder de har tillkommit.

Många givare väljer i dag att koppla sitt utvecklingssamarbete till Internationella valutafondens villkor och krav, s.k. konditionalitet, vilket gjort det omöjligt för många utvecklingsländer att självständigt utforma sin ekonomiska politik eftersom det skulle äventyra lån, skuldavskrivningar och

bistånd. Flera givarländer, däribland Norge och Storbritannien, har dock beslutat att inte koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s makroekonomiska krav. Sverige bör göra detsamma.

9. PGU och fattigdomsbekämpning, punkt 7 (S)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Désirée Liljevall (S) och Kerstin Engle (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 2 och 4 samt avslår motion

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är människan målet – hennes utveckling och frihet, hennes vilja att växa, hennes ansvarskänsla för kommande generationer, hennes solidaritet med andra. Det är alla människors frigörelse politiken syftar till. Därför vill vi bekämpa ekonomiska och sociala klyftor, vidga solidariteten och bidra till en värld där fattigdom och maktlöshet hör till det förgångna.

Bistånd kan, rätt använt, vara en katalysator för ökad utbildning, jämlikhet och framtidstro, men också ett sätt att bekämpa korruperade odemokratiska styrelseskick. Tillsammans med insatser på andra områden skapar bistånd förutsättningar för utveckling. Vi socialdemokrater vill att det svenska utvecklingssamarbetet ska präglas av hög ambition och hög kvalitet och ge resultat och att Sverige ska ge 1 procent av bruttonationalinkomsten i bistånd.

För att kunna driva en modern solidaritets- och utvecklingspolitik med fattigdomsbekämpning i centrum vill vi socialdemokrater skärpa den tematiska fokuseringen i det svenska biståndet. Vi vill driva en tydlig solidaritetspolitik som kraftsamlar där Sverige har ett mervärde i form av erfarenhet och kunnande och har en politik som sätter barnen i centrum. Politiken måste utformas så att den såväl utgör en katalysator för ekonomisk utveckling som är pådrivande när det gäller rättigheter och demokratisering. Biståndet måste fokuseras på att förbättra situationen för de fattigaste och mest utsatta. Vi måste också finna vägar att ta till vara utvecklingsländernas diaspora.

Fattigdomsbekämpningen ska stå i centrum för svenskt utvecklingssamarbete. Fattigdom skapar mänskligt lidande, hindrar människor från att kunna styra sina egna liv och ta del av samhällsarbetet och skapar även

fortsatt miljöförstöring, konflikter och korruption. Vi vill få till stånd en mer koncentrerad satsning på fattigdomsbekämpning. Det genomförs redan många angelägna åtgärder med våra biståndsmedel, men fokus på fattigdomsbekämpning är centralt för att vi ska kunna gå vidare mot en rättvisare värld. Det gäller både det bilaterala och det multilaterala biståndet.

10. Demokrati och mänskliga rättigheter, punkt 8 (S, MP, V)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorrell (S), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S), Kerstin Engle (S) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 8 och 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Det är viktigt med en stark förankring för biståndet hos svenska folket. Det civila samhällets organisationer har en viktig roll såväl i utvecklingsländerna som i relation till svenska folket när det gäller informationsverksamhet om biståndet. Samarbetet genom det civila samhällets organisationer, folkrörelsebiståndet, handlar om en på många sätt unik verksamhet som spelar en viktig roll i demokratiprocesser. Det civila samhällets medverkan i det internationella utvecklingssamarbetet gör det möjligt för Sverige att stärka det civila samhällets roll i utvecklingsländerna, något som är grundläggande för ett samhälles demokratiska utveckling.

Regeringen berör sällan eller aldrig vikten av facklig organisering, trots att rätten att organisera sig fackligt är en grundläggande mänsklig rättighet och fackföreningar är och har varit centrala aktörer i kampen för demokrati och mänskliga rättigheter i många länder. Vi anser att regeringen i EU bör verka för att frågor om mänskliga rättigheter i arbetslivet tydligare prioriteras i unionens utvecklingssamarbete.

11. Jämställdhet och hbt-frågor, punkt 10 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 14 och 15 samt 2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 14 och avslår motionerna 2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 7 och 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

Centralt i arbetet med frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är tillgången till materiel som rör SRHR. I många länder råder i dag stor brist på exempelvis kondomer, p-piller, spiraler och andra preventivmedel, samt på materiel som behövs vid förlossningar, mödravård och säkra aborter, samt hivtester. Vänsterpartiet anser att tillgången till sådan materiel ska lyftas fram i de strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

Sida utarbetade 2006 en handlingsplan för hur Sverige ska bidra till bättre livsvillkor för hbt-personer i samarbetsländerna. Denna löpte ut 2009. Vänsterpartiet anser att regeringen skyndsamt måste ta fram en ny handlingsplan för att inkludera hbt-frågor i utvecklingssamarbetet och att denna måste inkludera tydliga och ambitiösa mål.

En förutsättning för att hbt-personers rättigheter ska respekteras i syd är att det finns organisationer som har modet och viljan att lyfta fram dessa frågor. För att Sverige ska kunna stödja hbt-organisationer även i länder där situationen för hbt-personer är som svårast krävs en ökad flexibilitet. Norge har i sitt utvecklingssamarbete visat hur det är möjligt. Där har den norska motsvarigheten till RFSL fått relativt stor frihet att fördela pengar till hbt-organisationer i syd. Vänsterpartiet anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur stödet till hbt-organisationer i syd kan förstärkas och göras mer flexibelt.

12. Internationella definitioner av bistånd, punkt 14 (S, MP)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorrell (S), Désirée Liljevall (S), Kerstin Engle (S) och Valter Mutth (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 i denna del och avslår motion 2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 8 och 20.

Ställningstagande

Regeringen har gång på gång urholkat biståndet genom avräkningar från biståndsramen till skuldavskrivningar med rena luftsiffror. Socialdemokraterna och Miljöpartiet avvisar och kritiserar denna typ av avräkningsmetod. Skulderna ska avräknas krona för faktisk krona vad skulden är värd den dag avräkningen görs. Då hade exempelvis den avräkning som gäller Kongo som tidigare beslutats om och som genomfördes sommaren 2011 uppgått till ett betydligt lägre belopp. Denna form av avräkning är visserligen tillåten enligt de regler som beslutats av OECD:s biståndskommitté Dac, som bestämmer reglerna för vad som räknas till bistånd, men vi vill att sådana åtgärder enkelt ska kunna utläsas i redovisningen. Detta är inte fallet i dag. Sverige bör agera för att Dacreglerna ändras så att uppskrivna avräkningar av skulder inte kan räknas som bistånd.

13. Internationella definitioner av bistånd, punkt 14 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 8 och 20 samt avslår motion

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 7 i denna del.

Ställningstagande

Sverige är medlem i OECD:s biståndskommitté Dac (Dac = Development Assistance Committee). Dac styr vad som medlemmarna får räkna som internationellt bistånd. Reglerna är dock ett golv, inte ett tak. Medlemmarna i OECD/Dac förbinder sig alltså att inte vara sämre än Dac kräver, men det är tillåtet att vara bättre. Enligt Dacreglerna är det tyvärr tillåtet att använda biståndspengar för bl.a. skuldavskrivningar och flyktingmottagande, något som regeringen också gör. Vänsterpartiet anser att Sverige ska verka för att de delar av Dacs regelverk som tillåter att flyktingmottagande och skuldavskrivningar finansieras med bistånd avskaffas.

Att satsa på klimatåtgärder får aldrig tas som förevändning i nord för att finansiera sina egna åtaganden enligt Kyotoprotokollet med biståndsmedel. Det skulle i så fall innebära att världens fattiga bestraffades dubbelt, först genom klimatförändringar de inte gett upphov till och sedan genom uteblivet bistånd. Eftersom det enligt Dac i vissa fall är möjligt för medlemsländer att finansiera sina egna åtaganden enligt Kyotoprotokollet med

biståndsmedel, och därigenom minska övrigt utvecklingssamarbete, bör Sverige inom Dac arbeta för att åtaganden enligt Kyotoprotokollet inte får räknas som utvecklingssamarbete.

14. Könsmaktperspektiv, punkt 15 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöpartiet och Vänsterpartiet menar att det är en absolut nödvändighet om vi ska få en trygg värld att varje människa har alla grundläggande mänskliga rättigheter tillgodosedda, dvs. såväl de ekonomiska, sociala och kulturella som de politiska och medborgerliga rättigheterna. Kvinnors rättigheter samt sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är helt avgörande för en mer jämställd och rättvis värld. Våra partier anser att arbetet med den globala fattigdomsbekämpningen bör utgå från ett könsmaktperspektiv och att det är avgörande att styra bistånd och stödprogram mot specifika satsningar riktade till flickor och kvinnor.

15. SRHR och människohandel, punkt 16 (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U4 av Julia Kronlid (SD) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Regeringen redovisar i skrivelse 2010/11:167 resultat av biståndsinsatser inom det tematiska området jämställdhet och kvinnors roll för utveckling. Sverigedemokraterna instämmer i att insatser för att främja kvinnors mänskliga rättigheter och jämställdhet är en viktig fråga i biståndet. Våra prioriteringar inom detta område skiljer sig dock delvis från regeringens.

Att kvinnor riskerar att utsättas för hedersmord, lynchning eller offentlig avrättning på grund av våldtäkt eller sex utanför äktenskapet är oacceptabelt och något som vi i Sverige bör ta avstånd från och rikta insatser mot. Att kvinnor och även män genom människohandel utnyttjas för sexuella ändamål är något som måste motverkas bl.a. genom internationell samverkan. Insatser mot dessa företeelser måste i än högre grad prioriteras inom jämställdhetsarbetet.

I den aktuella skrivelsen framkommer det att Sverige i sin SRHR-politik lyfter fram att säkra och lagliga aborter är en rättighet för kvinnor, vilket Sverige vill framhålla i andra länder. Det finns också beskrivningar av ett projekt i Indien som handlar om att utöva påtryckningar på myndigheter för att öka utbudet på kliniker som utför aborter. Utskottet lyfter även fram i betänkandet att det vill stödja insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor.

Sverigedemokraterna kan inte ställa sig bakom att Sverige ska ha den aktiva roll som vi har i dag och bedriva påverkansarbete i andra länder för att förändra deras inställning till abort. Abort är inte enbart en kvinnorättsfråga utan också ett etiskt dilemma där olika länder lyfter fram olika aspekter av frågan. I Sveriges påverkansarbete på andra länder lyfts abortfrågan upp som en kvinnorättsfråga där fostret endast ses som en del av kvinnans kropp, medan det inom EU och i andra länder i världen finns skilda åsikter och inga självklara svar i den svåra frågan om när det ofödda fostret eller barnet ska räknas som ett liv värt att skyddas. Sverigedemokraterna anser att vi i relationen till andra länder inte kan ta det för självklart att Sveriges abortlag och den syn som råder hos majoriteten av svenska politiker är den enda rätta. Eftersom abort inte är en internationellt erkänd mänsklig rättighet bör vi visa respekt för andra länders synsätt i frågan.

En abort innebär alltid en risk och en stor påfrestning för kvinnan. Vi får inte glömma att det för många kvinnor inte är den mest önskvärda lösningen. Sverigedemokraterna anser att i arbetet för reproduktiv hälsa och rättigheter bör större fokus ligga på förebyggande arbete för att minska antalet oönskade graviditeter och antalet aborter.

Regeringen talar i skrivelsen om att en dialog med andra länder i dessa frågor ska bygga på ömsesidigt förtroende och respekt, samt att förtroende och tillit kan ta lång tid att bygga upp i synnerhet i relation till känsliga sociala, politiska och ekonomiska frågor som kan ingå i samspraksdialogen. Sverigedemokraterna anser att det i det dialogmateriel som regeringen utformat tillsammans med RFSU inte ger något utrymme för respekt och ömsesidigt förtroende. I stället lyfts en onyanserad bild av abort fram och det talas om att föra en effektiv dialog med tydligt formulerade mål. Om Sverige ska föra dialog med andra länder i abortfrågan bör frågan problematiseras utifrån olika aspekter, och det bör finnas en större respekt för och medvetenhet kring abortens etiska dilemma.

Sverigedemokraterna anser att Sverige bör verka för att Unicef vidareutvecklar sitt påverkansarbete för att minska antalet flickaborter. Det är anmärkningsvärt att denna problematik inte tas upp gällande exempelvis det projekt i Indien som handlar om att göra abort mer tillgängligt när det samtidigt är ett stort problem med flickaborter i Indien.

I resultatskrivelsen tas exempel på en utbildningssatsning om genus och jämställdhet upp. Sverigedemokraterna kan instämma i vikten av att arbeta mot könsstigmatiserade roller som inskränker kvinnors grundläggande rättigheter. Vi ser dock kritiskt på de genussatsningar som finns i Sverige och som bygger på verklighetsfrånvända politiska teorier där man försöker experimentera med, eller ändra på, våra barns och ungdomars beteendemönster och könsidentitet. Om genussatsningar i biståndet har liknande innehåll kan vi inte ställa oss bakom sådana.

16. Resultatredovisning och resultatanalys, punkt 17 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Regeringen konstaterar i resultatskrivelse 2010/11:167 att det är lätt att visa upp prestationsresultat men inte dess effekter. Det är i sig inte konstigt eftersom jämställdhet och kvinnors roll i utveckling är områden som inte låter sig mätas i korta perspektiv. Miljöpartiet och Vänsterpartiet menar att ambitionen inte kan vara att resultat alltid ska kunna visas inom bara en kort redovisningsperiod.

Vi vill lyfta fram möjligheten att bredda och fördjupa synen på resultatredovisning. Utöver den nyss nämnda tidsaspekten kan möjligheten att arbeta med metoder som "outcome mapping" läggas. Alla som arbetat i komplexa miljöer vet att målstyrning kan vara vanskelig och att fokus måste ligga på lärande. Systemen bör i första hand bidra till lärande och mer adekvat uppföljning och planering, även om detta inte står i kontrast till resultatredovisning. Resultatskrivelser bör i större utsträckning resonera kring vad man lärt av insatsperioden och innefatta resonemang kring avvikelser och hur uppföljningen av riskanalyser har gjorts.

Regeringen har valt att i den nämnda resultatskrivelsen i huvudsak redovisa insatser som har jämställdhet som sitt huvudsyfte. Stora delar av redovisningen innehåller intressant läsning, men givet att jämställdhet ska

genomsyra all verksamhet och svensk politik för utveckling hade det varit betydligt mer intressant att ta del av hur redovisningen ser ut hos aktörer som inte har jämställdhet som huvudfokus.

17. Jämställdhet i multilaterala organisationer, punkt 18 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige måste i ännu högre utsträckning än i dag aktivt verka för att multilaterala organ och utvecklingsbanker ska se främjande av jämställdhet som en central kärnverksamhet. Till detta hör en aktiv uppföljning och redovisning av resultat, inte minst inom de organ som inte tidigare har gett frågan den centrala plats den förtjänar. Erfarenheter från utvecklingsbankerna visar att jämställdhetsagendan prioriteras högre när ansvaret för frågorna knyts till ansvaret för utlåningen.

18. Information och opinionsbildning, punkt 19 (MP, V)

av Hans Linde (V) och Valter Mutt (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

En fri och öppen debatt är viktig om vi ska kunna utveckla och förbättra biståndet. Vi beklagar att regeringen skurit ned på biståndsaktörernas möjligheter till informationsarbete och opinionsbildning. Resultatet blir att den fria debatten om biståndet och utvecklingspolitiken begränsas och att förutsättningarna försämras för Sverige att bli en skarpare biståndsaktör.

Särskilda yttranden

1. **Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (S)**

Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Désirée Liljevall (S) och Kerstin Engle (S) anför:

I Socialdemokraternas budgetmotion beskriver vi vårt alternativ till regeringens budgetproposition. Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del. Där vi river hinder för människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige mot ett mer modernt, jämställt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Som land har vi inte råd med det slöseri som arbetslösheten innebär. En förutsättning för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen är att vi får ett mer jämställt samhälle. När män och kvinnor delar på ansvaret för jobb och familj förbättras både den ekonomiska tillväxten och människors livskvalitet. Kvinnor och män ska ha samma frihet och självständighet, samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter och lika makt att forma sina liv. När alla har ett arbete blir Sverige rikt, både ekonomiskt och mänskligt. Alla har skyldighet att bidra till samhällets utveckling utifrån sina förutsättningar. Med fler människor i arbete klarar vi att finansiera utbildning, vård och omsorg för alla.

Vi har högre ekonomiska ambitioner för Sverige. Sverige ska ligga i framkant av utvecklingen även i morgon. Då måste vi vara handlingskraftiga i dag. Vi förnyar vår ekonomiska politik. Sverige ska använda varenda skattekrona rätt, för att säkra framtidens tillväxt. Vi har en tydlig vision för att göra Sverige till en konkurrenskraftig, kunskapsbaserad ekonomi. Om vi ska stå starka i framtiden måste vi konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor och inte med låga löner.

Regeringens ensidiga ekonomiska politik, baserad på stora skattesänkningar, har nått vägs ände. Utanförskapet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har vuxit liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtidsarbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten försämrats. Sverige behöver en ny färdriktning också för den ekonomiska politiken.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Risken för recession i Europa är uppenbar. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande. Nu gäller det att göra rätt saker. Vi vill prioritera investeringar i det som också långsiktigt bygger Sverige starkt – utbildning, infrastruktur och bostäder.

Då behöver vi utveckla svensk konkurrenskraft. Sverige behöver en förstärkt strategisk samverkan mellan staten, näringslivet och akademien med mer av samarbete och gemensamma prioriteringar av såväl forskningsresurser som utbildning.

Skolan står i fokus. En kunskapsbaserad ekonomi börjar i en skola där alla barn lyckas. Vi vill skapa en modern kunskapskola med kvalitet och kreativitet i centrum. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver att vi investerar i lärarnas kompetens och utveckling. Utbildning är en färskvara, därför tror vi på det livslånga lärandet. Sverige ska bli en kunskapsnation av världsklass, och då måste fler ges chansen till god utbildning.

Vi har inte råd att inte ta vara på de tillväxtpotentialer som ligger i ett mer jämställt samhälle. Kvinnors möjligheter till arbete, utveckling och ekonomiskt oberoende genom egen försörjning är en prioriterad fråga för oss socialdemokrater och en viktig del av en ny färdriktning för Sverige.

Ekonomi växer när människor växer. Ökade klyftor ger inte fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är två sidor av samma mynt. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och gör ett bättre liv för alla möjligt. Detta är kärnan i vad vi kallar värdeburen tillväxt, en moralisk ekonomisk utveckling.

Miljöproblemen kräver investeringar och tuffa miljökrav. Sverige ska ta sin del av miljöansvaret och gå före på miljöområdet. Vi ska vara först med att använda framtidens miljövänliga teknik. Då krävs investeringar i järnväg och kollektivtrafik, ett nytt klimatinvesteringsprogram och stimulanser av mer miljövänliga bilar.

Vi tror på ett modernt arbetsliv där de anställdas intressen står i centrum. Vi tror på ett arbetsliv där människor trivs, har möjligheter till inflytande över sin arbetssituation och kan utvecklas i jobbet. Det är en avgörande del av den kunskapsbaserade ekonomi och den värdeburna tillväxt som vi vill se för Sverige.

Storstäder som bärs fram av en pulserande framtidstro är en viktig ingrediens i bygget av ett modernt och konkurrenskraftigt Sverige. Väl fungerande storstäder är avgörande för att vi ska få tillväxt och fler jobb i hela landet. Under åren 2012–2015 vill vi därför göra tillväxtskapande investeringar i våra största städer. Det handlar om att bygga järnvägar och kollektivtrafik, fler bostäder, göra viktiga klimatinvesteringar och ge miljonprogramsområdena en ordentlig upprustning.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige. Människor har svårigheter att flytta dit jobben och utbildningsplatserna finns. Det behövs en ny bostadspolitik som ger en större rörlighet på bostadsmarknaden och blandande bostadsområden. Alla människor, inte bara de med goda ekonomiska förutsättningar, ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en stimulerande och trygg miljö. Då krävs att staten och kommunerna gemensamt tar ansvar för att det byggs fler bostäder.

Sverige är ett glest befolkat land med behov av snabba miljövänliga transporter. Trots det har vi underinvesterat i järnväg. Det finns ett betydande behov av infrastrukturinvesteringar i hela landet, inte minst i och kring våra stora städer. En del i en ny färdriktning för Sverige bör vara att nu börja lägga grunden för fungerande snabba järnvägar i Sverige. Dessutom behövs fungerande mobiltelefoni och bredband med hög överföringshastighet i hela landet

Sverige glider isär. Den som känner att välfärden krackelerar, rustar sig för ojämlikhet. Det är det vi kunnat se i vårt land under de senaste åren. Den utvecklingen kan aldrig vara ett framgångsrecept. Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande generell välfärd ökar tilliten i samhället.

Sverige behöver en ny färdriktning där alla tillsammans är med och tar ett gemensamt ansvar för att hålla ihop vårt land. De som tjänar allra bäst kan bidra lite mer i ett tufft ekonomiskt läge. Tillsammans kan vi med en aktiv social investeringspolitik prioritera att avskaffa barnfattigdomen, ge fler barn och unga en god utbildning och möjligheter till kulturupplevelser och möjliggöra för fler att komma ut i arbete. Då får vi ett bättre samhälle för alla.

Det ekonomiska läget är mycket osäkert. Sveriges stora beroende av omvärlden gör att det finns betydande risker för en klart försämrad utveckling i vårt land. Vi menar att det i ett sådant läge måste finnas en beredskap att stimulera ekonomin för att hålla uppe den inhemska efterfrågan och för att skjuta till medel till kommunsektorn för att undvika uppsägningar och försämringar i vård, skola och omsorg. Vi kommer därför mycket noga att studera den ekonomiska utvecklingen och är beredda att återkomma med ytterligare insatser om det skulle visa sig nödvändigt.

Majoriteten i riksdagen – Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna – har dock den 23 november 2011 fastställt andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten, och de gör en annan beräkning av statens inkomster under 2012 än vad som skulle bli fallet med våra förslag. Det innebär att riksdagen för detta år låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena och fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2012 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 7 inte får överstiga 30,3 miljarder kronor under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger inte denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen kommer att ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 7 bör fördelas på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2011/12:U328.

Vi ser allvarligt på den kritik som Riksrevisionen tidigare riktat mot det statliga bolaget Swedfund som arbetar med riskkapital och kompetens för investeringar i utvecklingsländer. De krav på resultat och effektivitet som ställs på övrigt bistånd ska självklart ställas också på Swedfunds verksamhet. Regeringen har inte återkommit till riksdagen med en fullödlig redogörelse för hur man åtgärdat den tidigare framförda kritiken, vilket vi krävt. Därför säger vi nej till regeringens förslag i budgetpropositionen om ett kapitaltillskott till Swedfund för 2012. Dessa medel ska stå kvar på anslag 1:1 och användas till tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska inrätta en demokratifond för att främja demokrati och stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner i länder och regioner där detta är eftersatt, däribland länderna i Nordafrika där en demokratisk utveckling tar sin början.

Nordafrikas kvinnor har intagit gator, torg och bloggar som en del i kampen för frihet. Kvinnors bristande delaktighet och inflytande i samhället utgör ett hinder mot utveckling i många arabländer. Socialdemokraterna anser att Sveriges stöd till de nordafrikanska länderna ska bygga på insikt om behovet av kvinnors delaktighet i samhällslivet. Sveriges stöd ska bidra till att ge kvinnor möjlighet att göra sina röster hörda i den samhällsomvandling som nu sker.

Stödet från Sverige ska också främja framväxten av civila organisationer och ett starkt civilt samhälle. De erfarenheter svenska folkrörelser har av utbyte med människor i de forna öststaterna bör genom svenskt bistånd överföras till Nordafrika.

Också ett brett utbyte mellan politiska partier och organisationer i Sverige och länderna i Nordafrika är av vikt. Sverige bör ge stöd för att bygga upp demokratiska partier, vilket är en förutsättning för demokratiska val.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska använda den kommande biståndsökning som automatiskt följer av ökad BNI till en satsning på en demokratifond, kvinnors delaktighet i samhällsomvandlingen samt stöd till svenska folkrörelsers arbete för ett civilt samhälle i Nordafrika.

Inte minst med anledning av omvälvningarna i Nordafrika har behovet av demokratistöd ökat. Partier och partisystem är oundgängliga delar av en fungerande demokrati. Sedan ett antal år tillbaka har riksdagens partier och deras partinära organisationer utvecklat kompetens för att stödja uppbyggnaden av och funktionen hos partier i odemokratiska eller demokratiskt svaga länder. Från och med 2012 görs hela systemet för detta demokratistöd om. Förutom att stödja systerpartier ska hela partisystem stödjas. Med tanke på det ökande behovet i omvärlden, och för att funge-

rande projekt inte ska behöva avbrytas när systemstödet tillkommer, bör demokratistödet genom partinära organisationer, det s.k. systerpartistödet, inte minskas så drastiskt som regeringen förespråkar.

2. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (MP)

Valter Mutt (MP) anför:

Miljöpartiet värnar om det internationella biståndets kvalitet och kvantitet. Vi vill att Sverige ska vara en internationell förebild, eftersom biståndet är ett centralt instrument för fattigdomsbekämpning, utveckling och relationsskapande. Biståndet är i grunden ett uttryck för vår solidaritet och syn på den globala gemenskapen och ansvaret där alla människor har lika rättigheter. Miljöpartiet slår vakt om att biståndet ska uppgå till 1 % av BNI.

Därför kan vi inte acceptera de omfattande och ökande avräkningar som görs på biståndsramen och som urholkar beslutet om enprocentsmålet. Vi ifrågasätter regeringens tolkning av de internationellt överenskomna OECD/Dac-reglerna för vad som avses med bistånd. Tolkningsutrymmet av Dac-regelverket har regeringen, på senare år, utnyttjat för att låta biståndet finansiera en rad andra verksamheter, vars bidrag till det övergripande målet om fattigdomsbekämpning är oklart. Miljöpartiet menar att Sverige med sin höga ambition för biståndet ska stå upp för regelverket och inte bidra till dess förflockning.

Miljöpartiet ifrågasätter att regeringen tar medel från biståndet, 1 miljard kronor (4 miljarder under fyra år), för att betala klimatsatsningar i syd. Dessa medel ska enligt internationella överenskommelser vara additio-nella. I Miljöpartiets budgetförslag skapas ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Anslaget tillförs 1 400 miljoner kronor 2012, 1 500 miljoner kronor 2013 och 1 700 miljoner kronor 2014.

Miljöpartiet anser att regeringen med avräkningar på 3,2 miljarder kronor för flyktingmottagande gör en alltför långtgående tolkning av OECD/Dacs regelverk för vad som får räknas som bistånd. Vi anser att OECD/Dacs regelverk endast medger finansiering av flyktingar med flyktingstatus, vilket skulle innebära betydligt mindre avräkningar. OECD/Dac har konstaterat att Sverige är ett av sex OECD-länder vars kostnader för flyktingmottagande översteg 5 % (snittet inom OECD är 2,4 %) av det totala biståndsflödet 2009. Nu är Sverige på väg att närma sig det dubbla, vilket är oacceptabelt.

Miljöpartiet anser att Sverige bryter mot Dacs regelverk när man låter biståndet delfinansiera utrikesförvaltningens förvaltningskostnader i vissa OECD-länder där verksamheten förefaller ha en dunkel koppling till bistånd, exempelvis Madrid och Reykjavik.

I en reservation i detta betänkande riktar Miljöpartiet också kritik mot det system som regeringen använder för regelmässig avskrivning av skulder och förordar ett nytt system.

Sammanfattningsvis vill Miljöpartiet återföra 1 600 miljoner kronor till biståndsramen och öka anslag 1:1 inom utgiftsområde 7 med motsvarande belopp.

Av de 1 600 miljoner kronor Miljöpartiet återför till biståndsramen bör 60 miljoner kronor tillföras det tidigare halverade informationsanslaget. Riktlinjerna för anslaget bör revideras så att medlen kan användas för diskussion om Sveriges och EU:s möjligheter och hinder för fattigdomsbekämpning och utveckling.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) menar att möjligheterna att nå millenniemålen 2015 är helt beroende av om världen kommer att svara på den globala vattenkrisen. Ändå krymper det internationella biståndet till vatten och sanitet och mer vikt läggs vid katastrofbistånd på bekostnad av bistånd som främjar långsiktig förändring och hållbar utveckling.

Det borde vara en självklarhet att en större andel av biståndet satsas på rent vatten och sanitet – som är grundläggande för all utveckling – och kampen mot fattigdomen. Vatten och sanitet påverkar direkt och indirekt förutsättningarna att nå samtliga FN:s millenniemål. Utan rent vatten och sanitet blir flera av de övriga millenniemålen mycket svåra att uppfylla, inte minst målen för mödrahälsa, barnadödlighet, fattigdom, utbildning och miljö.

Även om det är välkommet att regeringen i årets biståndsbudget ökar fokus på vatten och sanitet anser Miljöpartiet att tillskottet är otillräckligt. Ytterligare medel bör tillföras detta ändamål.

Miljöpartiet avstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen om ett bemyndigande om 400 miljoner kronor i kapitaltillskott till det statliga riskkapitalbolaget Swedfund. Bolagets verksamhet har fått skarp kritik av bl.a. Riksrevisionen. Swedfunds uppdrag är att investera svenska biståndsmedel i utvecklingsländer.

Alla insatser som finansieras via biståndsbudgeten ska gå att mäta mot biståndets övergripande mål om fattigdomsbekämpning. Miljöpartiet vill se en uppföljning av Swedfunds nya ägardirektiv innan ytterligare medel skjuts till och anser att regeringen bör tydliggöra om förbudet för Swedfunds fondinvesteringar ska bli permanent eller inte. Styrningen av Swedfund måste bidra till ökad transparens och ske i enlighet med biståndets mål.

I samtliga av Sidas största biståndsländer 2010, nämligen Tanzania, Afghanistan, Moçambique, DR Kongo, Sudan, Västbanken och Gaza, Kenya, Uganda, Etiopien, Bangladesh, Burkina Faso, Zimbabwe, Guatemala, Bolivia, Bosnien och Hercegovina, Mali, Ukraina, Somalia, Colombia och Nicaragua, diskrimineras och trakasseras hbt-personer. I vissa länder är det värre än i andra.

Mänskliga rättigheter gäller alla. Hbt-personers rättigheter ska värnas och de ska skyddas från diskriminering, våld och hot. Det är inte acceptabelt att människor trakasseras för att de bryter mot den kulturella normen i sina länder med sin sexuella läggning eller sin könsidentitet eller sitt könsuttryck. Även om rätten att själv fritt få definiera och uttrycka sin sexuella

läggning och könsidentitet inte är specifikt definierad i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, gäller förklaringen även sexuella rättigheter.

Miljöpartiet anser att arbetet mot diskriminering av hbt-personer bör förstärkas i samtliga Sveriges biståndsländer. När ett biståndsprojekt inleds ska hbt-personers situation ingå som en naturlig del i arbetet. Uppföljningar bör göras som säkerställer att biståndsprojekt inte stärker en struktur som underbygger homofobi i landet. Miljöpartiet menar att allt bistånd ska vara klimatsäkert och att det ska vara en naturlig del i arbetet. På samma sätt bör biståndet vara hbt-säkert.

3. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (SD)

Julia Kronlid (SD) anför:

Bemyndigande om kapitaltillskott till Swedfund International AB

Riksrevisionen släppte 2009 en rapport om riskkapitalbolaget Swedfunds resultat rörande biståndseffektivitet och gav i den rapporten några kommentarer och rekommendationer till regeringen. Riksrevisionens bedömning var att regeringen hade anpassat styrningen av Swedfund International AB efter riksdagens beslut om politiken för global utveckling, att bolaget hade strävat efter att leva upp till regeringens styrning och krav.

Det fanns dock ett par områden där Riksrevisionen menade att det fanns utrymme för förbättring. Till exempel menade man att regeringen behövde förtydliga Swedfunds bolagsordning och ägardirektiv, se över kravet på Swedfunds marknadskompletterande roll och anpassa avkastningsmålet till Swedfunds rådande förutsättningar. Dessutom fick Swedfund viss kritik för att bolaget använde riskkapitalfonder, dvs. att Swedfund skötte en del av sina transaktioner via kapitalfonder som var baserade i länder med förmånlig skatte- och fondlagstiftning, eftersom Riksrevisionen menade att kopplingen mellan dessa riskkapitalfonder och biståndresultatet var omöjlig att reda ut. Det framkommer i Riksrevisionens rapport att riskkapitalengagemangen har lett till att en ökad del av Swedfunds engagemang har kunnat bedrivas i de fattigaste länderna.

Efter riksrevisionsrapportens publicering har ägaranvisningarna till Swedfund förtydligats så att dessa klargör att Swedfund ska redovisa utvecklingsresultaten på ett systematiskt sätt. Dessutom har Swedfund publicerat egna redovisningar över de följder som riskkapitalfondernas investeringar har fått inom olika sektorer, bl.a. med avseende på antal anställda i sådana företag som Swedfunds fondinvesteringar har medverkat till att stödja, samt vilka skatteintäkter detta har inneburit för länder i tredje världen. Redovisningen av fondernas inverkan och därmed deras koppling till biståndspolitikerna har därmed förbättrats sedan Riksrevisionens rapport publicerades.

Vi ser naturligtvis allvarligt på de bister som har funnits i styrningen av Swedfund International AB. Vi välkomnar därför att huvuddelen av Riksrevisionens kritik härmed har åtgärdats. Att satsa på näringsliv och företagande menar vi är en nyckelfaktor för ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer och något som vi vill stödja.

Vi ställer oss med detta bakom utskottsmajoritetens resonemang om Swedfund i betänkandet. Därmed stöder vi förslaget om att bemyndiga regeringen att besluta om ett kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 400 000 000 kr.

Svensk ståndpunkt till gemensam EU-position inför det fjärde högnivåforumet om biståndseffektivitet i Busan

I den överläggning som ägt rum i utrikesutskottet om den svenska ståndpunkten till gemensam EU-position inför fjärde högnivåforumet anmälde Sverigedemokraterna en avvikande mening. Sverigedemokraterna instämmer i stora drag i regeringens förslag till svensk ståndpunkt och ser positivt på att regeringen sätter ökat fokus på resultat och ett ansvarsutkrävande. Vi vill dock förtydliga att i fråga om den ökade inriktningen på att betala ut generellt budgetstöd till mottagarländernas statskassa för att stärka ländernas ägarskap och effektivisera biståndet, anser vi att EU-kommissionen i alltför liten grad väger in de risker som finns med denna form av bistånd. Det är svårt att följa upp vad de satsade pengarna verkligen används till och risken finns att medel frigörs till kontraproduktiva ändamål, och inte kommer de mest behövande människorna till del. I EU-kommissionens meddelande KOM(2011) 638 om det framtida upplägget för budgetstöd från EU till tredjeländer framkommer förvisso goda intentioner med budgetstödet samt ett antal kriterier och strategier för att i största möjliga mån se till att de satsade biståndsmedlen verkligen går till det avsedda ändamålet. Av särskilt intresse här är ”Cash on delivery”, vilken bör användas i ökad utsträckning för de länder som har möjligheten. Vi vill se mycket tydligare kriterier framför allt mot problem med korruption i mottagarländerna samt en skarpare konditionalitet i utbetalningar av budgetstöd. Av de länder som EU betalar biståndsmedel har t.ex. flera länder stora problem med korruption och konflikter, vilket visar att de förvisso goda intentionerna med generellt budgetstöd inte alltid fungerar i praktiken. I detta sammanhang bör man begrunda möjligheterna att se över korruptionsreglerna i Cotonouavtalet och anpassa dem bättre till de olika formerna av budgetstöd.

I Europaparlamentets betänkande om EU:s budgetstöd till utvecklingsländer i framtiden (2010/2300 INI) väcks frågan om valet av mottagarländer för budgetstöd snarare styrs av givarländernas förtroende för vissa politiska makthavare, diplomatiska överväganden och ”personliga förbindelser” bakom kulisserna än av den offentliga motiveringen, eftersom budgetstöd betalas ut till länder där nödvändiga kriterier inte är uppfyllda. Detta är viktiga frågeställningar som Sverigedemokraterna anser bör lyftas fram.

Sverigedemokraterna framförde därför i samband med överläggningen i utrikesutskottet att den svenska ståndpunkten bör vara att EU-kommissionen inför högnivåforumet om biståndseffektivitet i Busan på ett tydligare sätt lyfter fram de svårigheter och risker som är förenade med att betala ut generell budgetstöd till tredjeländer, samt behovet av ökad konditionalitet och tydligare kriterier. Det bör även utvärderas om utbetalningar av generell budgetstöd ska fortsätta på samma nivå som tidigare.

Demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer

Utskottet lyfter i betänkandet fram det särskilda demokratistödet genom svenska partianknutna organisationer. Det är i många fall viktigt att stödja aktörer i det civila samhället för att gynna en demokratisk utveckling. Sverigedemokraterna vill dock här lyfta fram att man bör ha en försiktighetsprincip när det gäller direktstöd till politiska aktörer. Med all respekt för det goda syftet menar vi ändå att det kan finnas en risk för en politisk snedvridning. En del av stödet till partianslutna organisationer går till systempartier till vissa av partierna i Sveriges riksdag. Det är förståeligt om svenska partier vill hjälpa sina åsiktsfränder utomlands, men i så fall är det rimliga att detta sker via partiernas egna kanaler i stället för via skatte-medel ämnade för bistånd. Sverigedemokraterna anser det bättre att stödja ett land genom att dela med sig av verktyg för att kunna bygga upp en demokrati med fria och rättvisa val och ett demokratiskt flerpartisystem.

4. Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, punkt 1 (V)

Hans Linde (V) anför:

Trots att Sverige har bland världens starkaste statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapar vi 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar vi på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vi inför en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling och avsätter särskilda medel för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen.

Vi föreslår ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter. Vårt mål är 20 000 hyresrätter om året. Vi genomför en omfattande upprustningssatsning på miljonprogrammen och på välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor

och gods och nya jobb skapas också. Detsamma gäller våra förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vi vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen – vi skapar riktiga jobb.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Vi menar att det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vi vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Vi vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vi föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vi presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritids. Vi lämnar förslag för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra dem som utförsäkrats genom regeringens försämringar. Vi föreslår en individualiserad föräldraförsäkring och höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Vi vill avveckla tvåårsarbetet i regeringens fas 3. I stället vill vi genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vi vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vi vill också avskaffa RUT-avdraget och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med detta minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av ekonomiska resurser. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 7 är en del av vårt budgetalternativ som ska ses som en helhet. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Under lång tid har Vänsterpartiet varit pådrivande för att Sverige ska uppnå målet om att 1 % av BNI ska avsättas för internationellt utvecklings-samarbete. Målet är i dag formellt nått, inte minst tack vare de svenska frivilligorganisationernas påtryckningsarbete. Behovet av bistånd har aldrig varit större i världen. Nu är det dags att gå vidare. Enprocentsmålet bör ersättas av ett enprocentsgolv som inte får understigas.

Millenniedeklarationen med de åtta millenniemålen slår fast att global utveckling kräver en helhetssyn – insatser för fattigdomsbekämpning, utbildning, hälsa, fred, säkerhet, miljö, mänskliga rättigheter och demokrati hör ihop.

Millenniemål 8 berör den rika världens åtaganden för att nå millenniemålen, ett mål som är långt ifrån uppfyllt eftersom världens rika länder inte har ökat biståndet till utlovade nivåer. Även regeringen säger sig vilja minska fattigdomen, men urholkar biståndet genom avräkningar från biståndsramen, vilket innebär mindre resurser för arbetet med att uppfylla millenniemålen. Vänsterpartiet anser att regeringen måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till förverkligandet av millenniemålen och genomförandet av Sveriges politik för global utveckling.

Regeringens förslag till budget uppfyller formellt enprocentsmålet för svenskt utvecklingssamarbete. Dock har regeringen, precis som tidigare år, gjort avräkningar från biståndsramen för att bl.a. finansiera flyktigmottagande som sker i Sverige, något som Vänsterpartiet är starkt kritiskt mot.

De sammanlagda avräkningarna uppgår 2012 till drygt 5,5 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,2 miljarder kronor jämfört med föregående år. Avräkningarna som andel av biståndsramen uppgår i årets budget till 15 %, vilket i realiteten innebär en stor och oacceptabel sänkning av biståndet.

Vänsterpartiet anser att de avräkningar som sker för flyktigmottagande på sikt helt ska upphöra. Som ett första steg halverar vi dessa avräkningar. Det innebär att det reella utvecklingssamarbetet förstärks med 1 582 miljoner kronor i Vänsterpartiets budgetförslag och att 1 582 miljoner kronor i stället ska belasta utgiftsområde 8 Migration. Resterande 1 582 miljoner kronor vill vi använda till humanitär hjälp till de människor som lever på flykt i andra delar av världen. Ett sådant stöd får dock inte utformas på ett sådant sätt att det ersätter flyktigmottagande i Sverige eller används som förevändning för att inskränka möjligheterna att söka asyl.

Genom minskade avräkningar och genom att vi avvisar kapitaltillskottet till Swedfund på 400 miljoner kronor 2012 förstärker Vänsterpartiet utvecklingssamarbetet med 1 982 miljoner. Det är medel som vi vill ska öronmärkas till arbetet med frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

SRHR-frågor måste alltid vara en av topprioriteringarna i Sveriges utvecklingssamarbete. Av denna anledning har Vänsterpartiet under flera år drivit att 10 % av biståndsbudgeten ska öronmärkas för SRHR. Regeringen bör under mandatperioden öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad verksamhet med en inriktning mot 10 %.

Arbetet med att möta och förebygga klimatförändringarna får inte ske på bekostnad av viktiga insatser för minskad fattigdom, jämställdhet osv. Nya medel behövs för klimatinsatserna. Regeringen har hitintills valt att finansiera stora delar av sina klimatinsatser i utvecklingsländerna med bistånd, vilket vi i Vänsterpartiet är kritiska till. Vi vill se ett ökat svenskt

fokus på klimatbistånd och genomföra en stor satsning på ett klimatbistånd som ligger utöver enprocentsmålet. På så vis undandrar vi inte resurser från andra viktiga områden. Vi föreslår därför ett successivt ökat klimatbistånd där 1 miljard kronor avsätts under 2012 för att 2013 uppgå till 1,5 miljarder. Medlen ska inte få användas till att finansiera Sveriges egna åtaganden inom Kyotoprotokollet.

Folkrörelser och frivilligorganisationer i Sverige spelar även i fortsättningen en viktig roll inom biståndet och deras informationsarbete är värdefullt. Utvecklingsfrågor berör inte bara människor i mottagarländerna, utan frågor som miljö, ekonomi, konflikter och migration berör även oss i Sverige. Därför är det viktigt att en bred diskussion om utvecklingsfrågor förs även här hemma. Frivilligorganisationernas informationsverksamhet utgör på ett konkret sätt basen för den starka internationella solidariteten i Sverige. Därför bör deras informationsarbete underlättas. Vänsterpartiet anser att dagens egeninsats för informationsarbete bör avskaffas.

I UD:s policy Miljö och klimat 2010–2014 (2010) finns en tydligt uttalad inriktning på vatten och sanitet. Sverige ska enligt denna, som 1 av 5 prioriterade verksamhetsområden i det miljörelaterade biståndet, bidra till ”förbättrad vattenresurshantering, ökad tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet”. Detta är naturligtvis bra, men målen måste även kopplas till budget och verksamhet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan förstärkas och utökas.

Vänsterpartiet menar att globaliseringen av ekonomin inte bara får utmynna i en ökad frihet för kapitalet utan även måste omfatta en global respekt för mänskliga rättigheter. Sverige måste självklart, på alla nivåer, vara drivande då det gäller företags skyldighet att följa arbetsrättsliga regler och de lagar som är godkända av ILO. Om situationen ska kunna förbättras för dem som arbetar i exportfrizoner runtom i världen är deras egen möjlighet till organisering och facklig verksamhet central. Sverige bör inom ramen för utvecklingssamarbetet tydligare arbeta för att stärka organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner.

I dagens världsordning ser vi en arbetsdelning där kvinnor utför de tyngsta arbetena till de lägsta lönerna. Den ekonomiska kris som svept över jorden har dessutom slagit hårdast mot världens arbetande kvinnor. Fackliga rättigheter och kollektivavtal är ett av de viktigaste verktygen för att öka jämställdheten i världen. Sverige bör genom sitt utvecklingssamarbete stödja kvinnors fackliga rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser. Eftersom fattigdomsbekämpning och demokratisering är viktiga mål för svenskt bistånd bör Sverige verka för att frågor om mänskliga rättigheter i arbetslivet tydligare prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2011/12:1

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 7:

1. Riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklings-samarbete till 1 procent av vid budgeteringstillfället beräknad brut-tonationalinkomst (BNI) för 2012 (avsnitt 2.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 535 000 000 kronor 2013–2028 (avsnitt 3.7.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betal-ningsansvar i form av statliga garantier för biståndsverksamhet intill ett belopp av 10 000 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betal-ningsansvar i form av statliga garantier för de lån som Europeiska Investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Coto-nou-avtalet intill ett belopp av 22 162 356 euro (avsnitt 3.7.1).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ikläda staten betal-ningsansvar i form av statliga garantier för Nordiska investerings-bankens miljöinvesteringsslån intill ett belopp av 103 720 437 euro (avsnitt 3.7.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om kapi-taltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kronor (avsnitt 3.7.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:1 Reformsamarbete i Östeuropa besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2013–2018 (avsnitt 4.6.1).
8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsom-råde 7 Internationellt bistånd, vad gäller anslag som står till reger-ingens disposition, enligt uppställning nedan.
9. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att under 2012 för ramansla-get 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ingå avtal om samarbetsprojekt som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 3.7.5).
10. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 ett anslag under utgiftsom-råde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt följande uppställning:

Skrivelse 2010/11:167

Regeringens skrivelse 2010/11:167 Biståndets resultat - tema jämställdhet och kvinnors roll för utveckling.

Följdmotioner med anledning av skrivelse 2010/11:167

2011/12:U4 av Julia Kronlid (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i arbetet för jämställdhet bör en större prioritet ligga i satsningar för att bekämpa könsrelaterat våld och människohandel och för att öka kvinnors säkerhet och rättssäkerhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska utöva påtryckningar på andra länder i fråga om abortlagar för att föra fram Sveriges liberala abortpolitik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i arbetet för flickors rättigheter i högre grad bör stödja insatser för att minska antalet flickaborter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i arbetet för reproduktiv hälsa och rättigheter bör ett större fokus ligga på att minska antalet oönskade graviditeter och aborter, med den motivation som anförs i motionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte bedriva svensk genuspedagogik i andra länder.

2011/12:U5 av Valter Mutt m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet med den globala fattigdomsbekämpningen bör utgå från ett könsmaktsperspektiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om för korta redovisningsperioder för jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen inom biståndet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fokusera på uppföljning av de delar av biståndet som inte har jämställdhet som sitt huvudfokus.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör arbeta i multilaterala organ och utvecklingsbanker för att de ska se främjande av jämställdhet som en central kärnverksamhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nedskärningar av medel för informationsarbete och opinionsbildning.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i sin utveckling av biståndspolitikerna ska ta fasta på rekommendationerna i OECD/Dacs utvärdering av Parisagendan, dvs. att resultatstyrning bör bygga på principerna om samordning bland givare, lokalt ägarskap och harmonisering med mottagarländernas system, liksom ömsesidigt ansvarsutkrävande mellan givare och mottagare av bistånd.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sk206 av Hans Linde m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska införa ett förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet ska betalas ut till företag eller fonder som har verksamhet i skatteparadis.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör införa ett förbud mot att exportkrediter, investeringsstöd eller andra former av stöd till näringslivet betalas ut till företag eller fonder som bidrar till kapitalflykt.

2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt ta fram en ny handlingsplan om hbt-frågor med tydliga och ambitiösa mål i utvecklingssamarbetet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till hur stödet till hbt-organisationer i syd kan förstärkas och göras mer flexibelt.

2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för utvecklingssamarbetet tydligare bör arbeta för att stärka organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges utvecklingssamarbete ska understödja kvinnors fackliga rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mänskliga rättigheter i arbetslivet tydligare bör prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges regering ska verka för att mänskliga rättigheter i arbetslivet tydligare prioriteras i EU:s utvecklingssamarbete.

2011/12:U214 av Anita Brodén m.fl. (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, som ett föregångsland i biståndssammanhang, bör stimulera andra givarländer att också ta sitt ansvar, infria givna löften och därmed höja biståndsam ambitionerna.

2011/12:U215 av Christina Karlsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla det jordbruksbaserade biståndet.

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Sverige fortsätter att driva på övriga länder att leva upp till sina biståndslöften.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje land bör vidta de åtgärder som krävs för att uppnå millenniemålen inom den utsatta tidsramen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat engagemang för millenniemålen uppfyllande samt ett bättre tillvaratagande av frivilligorganisationerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkludera åtgärder för klimatanpassning samt grön teknikutveckling och tekniköverföring till fattiga länder i Sveriges biståndspolitik.

2011/12:U228 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att hälften av utvecklingsbiståndet går till jämställdhet och till kvinnors organisering.

2011/12:U231 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur ett system skulle kunna utformas så att pengar avsätts under år med ökade biståndsanslag för att användas under år med minskade anslag.

2011/12:U232 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i det svenska utvecklingsbiståndets miljöarbete prioritera det småskaliga, agroekologiska jordbruket.

2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka arbetet mot diskriminering av hbt-personer i samtliga Sveriges biståndsländer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hbt-säkra biståndet.

2011/12:U250 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jordbrukets betydelse för utvecklingen av biståndspolitik.

2011/12:U252 av Irene Oskarsson och Mikael Oscarsson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka demokratibiståndet och det partinära biståndet.

2011/12:U253 av Irene Oskarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varje politikområdes skyldighet att bära sina egna kostnader så att biståndsanslaget även fortsättningsvis går till bistånd.

2011/12:U273 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att införa ett riktat bistånd, som inte kan missbrukas av korrupta regimer, för att bekämpa mödradödlighet i utvecklingsländer.

2011/12:U277 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska driva frågan om att biståndspengar ska kunna användas till militära ändamål.

2011/12:U286 av Mikael Oscarsson och Caroline Szyber (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skuldavskrivningar för de fattigaste länderna.

2011/12:U295 av Thomas Strand m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska slå vakt om det svenska enprocentsmålet och att biståndsanslaget ska användas till fattigdomsbekämpning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inte ska vara tillåtet att göra skuldavskrivningar på biståndsbudgeten utöver den faktiska nivån.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att biståndsmedlen ska gå till fattigdomsbekämpning och inte till att bekosta militära insatser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en skärpning av Dacregelverket från dagens vida ramar till ett stramare regelverk för vad som får tolkas som verkligt bistånd.

2011/12:U301 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att föra in djurvälståndsperspektivet vid katastrofhjälp.

2011/12:U306 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
Nytt	Klimatbistånd		+500 000
1:1	Biståndsverksamhet	27 869 770	+1 582 000
	Summa		+2 082 000

2. Riksdagen beslutar att avslå regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2012 besluta om kapitaltillskott till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB på högst 400 000 000 kr (avsnitt 3.7.1).

2011/12:U311 av Staffan Danielsson och Per Åsling (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska öka jordbruksbiståndets del av biståndsbudgeten i syfte att öka livsmedelsproduktionen i Afrika.

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-perspektiv i utvecklingssamarbetet.

2011/12:U314 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella organ och i bilaterala kontakter bör verka för att man prioriterar utbildning inom det humanitära biståndet.

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.1 Solidaritetspolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.3 Fattigdomsbekämpning i centrum.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.4 Klimatsmart bistånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.6 Kvalitetsförstärkning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.7 Demokrati och mänskliga rättigheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.8 Demokratistöd till Nordafrika och Mellanöstern.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.9 Jämställdhet.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.11 EU-bistånd.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.12 Utvecklingssamarbete genom det civila samhällets organisationer.
63. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.3 Utvecklingssamarbete och partnerskap.

2011/12:U316 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur biståndet än tydligare och mer kraftfullt kan villkoras till konkreta resultat vad gäller mottagarlandets arbete att bekämpa mödradödlighet.

2011/12:U317 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur biståndet än tydligare och mer kraftfullt kan villkoras till konkreta resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att bekämpa könsstymning.

2011/12:U322 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regeringens bemyndigande avseende kapitaltillskott om 400 000 000 kr till Swedfund International AB.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att för framtida skuldavskrivningar ta fram ett system som tar hänsyn till skuldens legitimitet och att vid avskrivningar utgå från den faktiska fordran.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öronmärka 60 miljoner kronor av biståndsramen för informationsinsatser och opinionsbildning om utvecklingens drivkrafter och hinder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en övergripande analys av målfyllnelsen för det multilaterala stödet inom biståndet.
7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt uppställning:

Anslag				
1:1	Biståndsverksamhet	+1 600	+1 600	+1 600
	Summa	+1 600	+1 600	+1 600
<i>Specifisering av anslagsförändringar</i>				
1:1	Minskad avräkning för utgifter som ej är godkända enl. Dac-reglerna	+1 600	+1 600	+1 600
1:1	Klimatanpassning inom biståndsramen	-1 000	-1 000	-1 000
1:1	Återföring av medel till den generella biståndsramen	+1 000	+1 000	+1 000

2011/12:U328 av Urban Ahlin m.fl. (S):

1. Riksdagen avslår regeringens föreslagna kapitaltillskott till Swedfund International AB på 400 000 000 kr under 2012; dessa medel ska kvarstå i anslaget 1:1 och användas till tillväxt- och jobbskapande utvecklingssamarbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt demokratistöd till Nordafrika och Mellanöstern.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd genom partinära organisationer.

2011/12:U329 av Hans Linde m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att även avräkningar för flyktmottagande, skuldavskrivningar och ambassadkostnader i biståndsbudgeten i framtiden ska redovisas inom ramen för Open Aid-initiativet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete bör följa Sveriges politik för global utveckling och Sveriges officiella utvecklingsmål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla utvecklingsinsatser som grundregel ska omfattas av samma regler för uppföljning och mätas mot samma rapporteringsindikatorer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att enprocentsmålet för svenskt bistånd ska göras om till ett enprocentsgolv som utvecklingssamarbetet inte får understiga.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att allt utvecklingsbistånd ska utgå från respektive mottagarlands egna behov och respektera dess suveränitet och inte förknippas med ekonomiska villkor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inte ska koppla sitt utvecklingssamarbete till IMF:s makroekonomiska krav.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att i första hand de 50 fattigaste länderna får totala och ovillkorade skuldavskrivningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de delar av Dacs regelverk som tillåter att flyktningmottagande och skuldavskrivningar finansieras med bistånd avskaffas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste koppla allt bistånds- och utvecklingsarbete till uppfyllandet av millenniemålen och Sveriges politik för global utveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och andra internationella forum aktivt bör verka för att de mål som satts upp för det internationella biståndet inom ramen för millenniemålen uppfyllande blir verklighet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka andelen bi- och multilateralt bistånd till SRHR-relaterad (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) verksamhet till 10 % av biståndsbudgeten.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillgången till sexuell och reproduktiv hälsoservice och utförandet av säkra aborter ska lyftas fram i de analyser och strategier som ligger till grund för Sveriges internationella utvecklingssamarbete.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sin utvecklingspolitik regelmässigt ska redovisa hur och på vilket sätt man implementerar FN:s kvinnokonvention i sitt arbete.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att egeninsats för frivilligorganisationers informationsarbete helt bör avskaffas.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett klimatbistånd utöver den föreslagna biståndsramen.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom OECD-Dac bör arbeta för att åtaganden enligt Kyotoprotokollet inte får räknas som utvecklingssamarbete.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på hur utvecklingsarbetet med rent vatten och sanitet kan förstärkas och utökas.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvecklingsfrågor i EU:s långtidsbudget.

2011/12:U337 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 4 152 000 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 26 112 000 000 kr enligt uppställning:

	Anslag	Anslagsförändring
1:1	Biståndsverksamhet	-3 434
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	-46
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	-8
1:4	Folke Bernadotteakademin	-8
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	-656
	Summa	-4 152

Specifikation av anslag 1:1	Anslagsförändring (tkr)
------------------------------------	--------------------------------

<i>Biståndsverksamhet genom Sida</i>	
Humanitära insatser och konflikthantering	+300 000
Informations- och kommunikationsverksamhet	-56 300
Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället	+200 000
Asien	-225 000
Latinamerika	-100 000
Afrika	-1 000 000
MellanösternochNordafrika	-195 000
Miljölån	+55 000
Övrigt genom Sida	-1 248 900

Specifikation av anslag 1:1	Anslagsförändring (tkr)
Summa	-2 270 200
<i>Biståndsverksamhet genom UD m.fl.</i>	
Internationella finansieringsinstitutioner	-1 000 000
FN-organisationen UNHCR	+1 000 000
Organisations-och temastöd	-1 030 300
Övrigt	-7400
Summa	-1 037 700
<i>Verksamhetsstöd</i>	
Rikspolisstyrelsen	-80 000
Folke Bernadotteakademin	-10 100
Svenska institutet	-32 000
Nordiska Afrikainstitutet	-6 000
Summa	-128 100

2011/12:U338 av Julia Kronlid (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i biståndets satsningar på miljö och klimat bör en större prioritet läggas på insatser för rent vatten och tillgång till grundläggande sanitet.

2011/12:Fö214 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom biståndsramen öka resurserna till vatten och sanitet.

2011/12:Sf352 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka stödet till UNHCR.

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas ett klimatbistånd utöver biståndsramen i den svenska statsbudgeten.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 7
Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
			S	MP	SD	V
1:1	Bistandsverksamhet	27 869 770		+1 600 000	-3 434 000	+1 582 000
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	945 780			-46 000	
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	15 506			-8 000	
1:4	Folke Bernadotteakademien	58 218			-8 000	
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ¹	40 000				
1:6	Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	22 886				
2:1	Reformsamarbete i Östeuropa	1 311 663			-656 000	
99:1	Klimatbistånd					+500 000
Summa för utgiftsområdet		30 263 823	±0	+1 600 000	-4 152 000	+2 082 000

¹ Förslaget om anslag har lagts fram av Riksrevisionen.

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1 Biståndsverksamhet	±0	27 869 770
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	±0	945 780
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	±0	15 506
1:4 Folke Bernadotteakademien	±0	58 218
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete ¹	±0	40 000
1:6 Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete	±0	22 886
2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	±0	1 311 663
Summa för utgiftsområdet	±0	30 263 823

¹ Förslaget om anslag har lagts fram av Riksrevisionen.

BILAGA 4

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1

Motion	Motionärer	Yrkanden
1.	Biståndsram, anslagsfrågor inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	
<i>a)</i>	<i>Biståndsram</i>	
2011/12:U295	Thomas Strand m.fl. (S)	1
2011/12:U329	Hans Linde m.fl. (V)	4 och 9
2011/12:U337	Julia Kronlid m.fl. (SD)	i denna del
<i>b)</i>	<i>Anslag och anslagsvillkor för 2012 under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd</i>	
2011/12:U207	Hans Linde m.fl. (V)	2, 4 och 7
2011/12:U223	Anita Brodén (FP)	6
2011/12:U228	Maria Lundqvist-Brömster (FP)	
2011/12:U231	Caroline Szyber (KD)	
2011/12:U232	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	2
2011/12:U248	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	1 och 5
2011/12:U250	Irene Oskarsson (KD)	
2011/12:U252	Irene Oskarsson och Mikael Oscarsson (båda KD)	
2011/12:U306	Lars Ohly m.fl. (V)	1 och 2
2011/12:U311	Staffan Danielsson och Per Åsling (båda C)	
2011/12:U315	Urban Ahlin m.fl. (S)	8, 9 och 63
2011/12:U322	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	2, 4 och 7
2011/12:U328	Urban Ahlin m.fl. (S)	1–3
2011/12:U329	Hans Linde m.fl. (V)	13, 18, 19 och 21
2011/12:U337	Julia Kronlid m.fl. (SD)	i denna del
2011/12:U338	Julia Kronlid (SD)	
2011/12:Fö214	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	4
2011/12:Sf352	Jimmie Åkesson m.fl. (SD)	23
2011/12:MJ407	Lars Ohly m.fl. (V)	19

BILAGA 5

Reservantens anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)Förslag till beslut om anslag för 2012 inom
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse gentemot regeringen	Reservantens förslag
1:1 Bistandsverksamhet	-3 434 000	24 435 770
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklings- samarbete (Sida)	-46 000	899 780
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	-8 000	7 506
1:4 Folke Bernadotteakademien	-8 000	50 218
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utveck- lingssamarbete ¹	±0	40 000
1:6 Institutet för utvärdering av internatio- nellt utvecklingssamarbete	±0	22 886
2:1 Reformsamarbete i Östeuropa	-656 000	655 663
99:1 Klimatbistånd	±0	
Summa för utgiftsområdet	-4 152 000	26 111 823

¹ Förslaget om anslag har lagts fram av Riksrevisionen.